

Hallituksen esitys Eduskunnalle ilmailulaiksi sekä laiksi rajavartiolaitain 75 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmailulaki. Samanniminen vanha laki kumottaisiin. Ilmailulain uudistustarve johtuu suurelta osin vireillä olevasta liikennehallinnon virastouudistuksesta, jonka mukaan Ilmailuhallinto lakkautettaisiin itsenäisenä virastona ja ilmailun viranomaistoiminnot siirrettäisiin perustettavaan uuteen Liikenteen turvallisuusvirastoon.

Ilmailuhallinnolle voimassa olevassa ilmailulaissa säädetyt toimivalta ja tehtävät siirrettäisiin uudessa laissa Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lisäksi siirrettäisiin velvoite kuulua asianomaista lääninhallitusta lentopaikkojen käytön rajoituksista sekä alueellista ym-

päristökeskusta lentopaikan rakentamislupaa koskevasta hakemuksesta ja melua koskevista lentoliikenteen rajoituksista koskemaan valtion aluehallintouudistuksen mukaisesti asianomaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös eräitä muita voimassa olevan ilmailulain säännöksiä. Muutokset johtuvat ilmailulakia sovellettaessa havaituista korjaus- ja täydennystarpeista. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi rajavartiolaitain sisältyvää viittausta ilmailulakiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
2 EHDOTETUT MUUTOKSET.....	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	3
4 ASIAN VALMISTELU.....	4
5 VOIMAANTULO.....	4
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	5
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	5
1.1 Ilmailulaki.....	5
1 luku Yleiset säännökset.....	5
2 luku Ilma-aluksen rekisteröinti, kansallisuus ja merkitseminen.....	6
3 luku Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajoitukset.....	6
4 luku Ilma-alusten asematasotarkastukset.....	7
5 luku Lupakirjat ja kelpoisuusvaatimukset.....	7
6 luku Lupakirjarekisteri.....	8
7 luku Yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset.....	8
8 luku Kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa.....	9
9 luku Lentopaikat ja maalaitteet.....	11
10 luku Maahuolinta.....	12
11 luku Siviili-ilmailun turvaaminen.....	12
12 luku Lennonvarmistus.....	13
13 luku Ilmailuonnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat.....	15
14 luku Meluun liittyvät toimintarajoitukset lentoasemilla.....	16
15 luku Vahingonvastuu ja vakuutukset.....	16
16 luku Lupia ja hyväksyntöjä koskevat hallinnolliset seuraamukset.....	16
17 luku Erinäiset säännökset.....	17
18 luku Rangaistukset.....	20
19 luku Muutoksenhaku.....	20
20 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	20
1.2 Laki rajavartiolain muuttamisesta.....	21
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	21
3 VOIMAANTULO.....	21
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	21
LAKIEHDOTUKSET.....	24
Ilmailulaki.....	24
rajavartiolain 75 §:n muuttamisesta.....	78
LIITE.....	79
RINNAKKAISTEKSTI.....	79
rajavartiolain 75 §:n muuttamisesta.....	79

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Ilmailun hallinnon ja lainsäädännön laaja kokonaisuudistus toteutettiin 1 päivänä tammikuuta 2006 voimaan tulleilla kuudella lailla ja neljällä asetuksella. Säädöksistä keskeisin oli uusi ilmailulaki (1242/2005). Voimaantulon jälkeen ilmailulakia on muutettu kerran (540/2006). Tällöin ilmailulakiin lisättiin säännös, jonka mukaan viranomaisen ei voi ilman erityistä syytä muuttaa tai uudistaa myöntämäänsä laissa tarkoitettua lupaa, jos luvasta säädettyä eräntynnyttä maksua ei ole maksettu. Lisäksi lakiin lisättiin säännös lentopaikan pitäjän oikeudesta estää ilma-aluksen liikkeellelähtö, jos maksua lentopaikan tai ilmailua varten annettavan palvelun käytöstä ei ole saatu. Samalla myös lain ilma-alusrekisteriä koskevia säännöksiä muutettiin.

2 Ehdotetut muutokset

Yleisperustelujen mukaisesti Ilmailuhallinnolle ilmailulaissa (1242/2005) säädetyt toimivalta ja tehtävät siirrettäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lisäksi siirrettäisiin velvoite kuulla asianomaista lääninhallitusta lentopaikkojen käytön rajoituksista sekä alueellista ympäristökeskusta lentopaikan rakentamislupaa koskevasta hakemuksesta ja melua koskevista lentoliikenteen rajoituksista koskemaan aluehallintohankkeen mukaisesti asianomaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

Ilmailuhallinnolle säädetään tehtäviä ja toimivaltuuksia lähes jokaisessa voimassa olevan ilmailulain pykälässä. Selkeyden vuoksi ehdotetaan koko ilmailulaki uudistettavaksi muuttamatta lain sisältöä muutoin kuin viraston toimivallan ja tehtävien osalta. Samassa yhteydessä kuitenkin voimassa olevaan ilmailulakiin nähden ehdotetaan tehtäväksi muutoksia eräiden säännösten osalta. Muutokset perustuvat ilmailulakia sovellettaessa havaittuihin korjaus- ja täydennystarpeisiin. Lisäksi kokonaisuudistuksen jälkeen kansainvälisessä ja Euroopan yhteisön piirissä säädetyssä normistossa tehdyt muutokset

aiheuttavat tarpeen tarkistaa myös kansallista sääntelyä. Nyt esitettävässä ehdotuksessa ilmailulakiin sisällytettäisiin säännöksiä, joilla säädettäisiin Liikenteen turvallisuusvirasto yhteisön lainsäädännön tarkoittamaksi kansalliseksi valvontaviranomaiseksi. Ilmailulakiin ehdotetaan esimerkiksi sisällytettäväksi maininta Liikenteen turvallisuusvirastosta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta (EASA-asetus) tarkoittamana kansallisena valvontaviranomaisena. Ehdotuksessa pyritään tarkentamaan joitakin ilmailulaissa käytettäviä ilmaisuja, jotta säännösten tulkinnanvaraisuus käytännön soveltamistilanteissa vähenisi. Edellä mainitusta esimerkkinä mainittakoon lentotyölupaa, lentokoulutusta ja lentotoimintaluvan myöntämistä koskevat muutosehdotukset. Osa muutosehdotuksista liittyy puolestaan pyrkimykseen yksinkertaistaa viranomaistoimintaa koskevaa sääntelyä ja lupamenettelyä. Esimerkkinä edellä mainitusta ehdotus, jonka mukaan yhteisön sisäisillä reiteillä lentotoimintaa harjoittavan liikenneluvan haltijan voimassa olevan lain 71 §:ssä säädetyistä ilmoitusvelvollisuudesta luovuttaisiin sekä lentoesteitä koskeva ehdotus. Esitykseen sisältyy myös voimassa olevaan lakiin nähden teknisluonteisia muutos-ehdotuksia, kuten ehdotus rajavartiolaikiin sisältyvän pykäläviittauksen muuttamisesta.

3 Esityksen vaikutukset

Ilmailulakia koskevassa lakiehdotuksessa esitetään, että Liikenteen turvallisuusvirasto olisi palveluntarjonta-asetuksen mukainen toimivaltainen viranomaisen ilmaliikennepalvelun tarjoajan kirjanpidon osalta. Liikenteen turvallisuusvirastolle kohdistuvat taloudelliseen valvontaan liittyvät tehtävät edellyttävät resurssien kohdentamista näiden velvoitteiden hoitamiseksi.

Ilmailulakiin ehdotetaan säädettäväksi ilmaliikennepalvelun tarjoajalle sekä lentoaseman pitäjälle vakavan kansanterveysuhan torjumiseen liittyvä tehtävä. Lentoaseman pi-

täjälle aiheutuisi kustannuksia, jos tartuntatautilain mukainen epidemia toteutuisi ja tartuntataudin leviämisen estämiseksi 174 §:n mukaisesti lentoaseman pitäjä tai ilmaliikenteen palvelun tarjoaja velvoitettaisiin avustamaan terveysturvaviranomaisia.

Muilta osin esityksen ei arvioida sisältävän uusia valtiontalouteen liittyviä tai muita vähäistä merkittävämpiä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksellä ei pääasiallisesti myöskään ole merkittävää vaikutusta viranomaisten menettelytapoihin, eikä se vaikuta viranomaisten keskinäisiin toimivaltasuhteisiin. Esitykseen sisältyy ehdotus, jossa sotilasviranomaisen itsenäistä toimivaltaa puuttua ilma-aluksen kulkuun vahvistetaan.

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion ja kuntien väliseen tehtävänjakoon.

Esityksellä ei ole vaikutusta ympäristöön.

Esityksellä ei muutoin arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yksilöiden tai yritysten asemaan ja oikeuksiin eikä ihmisten elinoloihin eikä tasa-arvoon.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Ilmailuhallinnon kanssa. Siltä osin kuin esityksessä muutetaan aineellisia säännöksiä voimassa olevaan lakiin nähden esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, Rajavartiolaitokselta, Ilmailuhallinnolta, sotilas-ilmailuviranomaiselta, poliisilta, tullihallitukselta, valtiontalouden tarkastusvirastolta, Ilmailulaitos Finaviaalta, Kuntaliitolta, Suo-

nessa toimivilta lentoyhtiöiltä, Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry:ltä sekä Suomen lentotoiminnan harjoittajien liitto ry:ltä. Sisäasiainministeriö on ehdottanut lentopelastuspalveluun liittyen tarkennuksia. Tarkoitus on arvioida tarkennusehdotuksia tästä esityksestä erillisenä asiana. Lausunnot on pyritty ottamaan huomioon soveltuvin osin esitystä viimeisteltäessä.

5 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2010 alussa samanaikaisesti liikennehallinnon virastouudistuksen toteuttamisen kanssa.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys, jossa ehdotetaan säädettäväksi lait Liikennevirastosta ja Liikenteen Turvallisuusvirastosta. Tuon esityksen kanssa rinnakkaisena esityksenä eduskunnan käsiteltäväksi annetaan ehdotukset 50 sellaisen lain muuttamiseksi, jossa lain asiasisältöä ei ole tarkoitus muuttaa, mutta täsmennetään muun ohella toimivallan selkeyttämiseksi, vastaako vuoden 2010 alusta Liikennevirasto vai Liikenteen turvallisuusvirasto nykyisten Merenkululaitoksen, Ratahallintokeskuksen, Tiehallinnon, Ilmailuhallinnon, Rautatieviraston tai Ajoneuvohallintokeskuksen tehtävistä. Noihin ehdotuksiin on sisällytetty myös sellaiset muutokset, joissa toimivalta siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ilmailulaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 1 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin liikennehallinnon virastouudistuksen johdosta Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

2 §. Määritelmät. Voimassa olevan ilmailulain 2 §:n määritelmäsäännöksestä poiketen pykälän 1 momentin 5 kohdassa EASA-asetuksen (1592/2002) sijaan viitattaisiin 8 päivänä huhtikuuta 2008 voimaan tulleen EASA-asetukseen (216/2008). Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaa ilmailulakia.

3 §. Lentosäätöjen ja eräiden ilmailua koskevien määräysten antaminen. Voimassa olevan ilmailulain 3 §:stä poiketen toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin liikennehallinnon virastouudistuksen johdosta Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

4 §. Sotilasilmailu. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan ilmailulain 4 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

5 §. Valtion ilma-aluksia koskevat poikkeukset. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan ilmailulain 5 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

6 §. Eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset. Säännös vastaisi pääasiallisesti voimassa olevan ilmailulain 6 §:ää, kuitenkin niin, että se olisi linjassa

muutetun EASA-asetuksen liitteen II kanssa. Keskeinen muutos kyseisessä liitteessä on muun muassa, että ultrakevyiden lentokoneiden rinnalle on nostettu ultrakevyet helikopterit. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

7 §. Oikeus ilmailuun Suomen alueella. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 7 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

8 §. Ilmailulta rajoitetut alueet ja vaara-alueet. Pykälän 1—4 momentti vastaisivat asiallisesti voimassa olevan lain 8 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevaan lakiin nähdessä olisi 5 momentti, jonka mukaan aluelennonjohdon on tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavallaan rajoitettava tai kiellettävä ilmailu viranomaisen pyynnöstä tietyllä alueella enintään yhden vuorokauden ajaksi, jos se on välttämätöntä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Rajoitusta tai kieltoa pyytävänä viranomaisena olisivat pelastus-, poliisi-, sotilasviranomainen, rajavartiolaitos tai tulli. Aluelennonjohdon tehtävänä olisi rajata ilmailua siinä määrin kuin se on välttämätöntä esimerkiksi viranomaisen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Aluelennonjohdon on viipymättä ilmoitettava kiellostasta tai rajoituksesta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Pykälän 5 momenttia sovellettaisiin tilanteissa, joissa 4 momentin mukainen menettely ei tilanteen kiireellisyyden takia ole mahdollinen. Tällaisia tilanteita voisivat olla esimerkiksi onnettomuudet, kriisitilanteet sekä kadonneiden ihmisten etsintä. Käytännössä ilmailua jouduttiin rajoittamaan esimerkiksi Estonia-onnettomuuden yhtey-

dessä. Säännöksen tarkoituksena olisi turvata alueella tapahtuvat toiminnot, kuten etsintä- ja pelastuspalvelu. Samoin ilmatilan välitön rajoittaminen voi olla tarpeen lentoturvallisuutta vakavasti vaarantavissa tilanteissa. Aluelennonjohdolla on valmiit käytännöt ja menettelyt sekä ympärivuorokautinen päivystys ja siten parhaat edellytykset toimia edellä mainitun kiellon tai rajoituksen toteuttajana.

2 luku **Ilma-aluksen rekisteröinti, kansallisuus ja merkitseminen**

9 §. Ilma-alusrekisteri ja sen käyttötarkoitus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 9 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

10 §. Ilma-aluksen kansallisuus. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 10 §:ää.

11 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 11 §:ää.

12 §. Ilma-alusrekisteriin talletettavat tiedot. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 12 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

13 §. Rekisteröintioikeus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 13 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

14 §. Rekisteröinnin hakeminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 14 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

15 §. Väliaikainen rekisteröinti. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 15 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

16 §. Rekisteritiedoissa tapahtuneet muutokset. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 16 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

17 §. Ilma-aluksen poistaminen ilma-alusrekisteristä. Säännös vastaisi sisällöltään

voimassa olevan lain 17 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

18 §. Tietojen säilyttäminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 18 §:ää.

19 §. Ilma-aluksen merkitseminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 19 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

20 §. Rekisteröimistodistus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 20 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

3 luku **Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajoitukset**

21 §. Soveltamisala. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 21 §:ää.

22 §. Lentokelpoisuus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 22 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

23 §. Lentokelpoisuuden ylläpitäminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 23 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

24 §. Lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 24 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

25 §. Lentokelpoisuutta koskevat tiedot. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 25 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

26 §. Lentokelpoisuustodistus ja lentokelpoisuuden tarkastustodistus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 26 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

27 §. Lupa ilmailuun. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 27 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutet-

taisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

28 §. Lentokelpoisuuden valvonta. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 28 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

29 §. Lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 29 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

30 §. Lentokelpoistodistuksen, lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen ja ilmailuun annetun luvan peruuttaminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 30 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

31 §. Suunnittelu, valmistus ja huolto. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 31 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

32 §. Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 32 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

33 §. Päästöt. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 33 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

4 luku **Ilma-alusten asematasotarkastukset**

34 §. Luvun soveltamisala. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 34 §:ää.

35 §. Määritelmät. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 35 §:ää.

36 §. Tietojen keruu. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 36 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

37 §. Asematasotarkastus. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 37 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muu-

tettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

38 §. Asematasotarkastuksen suorittaminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 38 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

39 §. Tietojen vaihto. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 39 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

40 §. Tietosuoja ja tietojen luovuttaminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 40 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

41 §. Ilma-aluksen lentokielto. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 41 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

42 §. Toiminnan kieltäminen ja rajoittaminen. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 42 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

5 luku **Lupakirjat ja kelpoisuusvaatimukset**

43 §. Luvun soveltamisala. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 43 §:ää.

44 §. Luvan myöntäjä. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 44 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

45 §. Luvan myöntämisen edellytykset. Pykälässä luetellaan luvan myöntämisen edellytykset ja luvan lajit. Voimassa olevaan lain 45 §:ään nähden säädettäisiin lisäksi ilma-alukselle opastusmerkkejä antavan henkilön hyväksynnästä. Tämän hyväksynnän taustalla on Chicagon yleissopimuksen 2 liitteeseen sisällytetty vaatimus siitä, että opastusmerkkejä saa ilma-alukselle antaa vain henkilö, joka on saanut asianmukaisen koulutuksen ja täyttää vaatimukset ja jonka asianomainen viranomainen on hyväksynyt merkinantajan tehtäviin. Opastusmerkkejä antavan henkilös-

tön kouluttavat pääasiassa maahuolintaa tarjoavat yhteisöt.

46 §. *Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytykset.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 46 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

47 §. *Velvollisuus ilmoittaa kelpoisuuteen vaikuttavista seikoista ja kelpoisuuden toteaminen.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 47 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

48 §. *Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tietojen saantiin.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 48 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Samassa yhteydessä otettaisiin myös huomioon se, että rikoslaki ei enää tunne rikosnimikettä ”lentoturvallisuuden vaarantaminen”. Lentoturvallisuuden vaarantamisen sijasta viitattaisiin liikenneturvallisuuden vaarantamiseen ilmailussa.

49 §. *Ulkomainen lupakirja.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 49 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

6 luku **Lupakirjarekisteri**

50 §. *Lupakirjarekisterin käyttötarkoitus.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 50 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

51 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 51 §:ää.

52 §. *Rekisteröidyt.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 52 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

53 §. *Lupakirjarekisteriin talletettavat tiedot.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 53 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

54 §. *Tietojen poistaminen lupakirjarekisteristä.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 54 §:ää.

55 §. *Liikenteen turvallisuusviraston oikeus saada tietoja viranomaisilta.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 55 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

56 §. *Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttaminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 56 §:ää.

57 §. *Tietojen luovuttaminen sähköisesti mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 57 §:ää.

7 luku **Yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset**

58 §. *Ilma-aluksen päällikkö.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 58 §:ää.

59 §. *Ohjaamomiehistöön lupakirjat, kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 59 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

60 §. *Ilma-aluksen miehistö.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 60 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

61 §. *Päällikön käskyvalta.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 61 §:ää.

62 §. *Lennon valmistelu ja suorittaminen.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 62 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

63 §. *Ilma-aluksesta, matkustajista ja tavarasta huolehtiminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 63 §:ää

64 §. *Matkustajan velvollisuudet lennolla.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 64 §:ää.

65 §. *Järjestys ja pakkokeinot.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 65 §:ää.

66 §. *Ilma-aluksen asiakirjat.* Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain

66 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

8 luku **Kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa**

67 §. Määritelmät. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 67 §:ää. Viittaukset kumottuihin yhteisöasetuksiin korvattaisiin viittauksella lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annettuun asetukseen (EY) N:o 1008/2008 (*lentoliikenneasetus*).

68 §. Lentotoimintalupa. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 68 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

69 §. Lentotoimintaluvan myöntäminen. Voimassa olevaan lain 69 §:ään nähden lentotoimintalupaa, lentotyölupaa ja lentokoulutuslupaa koskevien säännösten sanamuodot muuttuisivat. Muutoksella on tarkoitus selvittää lupien keskinäistä suhdetta kuitenkin muuttamatta niiden myöntämiselle asetettuja aineellisia vaatimuksia. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

70 §. Liikennelupa. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Lisäksi säännöksessä otettaisiin huomioon toimilupasetuksen kumoaminen lentoliikenneasetuksella, minkä seurauksena myös voimassa olevan lain 2 momentin säännös voidaan poistaa.

71 §. Lentoliikenne yhteisön sisäisillä reiteillä, joiden lähtö- tai päätepiste on Suomessa. Säännöksen 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevaa lakia, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevan lain 71 §:n 2 momentin säännös liikenteenharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa reittinsä, aikataulunsa, paikkatarjontansa ja kuljetusmaksunsa poistettaisiin tarpeettomana.

72 §. Julkinen palveluvelvoite. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain

72 §:ää. Viittaus kumottuun markkinoillepääsyasetukseen muutettaisiin viittaukseksi lentoliikenneasetukseen.

73 §. Säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 73 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

74 §. Reitit, joihin kohdistuu käyttörajoituksia. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 74 §:ää, mutta toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

75 §. Ei-säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä. Voimassa olevan lain 75 §:stä poiketen laissa ei enää säädettäisi luvasta Suomen ja kolmannen maan välisen ei-säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen yhteisön lentoliikenteenharjoittajien osalta. Nykyisen 75 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdissa esitetyt luvan epäämistä koskevat perusteet tulevat arvioiduksi muualla yhteisön lainsäädännössä. Hakijan kykyä harjoittaa liikennettä ammattitaitoisesti ja turvallisesti arvioidaan jo lentotoimintalupaprosessissa ja liikennelupaprosessissa. Vastuuvakuutuslupa tulee puolestaan tarkastelluksi liikennelupaviranomaisen harjoittaman lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 785/2004 mukaisen vakuutusturvan olemassaolon valvonnan yhteydessä. Nykysäännöksen kolmas epäämisperuste otettaisiin huomioon ehdotetun säännöksen 4 ja 5 momentin mukaisessa jälkivalvonnassa. Voimassa olevan lain neljäs epäämisperuste koskee vain kolmansien maiden lentoyhtiöitä. Edellä esitetyt yhteisön säännökset eivät koske kolmansien maiden lentoyhtiöitä, joten luvan myöntämisestä ja epäämistä koskevat edellytykset on tarpeen näiltä osin säilyttää ilmailulaissa.

Voimassa olevan lain 75 §:n 3 momentissa käytetyn tilauslentoliikenne-termin sijasta ehdotetaan tässäkin momentissa käytettäväksi pykälän otsikossa olevaa termiä ei-säännöllinen lentoliikenne, joka on merkitykseltään laajempi.

Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 4 momentti, jonka mukaan yhteisön lentoliikenteen

kenteen harjoittaja, jolla on jäsenvaltiossa myönnetty liikennelupa, saa harjoittaa ei-säännöllistä lentoliikennettä Suomen ja kolmannen maan välillä ilman erillistä lupaa.

Vastaavasti uutta olisi 5 momentti, jonka perusteella Liikenteen turvallisuusvirasto voisi puuttua tilanteeseen, jossa yhteisön lentoliikenteen harjoittaja käyttää oikeuttaan harjoittaa ei-säännöllistä lentoliikennettä Suomen ja kolmannen maan välillä tavalla, josta aiheutuu haittaa säännöllistä lentoliikennettä harjoittavalle reittikohtaisen liikenneluvan haltijalle. Tällaiseen puuttumiseen voisi olla tarvetta tilanteessa, jossa reittiin kohdistuu käyttörajoituksia ja vailla reittikohtaista liikennöintilupaa oleva yhteisön lentoliikenteen harjoittaja pyrkisi kiertämään säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiselle asetettuja rajoituksia ei-säännöllisen lentoliikenteen avulla. Edellytyksenä tällaisen toiminnan kieltämiselle olisi, että tästä aiheutuu säännölliseen lentoliikenteeseen oikeuttavan reittikohtaisen liikennöintiluvan haltijalle suurempaa kuin vähäiseksi katsottavaa taloudellista haittaa.

76 §. *Lentoliikenne Suomen alueen yli.* Nykyinen ilmailulaki tuntee kansainvälisen lentoliikenteen luvat vain sellaisten lentojen osalta, joiden alkua- tai päätepiste on Suomessa. Käytännössä Suomen alueen ylilentoihin lupia hakevat sellaisten valtioiden säännöllistä lentoliikennettä harjoittavat lentoyhtiöt, jotka eivät ole liittyneet kauttakulusta kansainvälisessä lentoliikenteessä tehtyyn sopimukseen (SopS 5/1957) ja joiden kanssa Suomella ei ole myöskään lentoliikennesopimusta. Ei-säännöllisen lentoliikenteen harjoittamisesta valtion alueen yli säännellään Chicagon yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdassa. Yhteisön sisällä jäsenvaltion myöntämän liikenneluvan haltija saa vapaasti harjoittaa kaupallista lentoliikennettä lentoliikenneasetuksen nojalla. Vuoden 1995 ilmailulain (281/1995) mukaan Ilmailulaitos myönsi ylilentoluvan yleistoimivaltuutensa nojalla. Kaupallisen lentoliikenteen osalta lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jossa säädettäisiin luvan myöntävästä viranomaisesta ja luvan myöntämisen perusteista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että säännöllistä ja ei-säännöllistä lentoliikennettä saa harjoittaa Suomen alueen yli ilman eril-

listä lupaa, jos näin on sovittu Suomen ja lentoliikenteen harjoittajan kotivaltion välillä kahdenvälisen tai monenvälisen sopimuksen perusteella. Säännös täydentäisi yhteisön lentoliikenneasetusta.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtäväksi myöntää lupa sellaisiin ylilentoihin, joita ei ole minkään sopimuksen nojalla vapautettu luvanvaraisuudesta. Lupa voitaisiin myöntää säännölliselle lentoliikenteelle, yksittäiselle lennolle tai useamman lennon lentosarjalle. Lupa Suomen alueen yli lentämiseen myönnettäisiin käytännössä poikkeuksetta myös säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen, jos lentoyhtiöllä on Chicagon yleissopimukseen liittyneen valtion kansallisuus. Lupa voitaisiin jättää myöntämättä, jos hakijan kykyä harjoittaa lentoliikennettä ammattimaisesti ja turvallisesti on syytä epäillä. Edellä mainitusta tilanteesta olisi kyse esimerkiksi, jos lentoyhtiö kuuluisi Euroopan komission asetuksen N:o 2111/2005 yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan yhteisön luettelon laatimisesta ja lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamisesta lentomatkestajille sekä direktiivin 2004/36/EY 9 artiklan kumoamisesta mukaisesti vahvistamalle listalle toimintakiellossa olevista lentoyhtiöistä. Myös riittävän vastuuvakuutuksen puuttuminen ilmailussa aiheutuvien vahinkojen varalta voisi olla peruste jättää myöntämättä lupa. Lisäksi kansainvälisessä lentoliikenteessä on yleisesti tunnustettu vastavuoroisuusperiaate, jota myötäillen momenttiin olisi perusteltua sisällyttää Liikenteen turvallisuusvirastolle mahdollisuus jättää lupa myöntämättä tilanteessa, jossa asianomaisen lentoyhtiön kotivaltio ei ole vastaavassa tilanteessa myöntänyt suomalaiselle lentoyhtiölle ylilentolupaa.

77 §. *Lentotyölupa.* Lentotyöluvasta säädetään voimassa olevan ilmailulain 76 §:ssä. Kuten edellä 69 §:n perusteluissa on todettu, voimassa olevaan lakiin nähden lentotoimintalupaa, lentotyölupaa ja lentokoulutuslupaa koskevien säännösten sanamuodot muuttuisivat. Muutoksella on tarkoitus selvittää lupien keskinäistä suhdetta kuitenkin muuttamatta niiden myöntämiselle asetettuja aieneellisia vaatimuksia. Lisäksi toimivaltaisen

viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

78 §. Lentokoulutuslupa. Lentokoulutusluvasta säädetään voimassa olevan ilmailulain 77 §:ssä. Kuten edellä 69 §:n perusteluissa on todettu, voimassa olevaan lakiin nähden lentotoimintalupaa, lentotyölupaa ja lentokoulutuslupaa koskevien säännösten sanamuodot muuttuisivat. Muutoksella on tarkoitus selvittää lupien keskinäistä suhdetta kuitenkin muuttamatta niiden myöntämiseksi asetettuja aineellisia vaatimuksia. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

79 §. Lentonäytös- ja lentokilpailulupa. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 78 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

80 §. Hallinnolliset seuraamukset. Säännös vastaisi voimassa olevan ilmailulain 79 §:ää.

9 luku Lentopaikat ja maalaitteet

81 §. Määritelmät. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 80 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

82 §. Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 81 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Lisäksi 4 momentin viittaus lääninhallitukseen muutettaisiin valtion aluehallintouudistuksen edellyttämällä tavalla viittaukseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

83 §. Lentoliikenteen sujuvuuden edistäminen. Säännöksen 1 ja 2 momentti vastaisivat asiallisesti voimassa olevan lain 82 §:n 1 ja 2 momenttia. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Säännöksen 3 momentissa vahvistettiin nykykäytännön mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston asema matkustajaoikeuksia valvovana toimivaltaisena viranomaisena matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhtei-

sistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 sekä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2006 osalta.

84 §. Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 83 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

85 §. Rakentamislupa. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 84 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

86 §. Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 85 §:ää. Viittaus lääninhallitukseen muutettaisiin viittaukseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

87 §. Rakentamisluvan myöntämisen edellytykset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 86 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

88 §. Lentoaseman hyväksyntätodistus. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 87 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

89 §. Lentoaseman hyväksyntätodistuksen myöntämisen edellytykset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 88 §:ää, mutta 2 momenttiin lisättäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle oikeus antaa määräyksiä henkilöstön koulutuksesta ja kelpuutuksesta. Taustana muutokselle on 45 §:ään ehdotettu lisäys ilma-alukselle opetusmerkkejä antavan henkilön hyväksynnästä. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

90 §. Lentopaikan pitolupa. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 88 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen

nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

91 §. Pitoluvan myöntämisen edellytykset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 90 §:ää.

92 §. Kevytlentopaikat. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 91 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

93 §. Rakennusten, rakennelmien ja laitteiden hyväksyminen käyttöön. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 92 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

94 §. Lentopaikan käytön kieltäminen ja rajoittaminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 93 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

10 luku **Maahuolinta**

95 §. Määritelmät. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 94 §:ää.

96 §. Maahuolintapalvelujen tarjoaminen. Säännös vastaisi pääasiallisesti voimassa olevan lain 95 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 5 momentti, jossa Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin valtuutus antaa tarkempia määräyksiä maahuolinnan järjestämisestä lentoasemalla. Lentoaseman pitäjä vastaa siitä, että maahuolintatoiminnot ovat turvallisia eivätkä aiheuta vaaraa lentoliikenteelle tai muulle ilmailutoiminnalle. Lentoasemilla on useimmiten useita toimijoita, ja toimintakokonaisuuden hallinta ja vastuiden määrittely voivat edellyttää joitakin täsmennyksiä viranomaismääräyksiä. Momentissa säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkemmat määräykset maahuolinnan järjestämisestä ja turvallisuuden hallinnasta.

97 §. Lentopaikan keskitettyjen infrastruktuurien käyttäminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 96 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi

muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

98 §. Maahuolinnan kirjanpidon eriyttäminen ja tarkastaminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 97 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

11 luku **Siviili-ilmailun turvaaminen**

99 §. Luvun soveltamisala ja yleiset säännökset. Säännöksen 1—4 momentti vastaisivat asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 98 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 5 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi tarvittaessa siviili-ilmailun turvaamisen edellyttämät tarkemmat määräykset ottaen huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä turvaasetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa asetetut vaatimukset kansallisista määrittelyistä. Voimassa olevan lain määräyksenantovaltuus rajoittuu yksinomaan tapauksiin, joita ovat paikalliset riskinarvioinnin perusteella tehtävät kansalliset poikkeamat sekä mahdolliset asetuksessa säädettyjä toimenpiteitä tiukemmat toimenpiteet. Voimassa olevassa laissa ei kuitenkaan ole otettu huomioon turvaasetuksen edellyttämiä kansallisen viranomaisen toimesta tehtäviä erilaisia määrittelyjä.

100 §. Määritelmät. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 99 §:ää.

101 §. Lentoasemien ja lentoliikenteen harjoittajien turvaohjelmat ja niiden täytäntönpäytäminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 100 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

102 §. Tarkastusten suorittaminen ja vähemmän haitan periaate. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 101 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

103 §. *Vastuu turvatoimista.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 102 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

104 §. *Yleinen liikkumisrajoitus lentoaseman eräillä alueilla.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 103 §:ää.

105 §. *Kulkuoikeus.* Säännöksen 1—3 momentti vastaisivat asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 104 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 4 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada esitutkinta- tai syyttäjäviranomaisilta sekä tuomioistuimelta kulkuoikeuden myöntämistä koskevan asian käsittelyä varten 2 momentissa tarkoitettua esitutkintaa, syyteharkintaa tai tuomioistuinkäsittelyä koskevat tarpeelliset tiedot. Tällä hetkellä viranomaisen oikeus saada tietoa viireillä olevista tutkinnoista on ollut rajallinen. Kuitenkin suppeasta turvallisuusselvityksestä on ilmennyt, että tutkittavana on teko, josta selviää vain epäillyn teon rikosnimike. Tällaisessa tilanteessa hakijan kulkuoikeushakemuksen voitaisi joutua lykkäämään siihen asti, että asia ratkaistaan. Usein tarkempi tieto epäilyistä teosta voisi osoittaa, ettei tutkinnan alaisena oleva teko ole este kulkuoikeuden myöntämiselle, vaikka hakija teosta tuomittaisiin. Sen vuoksi viranomaisen mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja toimii näissä tilanteissa nimenomaan hakijan eduksi ja voi nopeuttaa hakemuksen käsittelyä.

106 §. *Lentoaseman henkilökortti ja ajo-neuvolupa.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 105 §:ää.

107 §. *Lentoliikenteen turvaamiseen liittyviin hyväksyntöihin puuttuminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 106 §:ää.

108 §. *Turvataarkastajan koulutukseen pääsyn edellytykset.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 107 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

109 §. *Siviili-ilmailun turvaamiseen liittyvät koulutusohjelmat.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain

108 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

110 §. *Ilmailun turvaamista edistävät laitteet.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 109 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

12 luku **Lennonvarmistus**

111 §. *Luvun soveltamisala.* Pykälässä pyritään yhtenäistämään voimassa olevan lain 12 luvussa säädettyjä ilmailuviranomaisen norminantovaltuuksia, joita on muun muassa voimassa olevan lain 114 § 2 momentissa, 117 § 3 momentissa, 118 § 2 momentissa, 118 § 4 momentissa, 119 § 1 momentissa ja 122 § 2 momentissa. Näiden lisäksi olisi otettava huomioon myös mahdollinen tarve antaa määräyksiä Chicagon yleissopimuksen liitteiden määräyksiä voimaan saatettaessa. Voimassa olevaan lakiin nähden uutta soveltamisalasäännöksessä olisi 3 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaa, sen lisäksi mitä tässä luvussa säädetään, lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat lennonvarmistustoimialaa koskevat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suositukseen sekä Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin.

112 §. *Määritelmät.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 111 §:ää.

113 §. *Kansallinen valvontaviranomainen yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtii Suomessa yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa puiteasetuksessa, palveluntarjonta-asetuksessa ja yhteentoimivuusasetuksessa sekä niiden nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitetuista kansallisen valvontaviranomaisen tehtävistä. Viittaus Liikenteen turvallisuusvirastoon komission antamien asetusten valvontaviranomaisena olisi uutta voimassa olevaan lakiin nähden. Lisäksi momentissa osoitettaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2006/23/EY) yhteisön lennonjohtajan lupa-

kirjasta tarkoittamat valvontaviranomaisen tehtävät Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Nykyisen ilmailulain 112 §:n 2 momentin mukaan valtionalouden tarkastusvirasto on toimivaltainen viranomaisen Suomen vastuulla olevassa ilmatilassa palveluita tarjoavien lennonvarmistuspalvelun tarjoajien kirjanpidon osalta. Valtionalouden tarkastusviraston tarkastusoikeutta määrittävä säännös valtionalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa (676/2000) ja tarkastusoikeuden kohdistuminen valtioon erityisessä suhteessa oleviin oikeushenkilöihin, kuten valtion liikelaitoksiin, ei ota riittävässä määrin huomioon vaatimuksia, joita palveluntarjonta-asetus jäsenvaltioille asettaa. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi, että Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta palveluntarjonta-asetuksen osalta käsittäisi myös lennonvarmistuspalvelun tarjoajien kirjanpidon. Näin ollen voimassa olevan lain 112 §:n 2 momentti ehdotetaan poistettavaksi.

Säännöksen 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain 112 §:n 3 momenttia.

114 §. Ilmailun jäsentäminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 113 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

115 §. Ilmailun käyttöä koskevat erityismääräykset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 114 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

116 §. Ilmaliikenne- ja sääpalvelujen tarjoaminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 115 §:ää.

117 §. Valtion ilma-aluksia ja sotilasilma-aluksia varten tarjottavat lennonvarmistuspalvelut ja niiden hinnoittelu. Pykälä sisältäisi säännökset valtion ilma-aluksia ja sotilasilma-aluksia varten tarjottavista palveluista ja niiden hinnoitteluperusteista. Sääntely kohdistuisi siviili-ilmailun lennonvarmistusjärjestelmään. Ilmailulain mukaan toiminnasta vastaa nimetty ilmaliikennepalvelujen tarjoaja, johon tehtävään Ilmailulaitos on liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä nimetty.

Siviili- ja sotilasilmailu toimivat Suomessa niin sanotun integroidun lennonvarmistusjärjestelmän puitteissa, jossa siviili- ja sotilas-

organisaation yhteistyö on jatkuvaa. Säännöksellä ei olisi tarkoitus muuttaa vakiintunutta yhteistyökäytäntöä tai sen perusteita.

Ilmaliikennepalveluiden tarjoajan aluevalvontatehtävien perusteista säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Aluevalvontatehtävistä aiheutuvien kustannusten ja korvausten perusteet määräytyvät sen mukaisesti, mitä aluevalvonnasta säädetään ja päätetään sisältäen myös ilmaliikennepalveluiden tarjoajalle kuuluvat aluevalvontatehtävät liikenne- ja viestintäministeriön nimeämispäätöksen mukaisesti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain 116 §:ssä tarkoitettujen ilmaliikennepalvelujen tarjoajan velvollisuudesta tarjota lennonvarmistuspalveluja valtion ilma-aluksille ja sotilasilma-aluksille yleisten palveluehtojen mukaisesti tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin, jos palveluja tarjoaisi ainoastaan ilmaliikennepalvelujen tarjoaja. Ilmaliikennepalvelujen tarjoajalla on oikeudellinen monopoli nimeytyssä tehtävässään, joka perustuu lain säännöksiin ja liikenne- ja viestintäministeriön nimeämispäätökseen.

Valtion ilma-aluksille ja sotilasilma-aluksille tarjottavat lennonvarmistuspalvelut rinnastettaisiin jatkossa lähtökohtaisesti siviili-ilmailun palvelutoimintaan 2 momentin mukaisesti. Kyseinen hinnoittelusäännös olisi oikeudellisen monopolin hintasääntelyä, jossa alhaisten rajakustannusten palvelutuotannon sovellettaisiin yhtenäishinnoittelua.

Pykälän 3 momentissa olisi määritelmä lennonvarmistuksen erillispalveluista, joihin kuuluisivat yksinomaan valtion ilma-alusten ja sotilasilma-alusten toiminnan vaatimuksesta tarvittavia palveluita. Pykälän 4 momentin perusteella lennonvarmistuksen erillispalvelut voitaisiin määritellä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lennonvarmistuksen erillispalveluita olisivat lennonvarmistuspalvelut yksinomaan valmiustarkoituksessa järjestettyä lentoasemien pidennettyä aukioloa varten. Toisaalta alueenjohtoon normaali ympärivuorokautiset lennonvarmistuspalvelut eivät kuuluisi lentoaseman erillispalveluihin.

Lennonvarmistuksen erillispalvelujen hinnoittelusta säädettäisiin pykälän 5 momentissa. Hinnoittelu olisi kustannusvastaavaa sisältäen kohtuullisen tuoton. Erillispalvelut

eivät siten kuuluisi 2 momentin mukaisen yhtenäishinnoittelun piiriin.

Taloudellisessa käsitteistössä ja kilpailuoi-keudellisessa sääntelyssä on vakiintuneet laskenta- ja arviointiperusteet, joita sovellettaisiin myös tässä asiassa. Tavanomaisten käyttö-, ylläpito- ja kehittämiskustannusten kattamisen jälkeen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalla on oikeus kohtuulliseen tuottoon sitoutuneelle pääomalle.

Tuoton kohtuullisuuden arvioinnissa otettaisiin huomioon sijoituksen vähäinen riskipitoisuus, rahoituskulut ja laitteistojen käytöikä. Yleisperiaatteena olisi se, että vuosittain tarkasteltava erillispalveluiden tuottotaso ei voisi nämä seikat huomioon ottaen ainaakaan ylittää omistajan asettamaa oman pääoman tuottotavoitetta. Osapuolten välinen, liiketaloudellisiin perustein tehty palvelusopimus olisi kuitenkin ensisijainen keino erillispalveluiden ja niiden korvauserusteiden määrittämiseksi.

118 §. Siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittaminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 116 §:ää.

119 §. Lennonvarmistushenkilöstön lupakirjat, kelpoisuustodistukset, kelpuutukset ja hyväksynyt sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 117 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

120 §. Lennonvarmistushenkilöstön koulutus. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 118 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

121 §. Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelu. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 119 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

122 §. Häätälähetinrekisteri. Esityksessä ehdotetaan voimassa olevaan lakiin nähden uutta pykälää, jonka mukaan etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä vastaavan ilmaliikennepalvelun tarjoajan on huolehdittava ilma-alusten hätäpaikannuslähettinrekisteristä. Vaatimus pitää rekisteriä taajuudella 406 MHz toimivista hätäpaikannuslähettimistä perustuu Chicagon yleissopimuksen

liitteeseen 10. Pykälään sisältyisivät säännökset hätäpaikannuslähettinrekisterin tavoitteesta ja siitä, mitä perustietoja ja käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja pitää ja saa merkitä rekisteriin. Rekisteriin pitää merkitä Chicagon yleissopimuksen liitteessä 10 edellytetyt vähimmäistiedot. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin toimivalta jos Suomea koskevat kansainväliset velvoitteet, yleisesti käytössä olevat kansainväliset standardit, rekisterin tarkoitus, pelastustoiminnan toteutuminen, tekninen kehitys tai muut vastaavat seikat sitä edellyttävät, antaa 2 ja 3 momenttia täydentäviä määräyksiä tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

123 §. Lennonvarmistuksen maksut. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 120 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

124 §. Yhtenäisen eurooppalaisen ilmailun toteutumiseen liittyvien tietojen kerääminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 121 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

125 §. Lennonvarmistustoiminnan tallenteet. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 122 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

13 luku Ilmailuonnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat

126 §. Ilmailuonnettomuuksista ja vakavista vaaratilanteista ilmoittaminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 123 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

127 §. Ilmailuonnettomuuksien tutkinta. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 124 §:ää.

128 §. Liikenteen turvallisuusviraston järjestämä tutkinta. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 125 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

129 §. *Ilma-aluksen tai sen osan löytäminen.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 126 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

130 §. *Hylyn poiskuljetus.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 127 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

131 §. *Poikkeamista ilmoittaminen.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 128 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

132 §. *Poikkeamailmoitusten tallettaminen.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 129 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

133 §. *Poikkeamatietojen vaihto.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan ilmailulain 130 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

134 §. *Poikkeamatietojen käyttö.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 131 §:ää.

14 luku **Meluun liittyvät toimintarojoitukset lentoasemilla**

135 §. *Määritelmat.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 132 §:ää.

136 §. *Toimintarojoitusten soveltamisala ja sisältö.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 133 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

137 §. *Toimintarojoituksia koskevat periaatteet.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 134 §:ää.

138 §. *Toimintarojoitusten tarpeen arviointi.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 135 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Viittaus alueelliseen ympäristökeskukseen muutettaisiin viittaukseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

139 §. *Vaatimukset niukasti täyttävien suihkukoneiden erityiset toimintarojoitukset.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 136 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

140 §. *Toimintarojoituksista ilmoittaminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 137 §:ää.

141 §. *Toimintarojoituksista poikkeaminen.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 138 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

15 luku **Vahingonvastuu ja vakuutukset**

142 §. *Vahingonkorvausvastuu.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 139 §:ää.

143 §. *Lentoaseman koordinaattorin vahingonkorvausvastuu.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 140 §:ää.

144 §. *Vakuutukset.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 141 §:ää.

145 §. *Kansalliset vakuutusvaatimukset.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 142 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

16 luku **Lupia ja hyväksyntöjä koskevat hallinnolliset seuraamukset**

146 §. *Soveltamisala.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 143 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

147 §. *Toimenpiteet henkilölle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 144 §:ää. lukuun ottamatta sitä, että luetteloon lisättäisiin 45 §:ään lisätty ilma-alukselle opastusmerkkejä antavan henkilön hyväksyntä. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

148 §. *Henkilölle annettava huomautus ja varoitus.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 145 §:ää.

149 §. *Henkilölle määrättävä toimintakielto.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 146 §:ää.

150 §. *Lääkietieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttaminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 147 §:ää.

151 §. *Lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen palauttaminen viranomaiselle.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 148 §:ää.

152 §. *Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 149 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

153 §. *Organisaatiolle annettava huomautus tai varoitus.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 150 §:ää.

154 §. *Organisaatiolle myönnetyn luvan muuttaminen, rajoittaminen ja peruuttaminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 151 §:ää.

155 §. *Luvan muuttamatta tai uudistamatta jättäminen maksun laiminlyönnin johdosta.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 151 a §:ää.

156 §. *Lentotoimintaluvan, lentoluvan tai liikennöintiluvan raukeaminen.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 152 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä käytettäisiin termiä lentolupa, joka vastaisi 75 §:n sanamuotoa.

157 §. *Uhkasakko, teettämishukka ja keskeyttämishukka.* Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 153 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

17 luku Erinäiset säännökset

158 §. *EASA-asetuksessa tarkoitettu kansallinen viranomainen.* EASA-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa (EASA-säädökset), säädetään kysymyksistä ja tehtävistä, jotka Suomessa ovat perinteisesti kuuluneet Ilmailuhallinnon toimivaltaan.

Jäsenvaltioiden on osoitettava, mikä kansallinen viranomainen huolehtii EASA-säädöksissä tarkoitetuista kansallisen viranomaisen tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto nimettäisiin tässä pykälässä viranomaiseksi, joka näistä tehtävistä huolehtii, jollei jostain syystä olisi tarpeen toisin säätää.

Kun EASA:n edustajat ovat käyneet Suomessa auditoidussa Ilmailuhallinnon viranomaistoimintaa, he ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että Suomessa ei ole heidän näkökulmastaan riittävän selkeästi nimetty eri päätöksistä vastuulliset henkilöt. EASA-säädöksissä asetetaan päätöksentekijöille kelpoisuusvaatimuksia, joiden noudattamisen valvomiseksi EASA:n auditot ovat pyytäneet selkeää dokumentaatiota siitä, ketkä Suomessa ovat päätöksen tekijöitä. Ilmailulaissa siis osoitettaisiin kansalliseksi viranomaiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenteen turvallisuusviraston työjärjestyksessä ja sitä täydentävässä toimintajärjestelmässä prosesseineen ja ohjeistuksineen tullaan täsmentämään tarvittavalla tavalla eri päätösten tekemiseen edellytettävä pätevyys ja niiden tekijät.

159 §. *Ammattitaidon ylläpitäminen.* Säännös vastaisi voimassa olevan Ilmailuhallinnosta annetun lain 5 §:ää. Liikennehallinnon virastouudistukseen liittyvien hallintolakien säätämisen yhteydessä laki Ilmailuhallinnosta on tarkoitus kumota. Tämän vuoksi kyseinen säännös otettaisiin ilmailulakiin.

160 §. *Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.* Säännös vastaisi voimassa olevan lain 154 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin. Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi pykälän 1 momentin viides kohta, jossa Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaantioikeutta laajennettaisiin koskemaan myös matkustajien oikeuksien toteutumisen valvonnan kannalta merkityksellisiä, muita kuin henkilötiedoiksi katsottavia tietoja. Tiedonsaantioikeuden laajentamisella pyritään varmistamaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto kykenee suorittamaan ylivarausasetukseen (261/2004) ja vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeuksista lentoliikenteessä annetun asetukseen (1107/2006)) perustuvat tehtävät, jotka sille on määrätty.

Käytännössä Liikenteen turvallisuusvirasto tarvitsee tietoa siitä, mikä oli lennon peruuntumisen tai viivästymisen syy. Samoin tiedonsaantioikeus olisi tarpeen, jotta voidaan selvittää, ovatko liikuntarajoitteisten matkustajien oikeudet toteutuneet vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeuksista lentoliikenteessä annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tietojenluovuttamisvelvollisuus kohdistuisi ilmailutoimintaa harjoittavaan samoin kuin ilma-aluksen omistajaan, haltijaan tai käyttäjään sekä lentoturvallisuuden vaikuttavaa tehtävää suorittavaan.

Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi myös se, että pykälän 3 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston tarkastusoikeus koskemaan kaikkien niiden yhteisöasetusten noudattamisen valvontaa, joita koskevia valvontatehtäviä sille on annettu. Tarkastusoikeuden soveltamisalaa ei määriteltäisi enää luettelemalla pykälät, joissa mainitaan yhteisöasetuksista määräytyvät valvontatehtävät. Ilmailulakia ei olisi siten enää tarpeen muuttaa säädettäessä uusista yhteisöasetuksista ja niihin liittyvistä valvontatehtävistä sekä tarkastusoikeuksista. Tarkastusoikeus käsittäisi edelleen oikeuden päästä ilma-alukseen ja muuhun paikkaan, jossa ilmailutoimintaa harjoitetaan pois lukien asuintilat ja oikeuden tarkastaa muutoinkin ilmailutoimintaa harjoittavan toimintaa.

161 §. Oikeus saada virka-apua. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 155 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

162 §. Valvontatiedot. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 156 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

163 §. Miehistökortti. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 157 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

164 §. Ilmailun ympäristövaikutuksia koskevat määräykset. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 158 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

165 §. Lentoesteet. Säännöksen 1 momentti vastaisi voimassa olevan lain 159 §:n 1 momenttia.

Säännöksen 2 momentissa tarkoitettua lentoestelupaa vaativien kohteiden piiriä ehdotetaan kavennettavaksi siitä, mitä säädetään voimassa olevassa lain 159 §:n 2 momentissa. Voimassa olevan säännöksen mukaan lentoestelupaa tarvitsevat muun muassa ne sekaannusta, häiriötä tai vaaraa mahdollisesti aiheuttavat laitteet, rakennukset, rakennelmat tai merkit, jotka ulottuvat yli 30 metriä maanpinnasta. Käytännössä on havaittu, ettei ole tarpeen edellyttää lupaa kaikilta yli 30 metrin korkeuteen maanpinnasta ulottuvilta laitteilta, rakennuksilta, rakennelmilta tai merkeiltä. Momentti poikkeaisi voimassa olevasta laista siinä, että lupavaatimus koskisi vain sellaista yli 30 metriä maanpinnasta ulottuvaa estettä, joka sijaitsee nykyisen 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun alueen ulkopuolella mutta kuitenkin enintään 45 kilometrin etäisyydellä lentoaseman mittapistestä. Varalaskupaikan tai muun lentopaikan kuin lentoaseman ollessa kyseessä lupaa edellytettäisiin puolestaan vain sellaiselta yli 30 metriä maanpinnasta ulottuvalta esteeltä, joka sijaitsee nykyisen 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun alueen ulkopuolella mutta kuitenkin enintään 10 kilometrin etäisyydellä varalaskupaikan tai muun lentopaikan kuin lentoaseman mittapistestä. Edellä mainittujen alueiden ulkopuolella sijaitsevat esteet tarvitsisivat jatkossa luvan ainoastaan, jos ne ulottuvat yli 60 metrin korkeuteen maanpinnasta. Lentopaikan mittapiste on lentopaikalle ilmoitettu maantieteellinen sijaintikohta. Mittapisteen määritelmä perustuu Chicagon yleissopimuksen standardiin ja on sisällytetty ilmailumääräykseen AGA M3-1 ("AGA M3-sarjan ilmailumääräyksissä käytettyjen käsitteiden määritelmiä"). Käytännössä mittapistet ilmoitetaan Suomen ilmailukäsikirjassa.

Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 3 momentti, jolla vapautettaisiin lentopaikan pitäjän asettamat tai sen toimeksiannosta asettavat laitteet, rakennukset, rakennelmat tai merkit luvanvaraisuudesta. Lentopaikan pitäjää ei ole tarkoituksenmukaista rinnastaa lentoesteen ylläpitäjään, sillä ilmailumääräykset asettavat velvollisuuksia lentoaseman hyväksyntätodistuksen tai lentopaikan pitoluvan

saaneelle lentopaikan pitäjälle. Lentopaikan pitäjän asettamia tai sen toimeksiannosta asettavia esteitä ei tällä perusteella ole tarpeen tarkastella lentoestelupaprosessissa vaan ne voitaisiin vapauttaa kokonaan luvanvaraisuudesta. Lupaa edellytettäisiin vastaisuudessa vain muun kuin lentopaikan pitäjän asettamilta esteiltä.

Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 4 momentti, jossa Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin mahdollisuus vapauttaa sellainen 2 momentissa tarkoitettu este luvanvaraisuudesta, jolla ei ole vaikutusta lentopaikkojen esterajoituspintoihin eikä lentomenetelmiin. Lentoesteisiin liittyvät vaatimukset ovat sidoksissa näihin, joten olisi tarkoituksenmukaista, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi vapauttaa sellaisen esteen luvanvaraisuudesta, jolla ei ole vaikutusta esterajoituspintoihin eikä lentomenetelmiin. Ehdotuksella Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin lisäksi mahdollisuus vapauttaa sellainen este luvanvaraisuudesta, joka sijaitsee olemassa olevan esteen välittömässä läheisyydessä. Kyseeseen tulee esimerkiksi kerrostalon viereen korjaustöiden ajaksi asetettava tavaranoesti tai maalausteline. Tällainen olemassa olevan esteen välittömässä läheisyydessä sijaitseva toinen este ei olennaisesti lisää luvan jo saaneen esteen vaikutusta eikä tällaiselta esteeltä ole tarpeen edellyttää omaa lupaa. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa momentin tarkoittamia esteitä koskevia tarkempia määräyksiä.

Voimassa olevaan lakiin nähden uutta olisi 5 momentti, jonka mukaan lentoestettä tai sen ylläpitäjää koskevista muutoksista ilmoitettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle tai sen nimeämälle. Lentoesteluetteloa on käytännössä pitänyt Ilmailulaitos Finavia.

166 §. Lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttava toiminta. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 160 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

167 §. Varautuminen poikkeusoloihin. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 161 §:ää.

168 §. Viranomaistehtävien siirtäminen. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 162 §:ää. Toimivaltaisen viran-

omaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

169 §. Tehtävien siirto harrasteilmailun järjestölle. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 163 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

170 §. Yhteisvastuullisuus lentopaikan ja ilmailua varten annetun palvelun käytössä sekä ilma-aluksen lähdön estäminen, jos suoritusta ei ole saatu. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 164 §:ää.

171 §. Ilma-aluksen lähdön estäminen muusta syystä. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 165 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

172 §. Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 166 §:ää siten, että Ilmailuhallinnon nimi muutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Voimassa olevan lakiin nähden uutta olisi se, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä tai merkittävän valtiollisen tapahtuman turvaamiseksi sotilasviranomaisen voisi kieltää ilma-aluksen lähdön, määrätä ilma-aluksen laskeutumaan, vaatia tunnistamista, määrätä lentosuunnan ja -korkeuden taikka muutoin puuttua ilma-aluksen kulkuun merkittävän valtiollisen tapahtuman turvaamiseksi. Voimassa olevan lain mukaan sotilasviranomaisen toimivalta on riippuvainen siitä, onko ilmailuviranomainen erikseen määrittänyt tilanteen sellaiseksi.

173 §. Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Ehdotettu uusi pykälä sisältäisi säännökset toimenpiteistä tartuntalain 4 §:n 2 momentin mukaisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto ja välitöntä puuttumista edellyttävissä yksittäistapauksessa sosiaali- ja terveysministeriö voisivat määrätä ilmailuliikennepalvelun tarjoajan välityksellä ilma-aluksen laskeutumaan terveystarkastuslentoasemalle. Ilma-alus määrättäisiin laskeutumaan terveystarkastuslentoasemalle silloin, kun kyseessä olisi WHO:n kansainvälisen terveys säännösten (2005) liitteen 2 mukaisista mahdollisesti kansainvälisen terveysuhkan aiheuttavasta tapauksesta.

Ilma-alus määrättäisiin laskeutumaan terveystarkastuslentoasemalle, jos matkustajalla epäiltäisiin olevan isorokko, SARS, verenvuotokuume tai uuden alatyypin aiheuttaman pandeemisen uhkan aiheuttava influenssa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan jollei lentoturvallisuudesta muuta johdu, ilma-aluksen on laskeuduttava terveystarkastuslentoasemalle Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen tai sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti. Lentoturvallisuuden vaarantuessa ilma-alus voisi siten poiketa 1 tai 2 momentin mukaisesti annetusta määräyksestä tai päätöksestä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan terveystarkastuslentoasemista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa. Terveystarkastuslentoasemalla tarkoitettaisiin sellaista rajanylityspaikkana toimivaa lentoasemaa, jossa on varauduttu suorittamaan Maailman terveysjärjestön Kansainvälisen terveys säännösten (SopS 51/2007) 20 artiklan sekä säännösten I liitteen mukaiset toimet. Tarkoitus on, että valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin, että Helsinki-Vantaan ja Turun lentoasemat olisivat Suomessa terveystarkastuslentoasemia.

174 §. Ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoaseman pitäjän avustamisvelvollisuus. Ehdotetun säännöksen mukaan ilmaliikennepalvelun tarjoajan tai lentoaseman pitäjän olisi avustettava 171 §:ssä tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia käytännön järjestyksessä ja päätösten täytäntöönpanossa silloin, kun toimenpiteet kohdistuvat ilmaliikenteseen tai ilma-alukseen taikka lentoasemalla lentomatkustajiin ja ilma-aluksen miehistöön.

175 §. Huumaavat aineet ja toimintakyvyn heikkeneminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 167 §:ää.

176 §. Ilma-aluskiinnitys. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 168 §:ää.

177 §. Ilmailun tilastot. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 169 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

178 §. Osallistuminen kansainvälisten sopimusten valmisteluun. Säännöksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto osallistuisi kansainvälisten siviili-ilmailua koskevien sopimusten valmisteluun ja huolehtisi sopimusten soveltamisesta. Säännös vastaisi asialli-

sesti voimassa olevaa käytäntöä. Nykyisin asiasta on säädetty Ilmailuhallinnosta annetun asetuksen (1248/2005) 1 §:n 2 momentissa.

18 luku Rangaistukset

179 §. Liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 170 §:ää.

180 §. Ilmaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 171 §:ää.

181 §. Huumaavan aineen käyttäminen ilmailussa. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 172 §:ää.

182 §. Ilmailurikkomus. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 173 §:ää. Toimivaltaisen viranomaisen nimi muutettaisiin Ilmailuhallinnosta Liikenteen turvallisuusvirastoksi.

183 §. Toimenpiteistä luopuminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 174 §:ää.

184 §. Liikenteen turvallisuusviraston ja sotilasilmailuviranomaisen kuuleminen. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 175 §:ää. Viittaus Ilmailuhallintoon muutettaisiin viittaukseksi Liikenteen turvallisuusvirastoon.

19 luku Muutoksenhaku

185 §. Muutoksenhaku. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 176 §:ää. Viittaus Ilmailuhallintoon muutettaisiin viittaukseksi Liikenteen turvallisuusvirastoon.

20 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

186 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

187 §. Kumottavat säännökset. Lailla kumottaisiin voimassa oleva vuoden 2006 alusta voimaan tullut ilmailulaki. Ilmailulakiin sisältyy useita määräyksenantovaltuuksia, joiden nojalla annetut määräykset sisältyvät ilmailumääräyskokoelmaan. Tämän vuoksi

pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että voimassa olevan ilmailulain nojalla annetut viranomais määräykset olisivat edelleen voimassa siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa ehdotetun lain kanssa.

188 §. Siirtymäsäännökset. Siirtymäsäännöksessä säädettäisiin siitä, että lain voimaantulo ei vaikuta lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla annettuihin lupiin, hyväksyntöihin, kieltoihin tai päätöksiin. Laki ei myöskään aiheuttaisi muutosta siihen, mitä ennen sen voimaantuloa on sovittu vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa.

1.2 Laki rajavartiolaitoksen muuttamisesta

75 §. Rajavartiolaitoksen ilmailu. Rajavartiolaitoksen (578/2005) 75 §:ää muutettaisiin säädosviittausten ajantasaistamiseksi. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitataan ehdotettavan ilmailulain 5 §:ään. Lisäksi 75 §:n 3 momentissa viitattaisiin ilmailulain 5 §:n 2 momentissa säädettyyn poikkeavaan menettelyyn rajavartiolaitoksen ilmailussa.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

3 Voimaantulo

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2010 alusta samanaikaisesti liikennehallinnon virastouudistuksen toteuttamisen kanssa.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämismääräykset

Voimassa olevaan ilmailulakiin nähden muutettaviksi ehdotetut 89 §, 96 §, 99 §, 111 § ja 165 § koskevat Liikenteen turvallisuusvirasto määräyksenantovaltuuksia. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen kuin ministeriö voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrättyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaiseen valtuuteen kohdistuu yleistä tarkkarajaisuusva-

timusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittämisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee lisäksi perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (esimerkiksi PeVL 46/2001 vp). Muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista (PeVM 10/1998 vp). Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkinä viranomaisen norminantovalta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, myös PeVL 16/2002 vp). Osittain kansainvälisistä sopimuksista ja Euroopan yhteisön alati lisääntyvästä lainsäädännöstä johtuen ilmailua koskeva normisto on laajaa. Säännökset ja määräykset ovat yksityiskohtaisia ja liittyvät usein ilma-alusten ja lennonvarmistuksen tekniikkaan, joista ei ole tarkoituksenmukaista säätää laintasoisesti. Ei myöskään ole sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että sanottujen kansainvälisten normien ja suositusten täytäntöönpanosta säädettäisiin asetuksella. Sääntelyn kansainvälisen kehyksen johdosta siihen ei myöskään liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Ehdotetut täsmennykset Liikenteen turvallisuusviraston määräystenantovaltaan rajoittuisivat teknisluonteisiin ja yhteiskunnalliselta merkitykseltään vähäisiin asioihin. Sääntelyyn liittyy runsaasti ammatillisiksi luonnehdittavia erityispiirteitä ja alan asiantuntemusta vaativia. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään (esimerkiksi PeVL 25/2000 vp, PeVL 52/2001 vp ja PeVL 16/2002 vp) katsonut, että yksityiskohtaisten määräysten antamisvaltuuksien uskomisen alan valvonnasta vastaavalle asiantuntijaviranomaiselle on soveliaista. Ehdotetut oikeussääntöjen antamisvaltuudet olisivat linjassa nykyisen ilmailulain valtuussäännösten kanssa.

Henkilötietojen suojaan liittyen ilmailulain 122 §:ssä säädettäisiin täsmällisesti ja kattavasti hätäpaikannuslähetinrekisterin tavoitteesta ja rekisteröityjen tietojen käyttötarkoituksesta, rekisteröitävistä henkilötiedoista, tietojen säilytysajasta sekä tietojen luovuttamisperusteista.

Ehdotettu 117 § koskee lennonvarmistuspalveluntarjoajan velvoitetta tarjota palveluja

valtion ilma-aluksia ja sotilasilma-aluksia varten. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Edellä mainitussa lennonvarmistuspalvelun saatavuuden turvaamisesta koskevassa ehdotuksessa rajoitetaan muodollisesti yksityisen toimijan valtaa päättää sopimussuhteista. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että palvelun ollessa yhteiskunnan kannalta merkitykseltään suuri, on tällaiselle sääntelylle hyväksyttävä peruste (PeVL 24/2002 vp). Perustuslakivaliokunta on arvioinut ehdotuksia, joissa on asetettu omaisuuden käyttöön kohdistuvia velvollisuuksia tai rajoituksia kilpailuedellytysten luomiseksi tai turvaamiseksi (PeVL 36/2004). Valiokunta on näissä yhteyksissä lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslain mukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (PeVL 4/2000 vp, PeVL 34/2000 vp). Edelleen perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinotoiminnan sääntelyä ns. luonnolliseen monopoliin perustuvassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti tarpeellisenä ja hyväksyttävänä (PeVL 4/2000 vp). Tällaisessa tilanteessa on valiokunnan mielestä perusteltua pyrkiä edistämään kilpailua ja suojaamaan asiakkaiden varallisuusarvoisia oikeuksia tavanomaista tehokkaammilla sääntelykeinoilla. Ehdotetun sääntelyn pääasiallisena tavoitteena on ehkäistä ns. luonnollisesta/oikeudellisesta monopolista lennonvarmistuspalveluiden toimivuudelle aiheutuvia ongelmia sekä turvata edullisten ja hyvälaatuisien palvelujen tarjontaa. Lisäksi sääntelyllä pyritään ehkäisemään suurten ylituottojen tarkoituksellista kerryttämistä. Sääntelyn voidaan katsoa olevan riittävän täsmällistä, kun otetaan huomioon toimialan erityispiirteet samoin kuin sääntelyn kohdistuminen yksilön asemesta - ensi sijassa lennonvarmistustoimintaa harjoittavaan valtionyhtiöön. Tällainen sääntely ei kokonaisuuden kannalta katsottuna muodostu omistajan kannalta kohtuuttomaksi. Sääntely ei näiltä osin vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Ehdotettu 117 § merkitsee mahdollisuutta rajoittaa omistajan oikeutta määrätä omaisuutensa käytöstä perittävän vastikkeen suuruudesta (vrt. PeVL 32/2004 vp). Merkityksel-

listä on arvioida säännöstä perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan kannalta. Lisäksi hinnoittelun vapaus liittyy perustuslain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettun elinkeinovapauden toteutumiseen. Merkittävä on myös perustuslakivaliokunnan käytännössä toistettu kanta perusoikeuksien käyttämisen kannalta keskeisten kysymysten sääntelemisestä lailla.

Ehdotus merkitsee puuttumista lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan ja sen asiakkaan välisiin sopimuksiin. Sopimusvapaus kuuluu perustuslain 15 §:n 1 momentissa jokaiselle turvatun omaisuudensuojan piiriin. Sopimussuhteiden koskemattomuus ei kuitenkaan ole valiokunnan käytännössä muodostunut ehdottomaksi (PeVL 5/2002 vp). Suhteellisuusperiaatteen kannalta on oleellista, että sopimussuhteisiin puuttumisen vaikutukset ovat ehdotettujen muutosten perusteella sääntelytavoitteen kannalta perusteltuja.

Lennonvarmistuspalveluissa on kysymys erityislaatuisesta liiketoiminnasta, jossa asiakkaalla ei ole mahdollista valita vapaasti palvelujen tarjoajaa ja vapaasti sopia palvelun hinnoittelusta. Elinkeinonharjoittajan näkökulmasta olennaista on, että hintojen tulee olla kustannussuuntautuneita siten, että niihin sisältyy kohtuullinen voitto. Ehdotetun sääntelyn tavoitteena on valtion ilma-alusta ja sotilasilma-alusta varten tarjottavien palveluiden hinnoittelun yhdenmukaistaminen siviililmailulle tarjottaviin vastaaviin palveluihin nähden sekä erityispalveluiden hinnoittelun kohtuullistaminen. Hinnoittelurajoituksille voidaan katsoa olevan painavat yhteiskunnalliset perusteet.

Yhtenäishinnoittelun perusteella laskettava yksittäisen palvelun hinta saattaa olla pienempi kuin palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Rakenteellinen alikatteellisuus koskee koko hinnoittelujärjestelmää eikä siten yksinomaan yhtenäishinnoittelun soveltamisalaa. Ehdotuksen taustalla on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä pyrkimys kohtuullistaa ja yhdenmukaistaa palveluhinnoittelua.

Esitetty hintasääntely on tarkoitettu vastaamaan lähtökohdiltaan painavaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Kun lisäksi otetaan huomioon, että yksittäisen hinnoittelualijäämän vaikutus kokonaisliikvaihtoon voidaan

arvioida verraten vähäiseksi, ei sääntelyn katsota vaikuttavan lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Lakiehdotus on sopusoinnussa perustuslain kanssa, minkä vuoksi se voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.**Ilmailulaki**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Ilmailussa Suomen alueella noudatetaan tätä lakia, jollei yhteisön asetuksesta tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

Jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu:

1) tätä lakia noudatetaan myös Suomen alueen ulkopuolella ilmailussa suomalaisella ilma-aluksella tai Suomessa myönnetyn lentotoimintaluvan nojalla;

2) lain 5, 12, 15, 16 ja 18 lukua sekä 160 ja 161 §:ää sovelletaan suomalaiseen lennonvarmistuspalvelun tarjoajaan myös Suomen alueen ulkopuolella;

3) lain 3, 5, 7 ja 15 luvun sekä 175 §:n säännöksiä noudatetaan ilmailussa ulkomai-

sella ilma-aluksella myös Suomen alueen ulkopuolella, jos yksittäisen ilma-aluksen ja sen miehistön osalta lentoturvallisuuden tai lentotoiminnan harjoittamisen valvonta on asianmukaisin sopimuksin siirretty Liikenteen turvallisuusvirastolle ja jos tällaista ilma-alusta vuokra- tai muun sen kaltaisen sopimuksen perusteella hallitsevan käyttäjän asuin- tai kotipaikka taikka pääasiallinen toimipaikka on Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, tämän lain 64 §:ää ja 182 §:n 10 kohdtaa sovelletaan, jos ilma-aluksen ensimmäinen saapumispaikka on Suomen alueella.

2 §

Määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Chicagon yleissopimuksella* kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta (SopS 11/1949);

2) *JAA:lla* Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelintä;

3) *ECAC:lla* Euroopan siviili-ilmailukonferenssia;

4) *Eurocontrolilla* lennonvarmistusalan yhteistyöstä tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa (Eurocontrol) (SopS 70/2000) tarkoitettua Euroopan lennonvarmistusjärjestöä;

5) *EASA-asetuksella* yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 216/2008;

6) *slot-asetuksella* lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista yhteisistä säännöistä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 95/93;

7) *ilma-aluksella* laitetta, joka saa nostovoimansa ilman reaktioista lukuun ottamatta ilman reaktiota maan tai veden pintaa vastaan;

8) *kelpuutuksella* lupakirjaan tai kelpoisuustodistukseen liitettyä erityistä ehtoa, rajoitusta tai oikeutta;

9) *huollolla* mitä tahansa seuraavista tai niiden yhdistelmästä: ilma-aluksen tai ilma-aluksen laitteen tai osan peruskorjaus, korjaus, tarkastus, laitteen tai osan vaihto, muutos tai vian korjaus; huollolla ei kuitenkaan tarkoiteta lentoa edeltävää tarkastusta;

10) *sotilasilmailuviranomaisella* ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimivaa sotilas-ilmailun viranomaisyksikköä;

11) *sotilasilmailulla* sotilaallisessa tarkoituksessa harjoitettua ilmailua ja ilmailua sotilasilma-aluksella;

12) *sotilasilma-aluksella* ilma-alusta, joka on merkitty sotilasilma-alusrekisteriin;

13) *valtion ilma-aluksella* ilma-alusta, jota käytetään tullin, poliisin tai rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseen; valtion ilma-aluksella tarkoitetaan myös ilma-alusta, jota käytetään muun kuin tässä ja 11 kohdassa tarkoitettujen valtion tehtävien suorittamiseen;

14) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota;

15) *kolmannella maalla* muuta kuin jäsenvaltiota.

3 §

Lentosääntöjen ja eräiden ilmailua koskevien määräysten antaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitetut lentosääntöt ja panee tarvittaessa täytäntöön muut Chicagon yleissopimuksessa tarkoitetut standardit ja suositukset.

Liikenteen turvallisuusviraston on neuvoteltava sotilasilmailuviranomaisen tai sisäasiainministeriön kanssa sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista täytäntöönpanotoimista, joilla on vaikutusta sotilasilmailun tai rajavartiolaitoksen ilmailutoiminnan erityistarpeisiin. Liikenteen turvallisuusvirasto voi hyväksyä sotilasilmailun ja valtion ilma-aluksilla suoritettavan ilmailun osalta 1 momentissa tarkoitettuihin lentosääntöihin sotilasilmailuviranomaisen tai sisäasiainministeriön kanssa sovitteja poikkeuksia, jos poikkeukset eivät vaaranna siviili-ilmailun turvallisuutta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin antaa määräyksiä tarpeellisista poikkeuksista 1 momentissa tarkoitettuihin lentosääntöihin, standardeihin ja suosituksiin sekä myöntää yksittäisiä poikkeuksia niistä.

4 §

Sotilasilmailu

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää sotilasilmailua koskevia poikkeuksia tämän lain säännöksistä sotilasilmailun turvallisuuden varmistamiseksi, maanpuolustuksen järjestämiseksi ja puolustusvoimille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Poikkeukset eivät saa vaarantaa siviili-ilmailun turvallisuutta eikä niitä sovelleta kaupallisessa lentotoiminnassa. Poikkeuksia voidaan säätää:

1) 9, 12 ja 19 §:ssä olevista ilma-alusrekisterin pitämistä, ilma-alusrekisteriin merkittyjen tietojen julkisuutta, rekisteriin talletettavia tietoja sekä ilma-aluksen merkin-
töjä ja tunnuksia koskevista säännöksistä;

2) 22—24, 26 ja 28—33 §:ssä olevista sotilasilmailussa käytettävien ilma-alusten sekä niiden osien ja laitteiden teknisiä ominaisuuksia, tyyppihyväksyntää, lentokelpoisuuden valvontaa, lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota, lentokelpoisuustodistusta ja lentokelpoisuuden tarkastustodistusta, suunnittelua, valmistusta, huoltoa ja päästöjä sekä huoltohenkilöstön koulutusorganisaatiota koskevista säännöksistä;

3) 45, 46 ja 49 §:ssä olevista lento- ja huoltotoimintaan osallistuvan henkilöstön luvan myöntämisen edellytyksiä, lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä ja ulkomaista lupakirjaa koskevista säännöksistä;

4) 6 luvussa olevista lupakirjarekisteriä koskevista säännöksistä;

5) 59, 60, 62 ja 66 §:ssä olevista ohjaamomiestien lupia, ilma-aluksen miehistöä, lennon valmistusta ja suorittamista sekä ilma-aluksessa mukana pidettäviä asiakirjoja koskevista säännöksistä;

6) 77—79 §:ssä olevista lentotyölupaa, lentokoulutuslupaa ja lentonäytöslupaa koskevista säännöksistä;

7) 82 §:ssä olevista lentopaikkojen ja rakennelmien käyttöä koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilaslentopaikkoja;

8) 115 §:ssä olevista lennonvarmistusta koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilasilmailun lentomenetelmiä lähi- ja lähestymisalueella tai 8 §:n mukaisesti ilmailulta rajoitetulla alueella tai vaara-alueella;

9) 13 luvussa olevista ilmailuonnettomuuksia, vaaratilanteita ja poikkeamia koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilasilmailun onnettomuuksia ja vaaratilanteita;

10) 15 luvussa olevista vakuutuksia koskevista säännöksistä;

11) 147—156 §:ssä olevista säännöksistä, jotka koskevat lupia ja hyväksyntöjä koskevia hallinnollisia seuraamuksia;

12) 160 ja 164 §:ssä olevista Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeutta sekä ilma-aluksen käytön ympäristövaikutuksia koskevista säännöksistä.

Sotilasilmailuviranomainen voi tarvittaessa Liikenteen turvallisuusviraston kanssa neuvoteltuaan antaa sotilasilmailun turvallisuus-

den varmistamiseksi, maanpuolustuksen järjestämiseksi ja puolustusvoimille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi 1 momentissa tarkoitettua asetusta tarkentavia, puolustusvoimien omaa toimintaa ja kansainvälistä sotilasilmailua Suomessa koskevia määräyksiä sotilasilmailusta. Määräykset eivät saa vaarantaa siiviili-ilmailun turvallisuutta. Sotilasilmailuviranomaisen määräykset voivat koskea:

1) sotilaslentämisen menetelmiä;

2) sotilaslentokoulutusta;

3) sotilasilma-alusten ja laitteiden lentokelpoisuutta ja huoltotoimintaa;

4) sotilasilma-alusten rekisteröintiä ja merkitsemistä;

5) henkilöstön kelpoisuuksia;

6) lupia ja hyväksyntöjä;

7) lennon suorittamista;

8) tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia;

9) valvontatietoja;

10) sotilasilma-alusten päästöjä;

11) sotilasilma-aluksen lähdön estämistä ja kulkuun puuttumista;

12) lentoturvallisuustutkintaa;

13) yksinomaan sotilasilmailua varten annettavaa lennonvarmistusta.

Alueellista valvontatehtävää suorittava tai muulta ilmailulta kielletyllä tai sotilasilmailua varten tilapäisesti erotetulla alueella tehtävää suorittava sotilasilma-alus voi poiketa lentosäännöistä, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Sotilasilmailuviranomaisen on sovittava Liikenteen turvallisuusviraston kanssa poikkeavan menettelyn järjestelyn periaatteista.

Mitä tässä laissa säädetään Liikenteen turvallisuusvirastosta, koskee sotilasilmailuviranomaista asioissa, jotka koskevat yksinomaan:

1) sotilasilma-aluksia;

2) sotilasilma-aluksilla tapahtuvaan lento- toimintaan ja sotilaallisessa tarkoituksessa harjoitettavaan laskuvarjotoimintaan osallistuvaa henkilöstöä;

3) sotilasilma-alusten ja sotilasilmailun huoltotoimintaan osallistuvaa henkilöstöä ja muuta henkilöstöä, joka toimii organisaatiossa, jolla on vaikutusta sotilasilmailun turvallisuuteen;

4) sotilaslentokoulutusta;

5) sotilaslentopaikkoja;

- 6) sotilasilmailun lennonvarmistuslaitteita;
7) sotilasilmailua palvelevia organisaatioita, joilla on vaikutusta sotilasilmailun turvallisuuteen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin sotilasilmailuviranomaisesta.

5 §

Valtion ilma-aluksia koskevat poikkeukset

Jollei lentoturvallisuuden kannalta ole estettä, valtioneuvoston asetuksella voidaan yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtimiseksi säätää ilmailusta valtion ilma-aluksella viranomaiselle määrätyn tehtävän suorittamiseksi poikkeuksia 3 ja 5 luvun säännöksistä.

Alueellista valvontatehtävää suorittava tai muulta ilmailulta kielletyllä tai valtion ilmailua varten tilapäisesti erotetulla alueella tehtävää suorittava valtion ilma-alus voi poiketa lentosäännöistä, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Ilma-aluksen käyttäjän on sovittava Liikenteen turvallisuusviraston kanssa poikkeavan menettelyn järjestelyn periaatteista.

Valtion ilma-alus voidaan varustaa erikoislaittein, joiden hyväksynnästä, käytöstä ja valvonnasta vastaa ilma-alusta käyttävä viranomainen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää ilma-aluksen käyttötarkoituksen edellyttämiä erikoisvarusteita koskevia yksittäisiä vähäisiä ja teknisiä poikkeuksia tämän lain säännöksistä valtion ilma-alukselle.

6 §

Eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset

Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä eikä EASA-asetuksen säännöksistä muuta johdu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää 2, 3 ja 5—9 luvun säännöksistä vähäisiä poikkeuksia:

- 1) ultrakevyelle ilma-alukselle;
- 2) ilma-alukselle, jolla on selkeä historiallinen merkitys;

3) ilma-alukselle, joka on erityisesti suunniteltu tai muutettu tutkimus-, kokeilu- ja teollisiin tarkoituksiin;

4) harrasterakenteiselle ilma-alukselle;

5) alun perin sotilastarkoituksiin suunnitellulle ilma-alukselle.

Jäljempänä 2, 3, 5, 6 ja 9 luvussa olevia säännöksiä ei sovelleta seuraaviin ilma-aluksiin ja laitteisiin; ja jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää niille vähäisiä poikkeuksia 7 ja 8 luvun säännöksistä:

1) painopisteohjattu ultrakevyt lentokone tai moottoroitu laskuvarjo;

2) liidin, jonka rakenteellinen massa yksipaikkaisena on enintään 80 kilogrammaa tai kaksipaikkaisena 100 kilogrammaa, mukaan luettuna jaloilta lähtevät liitimet;

3) miehittämätön ilma-alus, jonka toimintamassa on alle 150 kilogrammaa;

4) muu ilma-alus, jonka rakenteellinen massa polttoaine mukaan luettuna on enintään 70 kilogrammaa. Kokeilu- tai tutkimustarkoituksiin käytettävä miehittämätön ilma-alus saa poiketa lentosäännöistä muulta ilmailulta kielletyllä tai tarkoitusta varten tilapäisesti erotetulla alueella, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Ilma-aluksen käyttäjän on saatava poikkeavaan menettelyyn lupa Liikenteen turvallisuusvirastolta.

Jos turvallisuus- tai ympäristövaikutukset sitä edellyttävät ja jos EASA-asetuksesta ei muuta johdu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia ja laitteita sekä urheilulaskuvarjoja ja nousuvarjoja samoin kuin harraste- ja urheilulennokkia koskevia teknisiä, toiminnallisia sekä ohjaajalta edellytettävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää koskevia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä valmisteltaessa on kuultava alan valtakunnallisia harrastejärjestöjä.

7 §

Oikeus ilmailuun Suomen alueella

Suomen alueella ilmailuun käytettävällä ilma-aluksella on oltava Suomen tai muun Chicagon yleissopimukseen liittyneen valtion

kansallisuus tai erityinen Liikenteen turvallisuusviraston antama lupa, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilma-alusta. Vieraan valtion sotilasilma-aluksen tai valtion ilma-aluksen käytöstä Suomen alueella säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää 1 momentissa tarkoitettun luvan, jos kyseessä on:

- 1) ilma-aluksen tilapäinen liikenne valtios- ta, joka ei ole liittynyt Chicagon yleissopimukseen;
- 2) siirto-, koe-, esittely-, näytös- tai kilpailulento rekisteröimättömällä ilma-aluksella;
- 3) rekisteröimättömän ja miehittämättömän vapaan ilmapallon yksi tai useampi lento;
- 4) muu näihin rinnastettava ilma-aluksen käyttö.

8 §

Ilmailulta rajoitetut alueet ja vaara-alueet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa ilmailua tai kieltää se:

1) maanpuolustuksen kannalta tärkeiden kohteiden ja ydinvoimaloiden läheisyydessä niiden suojaamiseksi;

2) valtakunnan raja-alueilla sijaitsevilla vyöhykkeillä (tunnistusvyöhykkeillä) valtakunnan rajojen suojaamiseksi ja rajavalvonnan edistämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää vaara-alueiksi alueita, joilla puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtäviin kuuluvan toiminnan vuoksi voi aiheutua vaaraa ilmailulle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset vaara-alueista, kuten alueitten rajoista sivu- ja korkeussuunnassa. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myös antaa teknisiä ja toiminnallisia määräyksiä lentämisestä vaara-alueella ja tunnistusvyöhykkeellä.

Lentäminen 2 momentissa tarkoitettulla vaara-alueella on kiellettyä, kun sotilas- tai rajavartiioviranomainen on aktivoinut alueen ja palveluntarjoaja on ilmoittanut siitä asianmukaisesti ilmailun viestijärjestelmän välityksellä. Aktivointi on purettava heti, kun

ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on päätynyt. Kun ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on keskeytynyt, lennonjohto voi selvittää valvotussa ilmatilassa johdetun lennon aktiiviseksi ilmoitetun vaara-alueen läpi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lentoturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä kuten sotaharjoituksen, 6 §:n 3 momentissa tai 166 §:ssä tarkoitettun toiminnan aiheuttaessa vaaraa ilmaliikenteelle tai merkittävän valtiollisen tai yleisötapahuman turvaamiseksi rajoittaa tai kieltää ilmailun tietyllä alueella enintään kahden viikon ajaksi. Oikeudesta puuttua ilma-aluksen kulkuun välitöntä puuttumista edellyttävissä tapauksissa säädetään 172 §:ssä.

Aluelennonjohdon on tarkoituksenmukaisesti katsomallaan tavalla rajoitettava tai kiellettävä ilmailu pelastus-, poliisi- tai sotilasviranomaisen taikka rajavartiolaitoksen tai tullin pyynnöstä tietyllä alueella enintään yhden vuorokauden ajaksi, jos se on välttämättömästä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Aluelennonjohdon on viipymättä ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle kiellosta tai rajoituksesta.

2 luku

Ilma-aluksen rekisteröinti, kansallisuus ja merkitseminen

9 §

Ilma-alusrekisteri ja sen käyttötarkoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää ilma-aluksista ilma-alusrekisteriä lentoturvallisuuden valvomiseksi, ilma-alusten yksilöimiseksi, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ja ilma-aluskiinnitystehtävien hoitamiseksi. Ilma-alusrekisteriä voidaan pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

Ilma-alusrekisterissä olevien tietojen käsittelyyn ovat oikeutettuja Liikenteen turvallisuusviraston palveluksessa olevat siltä osin kuin se on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

10 §

Ilma-aluksen kansallisuus. Ilma-aluksella on sen valtion kansallisuus, jossa se on rekisteröity

Suomen kansallisuuden saamiseksi ilma-alus on merkittävä Suomen ilma-alusrekisteriin tai sotilasilma-alusrekisteriin.

11 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ilma-alusrekisteriin merkittyjen tietojen salassapittoa ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lakia (621/1999) ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

12 §

Ilma-alusrekisteriin talletettavat tiedot

Ilma-alusrekisteriin talletetaan:

- 1) tarpeelliset yksilöintiä koskevat tiedot ilma-aluksesta;
- 2) tieto ilma-aluksen omistajasta;
- 3) tieto ilma-aluksen haltijasta, jos ilma-aluksella on sellainen;
- 4) tieto ilma-aluksen käyttäjästä, jos ilma-aluksen käyttöoikeus on myönnetty käyttäjälle vähintään 30 päivän ajaksi;
- 5) tieto ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän edustajasta;
- 6) tarpeelliset tekniset tiedot ilma-aluksesta;
- 7) tiedot ilma-aluksen vakuuttamisesta;
- 8) ilma-alusrekisteriin merkitsemispäivä;
- 9) ilma-alukseen vahvistetut kiinnitykset ja niiden uudistamiset, kuolettamiset ja etuoikeusjärjestyksen muutokset;
- 10) lentopaikan pitäjän tekemä kirjallinen ilmoitus 170 §:n 2 momentin mukaisesta ilma-aluksen lähdön estämisestä.

Ilma-aluksen omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja edustajasta ilma-alusrekisteriin talletetaan soveltuvin osin seuraavat tiedot:

- 1) nimi, osoite ja muut yhteystiedot;
- 2) henkilötunnus;
- 3) yrityksen ja yhteisötunnus;

4) kotikunta;

5) haltijan ja käyttäjän hallinta- tai käyttöoikeuden laatu.

Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee otteita ilma-alusrekisteriin merkityistä ajantasaisista tiedoista ja voi pitää rekisterin sähköisesti jokaisen saatavilla. Omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja edustajasta voidaan julkaista nimi, osoite ja yhteystiedot. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista teknisistä tiedoista.

13 §

Rekisteröintioikeus

Ilma-alus saadaan merkitä ilma-alusrekisteriin Suomessa, jos ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuinpaikka tai, jos tämä on oikeushenkilö, kotipaikka on jäsenvaltiossa, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

Jos ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuinpaikka tai, jos tämä on oikeushenkilö, kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa, rekisteröinnin edellytyksenä on lisäksi, että ilma-aluksen pääasiallinen lähtöpaikka on Suomessa. Tässä tarkoitettun ilma-aluksen omistajalla, haltijalla tai käyttäjällä on oltava toimivaltainen edustaja Suomessa.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kuitenkin erityisestä syystä rekisteröidä ilma-aluksen Suomessa sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuin- tai kotipaikasta.

Ilma-alusta, joka on vieraassa valtiossa rekisteröity, ei saa rekisteröidä Suomessa.

14 §

Rekisteröinnin hakeminen

Ilma-aluksen omistajan tulee hakea rekisteröintiä Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakemuksessa on ilmoitettava soveltuvin osin 12 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi liitettävä selvitys saannosta tai ilma-aluksen hallinnan tai käyttöoikeuden pe-

rusteesta ja siitä, että 13 §:ssä säädetty oikeus merkitä ilma-alus rekisteriin Suomessa on olemassa.

15 §

Väliaikainen rekisteröinti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakeuksesta erityisestä syystä rekisteröidä ilma-aluksen väliaikaisesti siirto- ja koelentoja sekä miehistön koulutusta varten.

Ilma-alusrekisteriin voidaan merkitä väliaikaisesti myös rakenteilla oleva ilma-alus, jonka rakennustyö on edistynyt niin pitkälle, että ilma-alus on tunnistettavissa.

16 §

Rekisteritiedoissa tapahtuneet muutokset

Omistajan on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle muutoksesta ja liitettävä ilmoitukseen muuttuneiden tietojen yksilöimiseksi ja todentamiseksi riittävä selvitys, jos:

1) 12 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetut ilma-alusrekisteriin talletettavat tiedot muuttuvat;

2) 13 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa asuin- tai kotipaikkaa tai 2 momentissa tarkoitettua lähtöpaikkaa koskevissa rekisteröinnin edellytyksissä tapahtuu muutos.

Jos ilma-alus on luovutettu 30 päivää pitemmäksi ajaksi toiselle tämän omaan lukuun käytettäväksi, luovuttajan on ilmoitettava siitä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Tässä momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen on liitettävä sopijapuolten allekirjoittama sopimus tai ilmoitus tai jäljennös sellaisesta.

Ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä voi omistus-, hallinta- tai käyttöoikeutensa päätyttyä ilmoittaa tätä koskevan tiedon tallettavaksi rekisteriin. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys oikeuden päättymisestä sekä tieto uudesta omistajasta, haltijasta tai käyttäjästä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle 14 päivän kuluessa. Jollei ilmoitusta ole tehty, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää ilma-aluksen käyttämisen.

17 §

Ilma-aluksen poistaminen ilma-alusrekisteristä

Liikenteen turvallisuusviraston on poistettava ilma-alus ilma-alusrekisteristä:

1) omistajan hakemuksesta;

2) jos Liikenteen turvallisuusvirasto, varatuaan omistajalle tilaisuuden tulla kuulluksi, toteaa, että 13 §:n 1 momentissa oleva asuintai kotipaikkaa taikka saman pykälän 2 momentissa oleva lähtöpaikkaa koskeva ehto ei enää täyty tai jos saman pykälän 3 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä ilma-aluksen rekisterissä pitämiseen ei enää ole.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi poistaa ilma-aluksen ilma-alusrekisteristä, jos ilma-alus on tuhoutunut, romutettu tai kadonnut, jos omistaja ei ole Liikenteen turvallisuusviraston asettamassa, vähintään kuuden kuukauden määräajassa esittänyt luotettavaa selvitystä ilma-aluksen korjaamisesta.

Jos ilma-alus on kiinnitetty taikka merkitty ulosmitatuksi tai turvaamistoimenpiteen alaiseksi, vaaditaan rekisteristä poistamiseen lisäksi kiinnityksen haltijan taikka ulosmittauksen tai turvaamistoimenpiteen hakijan kirjallinen suostumus. Jos lentopaikan pitäjä on estänyt ilma-aluksen lähdön 170 §:n 2 momentin mukaisesti ja ilmoittanut siitä rekisteripitäjälle, vaaditaan rekisteristä poistamiseen lentopaikan pitäjän kirjallinen suostumus.

18 §

Tietojen säilyttäminen

Rekisteriin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi. Rekisteristä poistetut tiedot säilytetään.

tään pysyvästi rekisterin yhteydessä pidettävässä arkistossa.

19 §

Ilma-aluksen merkitseminen

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ilma-alukselle rekisteritunnuksen. Ilma-alus on merkittävä kansallisuus- ja rekisteritunnuksin.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tekniset määräykset kansallisuus- ja rekisteröintitunnuksesta ja niiden merkitsemisestä.

20 §

Rekisteröimistodistus

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ilma-aluksen rekisteröinnistä rekisteröimistodistuksen ja ilma-aluksen väliaikaisesta rekisteröinnistä väliaikaisen rekisteröimistodistuksen.

3 luku

Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajitukset

21 §

Soveltamisala

Jollei EASA-asetuksesta tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu, ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristöhyväksynnästä, suunnittelu- ja tuotantoorganisaatioiden hyväksynnästä, lentokelpoisuuden ylläpidosta ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksynnästä sekä toimivaltaisen viranomaisen menettelyistä on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään.

22 §

Lentokelpoisuus

Ilma-aluksen on ilmailuun käytettäessä oltava lentokelpoinen. Ilma-alusta pidetään lentokelpoisena, jos se on niin suunniteltu, valmistettu, varustettu ja huollettu sekä jos ilma-alus on ominaisuuksiltaan muutoinkin sellainen, että sitä voidaan turvallisesti käyttää ilmailuun.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lento-turvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten periaatteet huomioon ottavia tarkempia määräyksiä ilma-alusten ja niiden laitteiden ja osien suunnittelusta, valmistuksesta, varustuksesta, ominaisuuksista sekä huollosta samoin kuin hyväksyntää varten vaadittavien tarkastusten ja kokeiden sisällöstä ja muusta järjestelystä.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa lisäksi lentoturvallisuuden edellyttämiä teknisiä lentokelpoisuusmääräyksiä ja lentotoiminnallisia määräyksiä ilma-alusten tai niiden laitteiden ja osien käytössä ilmenneiden turvallisuusongelmien korjaamiseksi.

23 §

Lentokelpoisuuden ylläpitäminen

Ilmailuun käytettävän ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän on pidettävä huolta ilma-aluksen lentokelpoisuudesta. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi omistajan, haltijan tai käyttäjän on huolehdittava siitä, että:

- 1) kaikki turvalliseen käyttöön vaikuttavat viat ja vauriot korjataan;
- 2) ilma-alus huolletaan sille kuuluvan huolto-ohjelman mukaisesti;
- 3) noudatetaan lentokelpoisuusmääräyksiä ja muita määräyksiä, jotka vaikuttavat jatkuvaan lentokelpoisuuteen;
- 4) turvallisuusongelman johdosta annettuja Liikenteen turvallisuusviraston määräyksiä noudatetaan;

5) ilma-alukseen ja sen laitteisiin ja osiin tehtävät korjaukset ja muutokset toteutetaan siten, että ilma-alus sekä sen laitteet ja osat täyttävät 22 §:ssä olevat tai sen nojalla asetetut vaatimukset;

6) ilma-aluksella lennetään huollon jälkeen koelento, jollei ilma-aluksen lentokelpoisuudesta voida muutoin varmistua.

Ilma-aluksella ei saa lentää, jos:

1) se ei ole lentokelpoinen;
2) sen käyttöön tarvittava hätä- tai muu varustus ei ole oikein asennettu ja käyttökunnossa; tai

3) sen 26 tai 27 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuuden tarkastustodistus ei ole voimassa.

Ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä voi sopimuksella antaa 1 momentissa tarkoitettut tehtävät tai osan niistä 24 §:ssä tarkoitetulle lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiolle.

24 §

Lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio

Liikenteen turvallisuusviraston on hakeuksesta hyväksyttävä lentokelpoisuuden hallintaorganisaatioksi luonnollinen tai oikeushenkilö, jolla on ilma-aluksen lentokelpoisuuden ylläpitämiseksi ja valvomiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät, laatujärjestelmä ja ohjeet. Hyväksyntä annetaan määräajaksi tai toistaiseksi ottaen huomioon vastaavanlaisia hyväksyntöjä koskeva käytäntö jäsenvaltioissa. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo lentokelpoisuuden hallintaorganisaatioiden toimintaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentoturvallisuuden riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin pohjautuvia tarkempia määräyksiä lentokelpoisuuden hallintaorganisaation henkilöstön ammattitaidosta sekä tarpeellisista työvälineistä, työtiloista, työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Lentokelpoisuuden hallintaorganisaation valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

25 §

Lentokelpoisuutta koskevat tiedot

Omistajan, haltijan tai käyttäjän on pidettävä huolta siitä, että ilma-aluksen ja sen laitteiden ja osien huoltoa koskevia tietoja pidetään ja säilytetään ilma-aluksen teknisessä kirjanpidossa niin, että milloin tahansa on mahdollista varmistautua ilma-aluksen lentokelpoisuudesta. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset ilma-aluksen teknisestä kirjanpidosta.

Omistajan, haltijan, käyttäjän tai sen, jolle ilma-aluksen huolto tai lentokelpoisuuden hallinta on annettu tehtäväksi, on viivytyksettä ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle seikoista, joilla saattaa olla olennaista merkitystä ilma-aluksen lentokelpoisuudelle.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada ilma-aluksen omistajalta, haltijalta, käyttäjältä ja siltä, jolle ilma-aluksen huolto tai lentokelpoisuuden hallinta on annettu tehtäväksi, kaikki lentokelpoisuuden valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

26 §

Lentokelpoisuustodistus ja lentokelpoisuuden tarkastustodistus

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää lentokelpoisuustodistuksen ilma-alukselle, jonka on todettu täyttävän 22 §:n mukaiset lentokelpoisuuden vaatimukset.

Lentokelpoisuustodistukseen liitetään lentokelpoisuuden tarkastustodistus. Lentokelpoisuuden tarkastustodistus myönnetään määräajaksi.

Lentokelpoisuustodistukseen ja lentokelpoisuuden tarkastustodistukseen voidaan liittää ilma-aluksen turvallisen käyttämisen kannalta tarpeellisia erityisiin käyttöolosuhteisiin liittyviä rajoituksia tai vaatimuksia kuten:

- 1) ilma-aluksen luokka;
- 2) lentokäsikirjan yksilöinti;
- 3) erityisehdot;
- 4) suurimman henkilö- tai matkustajamäärän rajoittaminen;

5) suurimpien sallittujen massojen rajoittaminen;

6) lentotoimintamuodot.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hyväksyä ulkomaisen lentokelpoisuustodistuksen tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen, jos ilma-alus täyttää suomalaisen todistuksen antamiselle asetetut vaatimukset.

27 §

Lupa ilmailuun

Liikenteen turvallisuusvirasto voi 22 ja 23 §:n säännösten estämättä myöntää määräajaksi luvan siihen, että ilma-alusta saadaan käyttää ilmailuun ilma-aluksen ominaisuuksien tutkimista varten, vaikkei ilma-aluksen lentokelpoisuudesta ole täyttä selvyyttä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää vastaavan luvan siirtolentoa varten tai muusta vastaavasta erityisestä syystä muutoinkin, vaikkei ilma-alus täysin täytä lentokelpoisuuden vaatimuksia.

Lentokelpoisuustodistuksen sijaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää luvan ilmailuun ilma-alukselle, jonka ei ole osoitettu täyttävän 22 §:ssä olevia vaatimuksia, mutta ilma-aluksen katsotaan täyttävän lentoturvallisuuden vaatimukset suunniteltu käytötarkoitus huomioon ottaen. Lupaan liitetään määräajaksi annettu lentokelpoisuuden tarkastustodistus.

Ilmailuun annettuun lupaan ja lentokelpoisuuden tarkastustodistukseen voidaan liittää ilma-aluksen turvallisen käyttämisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

28 §

Lentokelpoisuuden valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo, että ilma-alukset sekä niiden laitteet ja osat täyttävät lentokelpoisuuden vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa ja katsastaa ilma-alus ja määrätä sillä lennetäviksi koelentoja. Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat koelentojen jär-

jestämisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi käyttää lentokelpoisuuden valvonnassa apunaan 24 §:ssä tarkoitettua lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota tai muuta koti- tai ulkomaista asiantuntijaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa lentokelpoisuuden toteamiseksi ja valvomiseksi tarkemmat tekniset ja menettelyä koskevat määräykset:

1) Liikenteen turvallisuusviraston tekemistä katsastuksista;

2) lentokelpoisuuden hallintaorganisaation Liikenteen turvallisuusviraston apuna tekemien lentokelpoisuuden tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä;

3) erityisistä tarkastuksista, kuten ilma-aluksen käyttöiän jatkamiseksi tarvittavien tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä sekä tarkastusten tekijästä.

29 §

Lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen lentokelpoisuuden hallintaorganisaation tekemän lentokelpoisuustarkastuksen ja suosituksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistuksen tai ilmailuun annetun luvan myöntämisen vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myös päättää, että sellainen lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio, jota Liikenteen turvallisuusvirasto käyttää 28 §:n 2 momentin mukaisesti apunaan, myöntää tai uudistaa Liikenteen turvallisuusviraston erikseen määrittämin ehdoin lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen.

Jollei lentokelpoisuuden hallintaorganisaation antamaa suositusta tai lentokelpoisuuden tarkastustodistusta ole kohtuudella saatavissa, Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää lentokelpoisuustodistuksen tai 27 §:n 2 momentissa tarkoitettun luvan ilmailuun tekemänsä katsastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää katsastushetkellä lentokelpoi-

suustodistuksen tai luvan ilmailuun myöntämisen vaatimukset.

Menettelystä lentokelpoisuuden hallintaorganisaation hoitaessa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja arkistolaissa (831/1994). Lentokelpoisuuden hallintaorganisaation antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Aiemmin myönnetty lentokelpoisuuden tarkastustodistus, lentokelpoisuustodistus tai ilmailuun annettu lupa raukeaa, jos uusi todistus tai lupa myönnetään. Rauennut todistus tai lupa on pyynnöstä palautettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

30 §

Lentokelpoisuustodistuksen, lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen ja ilmailuun annettun luvan peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa lentokelpoisuustodistuksen, lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tai luvan ilmailuun taikka kieltää ilma-aluksen käytön ilmailuun, jos todetaan tai on perusteltua syytä epäillä, ettei ilma-alus ole lentokelpoinen tai enää täytä lentoturvallisuuden vaatimuksia eikä ilma-alusta Liikenteen turvallisuusviraston asettamassa kohtuullisessa ajassa saateta tai osoiteta lentokelpoiseksi tai lentoturvallisuuden vaatimusten mukaiseksi.

Jos ilmailuun annettun luvan tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntämiseen, uudistamiseen tai hyväksymiseen on liitetty lentoturvallisuuden kannalta tarpeellisia ehtoja eikä näitä ehtoja ole noudatettu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää ilma-aluksen käyttämisen ilmailuun, kunnes mainitut ehdot on täytetty.

Edellä 26 §:n 4 momentissa tarkoitetun ulkomaisen lentokelpoisuustodistuksen tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen peruuttamiseen sovelletaan 1 ja 2 momentin säännöksiä.

31 §

Suunnittelu, valmistus ja huolto

Ilma-aluksen suunnitteluun, valmistukseen ja huoltoon on saatava. Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä. Sama koskee ilma-aluksen laitteita ja osia. Hyväksyntä on myönnettävä, jos ilma-aluksen suunnittelijalla, valmistajalla tai huoltajalla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät, laatujärjestelmä ja ohjeet. Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä voi olla työn laajuuden tai vaativuuden mukaan:

- 1) suunnittelu-, valmistus- tai huoltoorganisaation hyväksyntä;
- 2) huoltomekaanikon lupakirja; tai
- 3) henkilölle annettava hyväksyntä tiettyyn erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään.

Suunnittelijalta ei vaadita hyväksyntää, jos kyseessä on:

- 1) pienen muutoksen tai korjauksen suunnittelu;
- 2) sellaisen ilma-aluksen suunnittelu, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta, tai laitteiden tai osien suunnittelu tällaiseen ilma-alukseen; tai
- 3) muutoksen ja korjauksen suunnittelu ilma-alukseen, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta tai jolle on annettu lentokelpoisuustodistuksen sijaan lupa ilmailuun.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, ettei huoltajalta vaadita hyväksyntää, jos kyseessä on:

- 1) yksityisen ilma-aluksen, jonka suunnittelu on yksinkertainen ja jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 2 730 kilogrammaa, rajoitettu huolto;
- 2) purjelentokoneen tai kuumailmapallon rajoitettu huolto;

3) sellaisen ilma-aluksen huolto, jolle on annettu lentokelpoisuustodistuksen sijaan lupa ilmailuun; tai

4) hyväksytyin huoltajan valvonnassa tehtävä työ.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten periaatteet huomioon ottavia tarkempia määräyksiä suunnittelijan, valmistajan ja huoltajan:

1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;

2) ammattitaidon toteamiseksi vaadittavista kokeista ja todistuksista;

3) työvälineistä ja työtiloista;

4) työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Suunnitteluun, valmistukseen ja huoltoon myönnetyn hyväksynnän valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

32 §

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio voi hakea Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntää. Hyväksyntä on myönnettävä, jos huoltohenkilöstön koulutusorganisaatiolla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset koulutustilat ja -välineet, koulutusohjelma ja laatujärjestelmä. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo huoltohenkilöstön koulutusorganisaatioiden toimintaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetukseen pohjautuvia tarkempia määräyksiä huoltohenkilöstön koulutusorganisaation:

1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;

2) työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaation valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

33 §

Päästöt

Moottorikäyttöisen ilma-aluksen on oltava niin suunniteltu, valmistettu, varustettu ja huollettu, ettei sen melusta ja muista päästöistä aiheudu ympäristölle vahinkoa tai merkittävää haittaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa tarkemmat melua ja muita päästöjä koskevat tekniset määräykset, jotka perustuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin.

Meluun liittyvistä toimintarajoituksista lentosemilla säädetään 14 luvussa.

4 luku

Ilma-alusten asematasotarkastukset

34 §

Luvun soveltamisala

Sen lisäksi, mitä 3 luvussa ja 160 §:ssä säädetään tarkastuksista ja valvonnasta, tämän luvun säännöksiä sovelletaan sekä jäsenvaltion ilma-alusrekisteriin merkityn että kolmannen maan ilma-aluksen asematasotarkastukseen.

Tämän lain 37 §:n 2 momentin, 38 §:n 2 momentin ja 42 §:n 2 momentin säännöksiä ei sovelleta sotilasilma-aluksiin, valtion ilma-aluksiin eikä ilma-aluksiin, joiden suurin sallittu lento-ohjelmassa on alle 5 700 kilogrammaa ja joita ei käytetä kaupalliseen lentoliikenteeseen.

35 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) asematasotarkastusdirektiivillä yhteisön lentoasemia käyttävien kolmansien maiden ilma-alusten turvallisuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2004/36/EY;

2) asematasotarkastuksella jäsenvaltion ilma-alusrekisteriin merkityn ilma-aluksen tarkastusta ja asematasotarkastusdirektiivin II liitteen mukaista kolmannen maan ilma-aluksen tarkastusta;

3) kolmannen maan ilma-aluksella ilma-alusta, jota ei käytetä tai liikennöidä jäsenvaltion viranomaisen valvonnassa.

36 §

Tietojen keruu

Liikenteen turvallisuusvirasto kerää ilma-alusten turvallisuuden valvomiseksi seuraavia tietoja:

1) tärkeät turvallisuuteen liittyvät tiedot, jotka perustuvat erityisesti:

- a) lentäjien ilmoituksiin;
- b) huolto-organisaatioiden ilmoituksiin;
- c) vaaratilanneilmoituksiin;
- d) jäsenvaltioiden toimivaltaisista viranomaisista riippumattomien muiden organisaatioiden tietoihin;
- e) valituksiin;

2) tiedot asematasotarkastuksen jälkeen toteutetuista toimista, kuten:

- a) lentokiellosta;
- b) ilma-alukselle tai lentoliikenteen harjoittajalle annetusta tulokiellosta asianomaiseen jäsenvaltioon;
- c) vaadituista korjaavista toimenpiteistä;
- d) yhteyksistä lentoliikenteen harjoittajan toimivaltaiseen viranomaiseen;

3) lentoliikenteen harjoittajaa koskevat seurantatiedot, kuten:

- a) toteutetut korjaavat toimenpiteet;
- b) puutteiden toistuminen.

Nämä tiedot talletetaan käyttäen asematasotarkastusdirektiivin I liitteen mukaista lomaketta.

37 §

Asematasotarkastus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehdä asematasotarkastuksia kaikille ilma-aluksille.

Asematasotarkastus on tehtävä kolmannen maan ilma-alukselle, joka on laskeutunut kansainväliseen lentoliikenteeseen tavallisesti avoimelle lentokentälle, jos ilma-aluksen epäillään jättäneen noudattamatta kansainvälisiä turvallisuusnormeja. Liikenteen turvallisuusviraston on tässä kiinnitettävä erityistä huomiota ilma-alukseen:

1) jonka huonokuntoisuudesta tai ilmeisistä vioista tai puutteista on ilmoitettu;

2) jonka on havaittu liikkuneen poikkeavasti siten, että tämä aiheuttaa vakavaa huolta turvallisuudesta;

3) jossa on aiemmassa asematasotarkastuksessa paljastunut puutteita, jotka antavat vakavan syyn epäillä, ettei ilma-alus noudata kansainvälisiä turvallisuusnormeja, ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on syytä epäillä, ettei vikoja ole korjattu;

4) kun on todisteita siitä, etteivät ilma-aluksen rekisteröintivaltion toimivaltaiset viranomaiset mahdollisesti harjoita asianmukaista turvallisuusvalvontaa;

5) kun 36 §:n mukaisesti kerätyt tiedot aiheuttavat huolta lentoliikenteen harjoittajan suhteen tai kun saman lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen aiempi asematasotarkastus on paljastanut puutteita.

Liikenteen turvallisuusviraston on tehtävä asematasotarkastusdirektiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaiset komission päättämät asematasotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet.

38 §

Asematasotarkastuksen suorittaminen

Asematasotarkastus on tehtävä asematasotarkastusdirektiivin II liitteessä esitetyn menettelyn mukaisesti. Asematasotarkastuksen päätyttyä ilma-aluksen päällikölle tai lentoliikenteen harjoittajan edustajalle on kerrottava asematasotarkastuksen tuloksista ja, jos

merkittäviä vikoja on havaittu, ilmoitus on lähetettävä lentoliikenteen harjoittajalle ja asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava komissiolle tässä pykälässä olevien vaatimusten täytäntöön panemiseksi toteutetuista toimenpiteistä, jos asematasotarkastus on koskenut kolmannen maan ilma-alusta.

39 §

Tietojen vaihto

Liikenteen turvallisuusviraston on osallistuttava jäsenvaltioiden ja komission keskinäiseen tietojen vaihtoon asematasotarkastusdirektiivissä säädetyllä tavalla.

40 §

Tietosuoja ja tietojen luovuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston 36 §:n mukaisesti keräämien tietojen, 37 §:n mukaisesti tarkoituksessa saamien tietojen ja 39 §:n mukaisesti toisesta jäsenvaltiosta tai komissiolta vastaanottamien tietojen salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentissa.

Jos ilma-alusten vioista annetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle tietoja vapaaehtoisesti, tietojen lähettä ei saa mainita 38 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asematasotarkastusraporteissa.

41 §

Ilma-aluksen lentokielto

Jos Liikenteen turvallisuusvirasto ei ole vakuuttunut siitä, että lentoturvallisuuden edellyttämät korjaavat toimenpiteet toteutetaan ennen lennon lähtöä, Liikenteen turvallisuusviraston on määrättävä ilma-alus lentokieltoon, kunnes vaara on poistettu. Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava asiasta välittömästi kyseisen lentoliikenteen har-

joittajan toimivaltaisille viranomaisille ja ilma-aluksen rekisteröintivaltiolle.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kuitenkin yhteistyössä ilma-aluksen liikennöinnistä vastaavan valtion tai ilma-aluksen rekisteröintivaltion kanssa määrätä tarvittavat ehdot, joiden mukaisesti ilma-aluksen voidaan sallia lentää sellaiselle lentoasemalle, jolla puutteet voidaan korjata. Jos vika vaikuttaa ilma-aluksen lentokelpoisuustodistuksen voimassaoloon, 1 momentissa tarkoitettu lentokielto voidaan mainittua siirtolentoa varten peruuttaa ainoastaan, jos lentoliikenteen harjoittaja saa luvan valtiolta tai valtioilta, jonka tai joiden yli kyseinen lento kulkee.

42 §

Toiminnan kieltäminen ja rajoittaminen

Jos kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajan menettely Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa vaarantaa vakavasti lentoturvallisuuden tai menettelyn perusteella on syytä epäillä kyseisen lentoliikenteen harjoittajan edellytyksiä lentoliikenteen turvalliseen hoitamiseen taikka jos lentoliikenteen harjoittajaan kohdistuvaa lentoturvallisuusvalvontaa ei ole järjestetty Chicagon yleissopimuksessa edellytetyllä tavalla, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää kyseisen lentoliikenteen harjoittajan lentotoiminnan Suomessa tai asettaa sille rajoituksia tai ehtoja. Kiellot, rajoitukset ja ehdot ovat voimassa enintään siihen saakka, kunnes puutteet on korjattu.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava toteutetuista toimenpiteistä komissiolle.

5 luku

Lupakirjat ja kelpoisuusvaatimukset

43 §

Luvun soveltamisala

Jollei EASA-asetuksesta tai sen nojalla annetusta komission asetuksesta muuta johdu, lento- ja huoltotoimintaan osallistuvan henki-

löstön lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista ja hyväksynnöistä (lupa) on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään.

Lupien valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

44 §

Luvan myöntäjä

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää 43 §:ssä tarkoitetun luvan, jollei 169 §:stä muuta johdu. Lupa on myönnettävä, jos hakija täyttää luvan saamisen edellytykset. Lupa myönnetään olemaan voimassa määräajan, jollei jäljempänä toisin säädetä.

45 §

Luvan myöntämisen edellytykset ja luvan lajit

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää luvan lajiin perustuvat kelpoisuusvaatimukset. Luvan lajeja ovat:

- 1) lentäjän lupakirja siihen liittyvine kelpuutuksineen;
- 2) huoltohenkilöstön lupakirja;
- 3) lennonvarmistushenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen ja lennontiedottajan kelpoisuustodistus;
- 4) lääketieteellinen kelpoisuustodistus;
- 5) ilma-alukselle opastusmerkkejä antavan henkilön hyväksyntä.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentoturvallisuuden varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia tarkempia määräyksiä kelpoisuusvaatimuksista ja lupien voimassaoloajoista. Määräysten on vastattava JAA:n ja Eurocontrolin normeja siltä osin kuin sellaiset ovat käytettävissä.

Lupaa ei kuitenkaan myönnetä, jos hakija on soveltumaton sen haltijaksi. Hakijan on

katsottava olevan soveltumaton luvan haltijaksi, jos hakija:

1) huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta jatkaa ilmailua koskevien säännösten tai määräysten rikkomista;

2) rikkomalla olennaisella tavalla tai toistuvasti ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyksiä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen;

3) on aiemmalla toiminnallaan osoittanut sellaista yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että on syytä epäillä hakijan kykyä tai halua noudattaa ilmailun turvallisuuden kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Luvassa määrätään, mitä tehtäviä sen haltijalla on oikeus suorittaa. Lupaan voidaan liittää lentoturvallisuuden ylläpitämisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

Siitä poiketen, mitä kielilaissa (423/2003) on säädetään viranomaisessa käytettävistä kielistä, Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää luvan myöntämiseen vaadittavan tiedollisen ja taidollisen kokeen englannin kielellä.

46 §

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytykset

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija täyttää Liikenteen turvallisuusviraston antamat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuja standardeja ja suosituksia tai JAA:n tai Eurocontrolin normeja ja suosituksia vastaavat lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset.

Lääketieteellinen kelpoisuustodistus myönnetään 1 momentissa tarkoitettujen standardien, normien tai suositusten mukaisesti määräajaksi, jollei ole erityistä syytä poiketa tästä. Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen edellyttää hyväksyntää valtuutetun ilmailulääkärin suorittamassa tarkastuksessa.

Valtuutetun ilmailulääkärin on toimitettava tarkastuksen perusteella laaditut lausunnot Liikenteen turvallisuusvirastolle.

47 §

Velvollisuus ilmoittaa kelpoisuuteen vaikuttavista seikoista ja kelpoisuuden toteaminen

Luvan hakija ja haltija on velvollinen ilmoittamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle sellaisista tietoonsa tulleista seikoista, jotka vaikuttavat hänen kelpoisuuteensa.

Jos on syytä epäillä, ettei asianomainen täytä lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä, Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä luvan hakijan ja haltijan lääkirintarkastukseen ja muuhun terveydentilan selvittämistä koskevaan tutkimukseen.

Jos on syytä epäillä, ettei asianomainen täytä luvan myöntämisen tiedollisia ja taidollisia vaatimuksia, Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä luvan hakijan ja haltijan teoriakokeisiin, tarkastuslentoihin ja muihin tarkastuksiin.

Luvan hakija tai haltija vastaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista, tutkimuksista ja kokeista aiheutuvista maksuista ja muista kustannuksista.

48 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tietojen saantiin

Liikenteen turvallisuusvirastolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijasta tai haltijasta tieto liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ilmailussa, huumaa-
van aineen käyttämisestä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa todetusta törkeästä liikenteen vaarantamisesta ja rattijuopumuksesta sekä niitä koskevasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista

tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

Luvan hakijalle tai haltijalle lääkirintarkastuksen tehneen lääkärin sekä luvan hakijaa tai haltijaa hoitaneen tai hoitavan lääkärin taikka sairaanhoito- tai terveydenhuoltotoimintaa harjoittavan yhteisön tai laitoksen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tietoja luvan saamiseen tai voimassaoloon mahdollisesti vaikuttavista seikoista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lääkäri, yhteisö tai laitos voi salassapitosäännösten estämättä ilman pyyntöäkin ilmoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle epäilevänsä, ettei luvan hakija tai haltija täytä luvan saamisen terveydellisiä edellytyksiä. Ennen ilmoituksen tekemistä potilaalle on kerrottava oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta ilmailutoimintaan osallistuvan toimintakykyyn.

Edellä 3 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa voidaan antaa tieto ainoastaan siitä:

1) että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei mahdollisesti täytä luvalla asetettuja terveysvaatimuksia; ja

2) mitä lisätoimenpiteitä lääkäri ehdottaa terveydentilan tai siitä toimintakykyyn aiheutuvien vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.

Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

49 §

Ulkomainen lupakirja

Ulkomaisen luvan hyväksymiseen noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun säännöksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi 149 tai 150 §:ssä säädetyistä syistä määrätä, ettei Suomessa tunnustettu ulkomainen lupa oikeuta sen tarkoittamaan toimintaan Suomen alueella, suomalaisessa ilma-aluksessa tai harjoitettaessa ilmailua Suomessa myönnetyn lentotoimintaluvan nojalla.

6 luku

Lupakirjarekisteri

50 §

Lupakirjarekisterin käyttötarkoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää lupakirjarekisteriä lentoturvallisuuden valvomiseksi, lupakirjatietojen hallinnoimiseksi, siivili-ilmailun turvaamiseksi, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ja muiden Liikenteen turvallisuusviraston toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Lupakirjarekisteriä voidaan pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

Lupakirjarekisterissä olevien tietojen käsittelyyn ovat oikeutettuja Liikenteen turvallisuusviraston palveluksessa olevat siltä osin kuin se on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

51 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, lupakirjarekisteriin kuuluvien tietojen salassapitooon ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja muuhun henkilö tietojen käsittelyyn henkilötietolakia.

52 §

Rekisteröidyt

Lupakirjarekisteriin saa tallettaa tietoja henkilöistä, jotka ovat hakeneet Liikenteen turvallisuusvirastolta lupakirjaa, kelpoisuustodistusta, kelpuutusta tai hyväksyntää tai joilla on tällainen lupa. Lupakirjarekisteriin saa tallettaa tietoja myös henkilöistä, joka on syyllistynyt lentoturvallisuuden vaarantamiseen, huumaavan aineen käyttämiseen ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa tai ilmailurikkomukseen. Lisäksi tietoja saa tallettaa henkilöistä, johon liittyen on käynnissä edellä

mainittuja tekoja koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti.

53 §

Lupakirjarekisteriin talletettavat tiedot

Lupakirjarekisteriin saa tallettaa 52 §:ssä tarkoitettusta henkilöstä seuraavat yksilöintitiedot:

- 1) nimi;
- 2) henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) syntymäkotikunta ja syntymävaltio sekä kansalaisuus;
- 4) osoite ja muu yhteystieto sekä kotikunta;
- 5) äidinkieli tai asiointikieli;
- 6) tieto henkilön kuolemasta.

Yksilöintitietojen lisäksi saa tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tietoja luvista sekä ilmailuun liittyvästä koulutuksesta ja kokeista.

Lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rekisteriin saa lisäksi tallettaa seuraavat arkaluonteiset tiedot:

- 1) lääkärintarkastuksia ja terveydentilaa koskevat tarpeelliset tiedot;
- 2) liikenneturvallisuuden vaarantamista ilmailussa, huumaavan aineen käyttämistä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa taikka ilmailurikkomusta taikka törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista sekä niitä koskevaa esitutkintaa, syyteharkintaa tai oikeudenkäyntiä koskevat tiedot samoin kuin rikoksista ja rikkomuksista tuomittuja rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot.

Jos rekisteriin merkityissä tiedoissa tapahtuu muutos, luvan haltijan on ilmoitettava siitä Liikenteen turvallisuusvirastolle 14 päivän kuluessa. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset muutosten ilmoittamisesta.

54 §

Tietojen poistaminen lupakirjarekisteristä

Tiedot poistetaan lupakirjarekisteristä seuraavasti:

- 1) liikenneturvallisuuden vaarantamista ilmailussa, huumaavan aineen käyttämistä il-

mailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista ja ilmailurikkomusta koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

2) epäiltyä henkilöä koskevat rikostiedot, kun henkilö on lainvoimaisella päätöksellä vapautettu syytteestä tai kun syyteoikeus epäilyistä rikoksesta on vanhentunut;

3) rekisteröidylle asetettua toimintakieltoa sekä muuta ilmailuviranomaisen hallinnollista toimenpidettä koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun päätös on saanut lainvoiman.

55 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus saada tietoja viranomaisilta

Liikenteen turvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada lupakirjarekisterin ylläpitoa ja sen tietojen oikeellisuuden varmistamista varten väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, henkilötunnuksesta, osoitteesta, kotikunnasta, syntymäkotikunnasta, syntymävaltiosta, äidinkielestä tai asiointikielestä ja henkilön kuolemasta sekä tiedot väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettusta luovutusrajoituksesta.

Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

56 §

Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttaminen

Lupakirjarekisteriin talletettuja arkaluonteisia tietoja ja henkilötunnuksen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa suomalaisille viranomaisille ja ulkomaiselle ilmailu- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, milloin se on välttämätöntä laissa säädettyjen tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi.

Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

57 §

Tietojen luovuttaminen sähköisesti mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun

Muita kuin 56 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa lupakirjarekisteristä luovuttaa mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tietoja ei saa kuitenkaan luovuttaa, jos rekisteröity on kieltänyt niiden luovuttamisen 1 momentissa säädettyyn tarkoitukseen. Tietoja ei saa luovuttaa myöskään, jos niiden käsittelyä ei ole henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitulla tavalla annettu tietoa rekisteröidylle.

7 luku

Yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset

58 §

Ilma-aluksen päällikkö

Ilma-aluksella ja ilmailuun käytettävällä liitimellä tai muulla laitteella on sitä ilmailuun käytettäessä oltava päällikkö, jonka määrää omistaja, haltija tai käyttäjä.

59 §

Ohjaamomiehistön lupakirjat, kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset

Ilma-aluksen ohjaamomiehistön jäsenellä on oltava:

1) Liikenteen turvallisuusviraston tai 169 §:ssä tarkoitetun harrasteilmailun järjestön myöntämät tai hyväksymät tehtävän edellyttämät lupakirja, kelpuutukset ja hyväksynyt sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus; tai

2) vieraassa valtiossa annetut tehtävän edellyttämät lupakirja, kelpuutukset, hyväksynyt ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan 1 kohdassa tarkoitettuja vastaaviksi Suomessa.

Edellä 1 momentissa olevia säännöksiä ei sovelleta 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilma-aluksen ja laitteen ohjaajaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi muun ohjaamomiehistön jäsenen kuin ilma-aluksen päällikön kelpoisuuden osalta myöntää turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisin ehdoin poikkeuksen 1 momentissa säädetystä vaatimuksesta:

- 1) koulu- ja tarkastuslennolla;
- 2) lennolla, jolla käytetään erityistä lentonavustajaa.

60 §

Ilma-aluksen miehistö

Ilma-aluksen on sitä ilmailuun käytettäessä oltava turvallisesti miehitetty. Ilma-aluksen turvallisesta miehityksestä vastaa sen omistaja, haltija tai käyttäjä.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa ja 5 luvussa säädetään, lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin täydennettyinä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä:

1) lentotehtävän edellyttämästä ilma-aluksen päälliköstä, ohjaamomiehityksestä ja muusta miehityksestä;

2) ohjaamomiehistöltä vaadittavista lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista, oikeuksista ja hyväksynnöistä sekä lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta;

3) miehistöltä vaadittavasta koulutuksesta ja kokemuksesta;

4) enimmäistyö- ja enimmäislentoajoista sekä vähimmäislepoajoista.

61 §

Päällikön käskyvalta

Ilma-aluksen päälliköllä on ylin käskyvalta ilma-aluksessa. Päällikön käskyvalta ulottuu matkustajiin vain järjestystä ja turvallisuutta koskeissa asioissa. Päällikkö voi tilapäisesti määrätä ilma-aluksen miehistön jäsenen suorittamaan muuta tehtävää kuin mihin hänet on otettu.

Järjestyksen, turvallisuuden tai muun välttämättömän syyn vaatiessa päälliköllä on oikeus olla ottamatta ilma-alukseen ja pakottavista syistä poistaa siitä ennen lähtöä tai, jos ilma-alus on lennolla, ensimmäisessä sopivassa laskupaikassa miehistön jäsen, matkustaja tai tavara.

62 §

Lennon valmistelu ja suorittaminen

Ilma-aluksen ja laitteen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että ilma-alus tai laite on lentokelpoinen ja että lento on muutoinkin valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti.

Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti ja että lennolla noudatetaan säännöksiä, määräyksiä ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvan ehtoja sekä ilmailuviranomaisen hyväksymää lentokäsikirjaa.

Miehistön jäsenen on suoritettava lentokäsikirjassa ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvassa sille määrätty tehtävät, jollei ilma-aluksen päällikkö tehtävien jaosta toisin määrää.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa turvallisuuden edellyttämiä tarkempia määräyksiä, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä JAA:n, ECAC:n ja Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin täyden-

nettynä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä:

- 1) lennon suunnittelusta ja valmistelusta;
- 2) lennon suorittamisesta ja toiminnasta lennon aikana;
- 3) kyseiselle lennolle vaadittavasta erikoisvarustuksesta;
- 4) välittömistä lennon jälkeisistä toimista;
- 5) laskuvarjohyppytoiminnasta;
- 6) taitolentotoiminnasta;
- 7) lentohinauksesta;
- 8) aineiden levittämisestä tai esineiden puottamisesta.

63 §

Ilma-aluksesta, matkustajista ja tavarasta huolehtiminen

Ilma-aluksen päällikkö ja miehistö ovat velvollisia huolehtimaan ilma-aluksesta sekä matkustajista ja tavarasta, joita ilma-aluksessa kuljetetaan. Ilma-aluksen joutuessa hätään päällikön ja miehistön on käytettävissä olevin keinoin suojeltava ilma-alusta ja siinä olevia henkilöitä ja tavaroita.

64 §

Matkustajan velvollisuudet lennolla

Matkustaja ei saa toiminnallaan vaarantaa lennon turvallisuutta. Matkustajan on noudatettava käskyjä, jotka miehistö antaa lennon turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämisen vuoksi.

65 §

Järjestys ja pakkokeinot

Jos ilma-alus on vaarassa tai jos matkustajien tai miehistön turvallisuus muutoin vaatii, ilma-aluksen päälliköllä on oikeus käyttää kiinniottoa, henkilön tai tavarankäsitteilyä tai muita vastaavia järjestyksen palauttamiseksi tai turvallisuutta uhkaavan vaaran tor-

jumiseksi tarpeellisia keinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon vaaran suuruus ja tilanne muutenkin. Jokainen miehistön jäsen on velvollinen ilman eri käskyä antamaan päällikölle tarvittavaa apua. Päällikön tai miehistön jäsenen kehotuksesta on myös matkustajalla oikeus antaa sellaista apua noudattaen päällikön tai miehistön jäsenen ohjeita.

Miehistön jäsenellä ja matkustajalla on oikeus ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin estäviin toimenpiteisiin ilman päällikön kehotusta, kun on ilmeistä, että toimenpide on välttämätön ilma-aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden suojelemiseksi. Toimenpiteistä on mahdollisimman pian ilmoitettava päällikölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja keinoja saadaan käyttää enintään siihen asti, kunnes asia voidaan siirtää toimivaltaiselle viranomaiselle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

66 §

Ilma-aluksen asiakirjat

Suomalaisessa ilma-aluksessa on oltava sitä ilmailuun käytettäessä mukana:

- 1) voimassa oleva rekisteröimistodistus;
- 2) voimassa oleva lentokelpoisuustodistus tai 27 §:n nojalla annettu lupa ilmailuun;
- 3) selvitys ilma-aluksen pakollisesta vakuutusturvasta;
- 4) Liikenteen turvallisuusviraston määräämät, ilma-aluksen tyypistä ja lennon luonteesta riippuvat asiakirjat, jotka ovat tarpeen lennon turvallista toteuttamista ja lentoon kohdistuvaa viranomaisvalvontaa varten.

Ulkomaisessa ilma-aluksessa ja ilma-aluksessa, jota ei ole rekisteröity, on sitä Suomen alueella ilmailuun käytettäessä oltava mukana:

- 1) voimassa oleva Chicagon yleissopimukseen liittyneessä valtiossa annettu rekisteröimistodistus tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu Liikenteen turvallisuusviraston lupa ilma-aluksen käyttöön Suomen alueella;

2) voimassa oleva Chicagon yleissopimuksen liitteen 8 mukainen lentokelpoisuustodistus tai Liikenteen turvallisuusviraston tunnustama lupa ilmailuun;

3) selvitys ilma-aluksen pakollisesta vakuutusturvasta;

4) ulkomaisen ilmailuviranomaisen, tai jos kyse on rekisteröimättömästä ilma-aluksesta, Liikenteen turvallisuusviraston määräämät, ilma-aluksen tyypistä ja lennon luonteesta riippuvat asiakirjat, jotka ovat tarpeen lennon turvallista toteuttamista ja lentoon kohdistuvaa viranomaisvalvontaa varten.

8 luku

Kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa

67 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *lentoliikenneasetuksella* lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1008/2008;

2) *ulkosuhdeasetuksella* jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisten lentoliikennesopimusten neuvottelemisesta ja täytäntöönpanosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) 847/2004;

3) *kaupallisella ilmakuljetuksella* (*Commercial Air Transport*) ilma-aluksen käyttämistä matkustajien, rahdin tai postin kuljetukseen maksua tai muuta korvausta vastaan;

4) *lentotyöllä* (*Aerial Work*) ilma-aluksen käyttämistä erikoistehtäviin kuten:

a) maa- ja metsätalouteen liittyviin lentoihin;

b) rakennustoimintaan liittyviin lentoihin;

c) ilmakeinonlentoihin ja kartoituslentoihin;

d) tutkimuslentoihin;

e) voimajohtojen tarkastuslentoihin ja rai-vauslentoihin;

f) ilma-alusten tai muiden esineiden hinauslentoihin;

g) laskuvarjohyppylentoihin;

h) osallistumiseen pelastuspalveluun, ilma-aluksesta tapahtuvaan liikennevalvontaan, metsäpalovartiointiin, metsäpalojen sammuttamiseen tai muuhun vastaavaan;

5) *lentotoimintaluvalla* (*Air Operator Certificate, AOC*) lupaa, jolla vahvistetaan, että sen haltijalla on riittävä pätevyys ja organisaatio voidakseen turvallisesti käyttää ilma-aluksia luvassa tarkoitetussa ilmailutoiminnassa;

6) *lentotyöluvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi harjoittaa lentotyötä;

7) *lentokoulutusluvalla* lupaa sellaiseen lento- tai teoriakoulutuksen antamiseen, joka liittyy ilma-alusten ohjaamomiehistöön lupakirjojen, kelpoisuustodistusten, kelpuutusten tai hyväksyntöjen saamiseen ja voimassa pitämiseen;

8) *lentonäytösluvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi järjestää lentonäytöksen;

9) *lentokilpailuluvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi järjestää lentokilpailun;

10) *liikenneluvalla* (*Operating Licence*) lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi kuljettaa matkustajia, postia ja rahtia lentoteitse maksua tai muuta korvausta vastaan.

68 §

Lentotoimintalupa

Lentotoimintalupa vaaditaan kaupalliseen ilmakuljetukseen. Lentotoimintalupaa ei vaadita, jos lentotoiminnan harjoittajalla on muussa valtiossa annettu vastaava lupa, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto tunnustaa.

69 §

Lentotoimintaluvan myöntäminen

Liikenteen turvallisuusviraston on myönnettävä lentotoimintalupa, jos hakija täyttää tässä pykälässä tarkoitetut edellytykset. Lentotoimintalupa myönnetään määräajaksi, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto asettaa ha-

kijan toimintaedellytysten, asianomaista toimintaa koskevien säännösten ja määräysten tai vastaavan perusteen nojalla. Lentotoimintaluovassa kuvataan harjoitettavan lentotoiminnan tai siinä käytettävän ilma-aluksen laatu, kuten saako lentotoimintaa harjoittaa mittari- vai näkölentosääntöjen mukaisesti tai saako toimintaa harjoittaa lentokoneella, moottoripurjelentokoneella, helikopterilla taikka kuumailmapallolla.

Lentotoimintalupa voidaan myöntää vain jäsenvaltion oikeushenkilölle tai kansalaiselle, jonka kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka ovat Suomessa. Lentotoimintaluvan myöntämisen edellytyksenä on myös, että hakijalla on sellainen pätevyys ja organisaatio sekä sellaiset taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset, että hakija kykenee harjoittamaan turvallista lentotoimintaa. Lisäksi edellytyksenä on, että hakijalla on lentotoiminnan alkaessa käytettävissään toimintaan soveltuva lentokalusto.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentotoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät JAA:n normeihin pohjautuvat tarkemmat määräykset lentotoimintaluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentotoimintaluvan haltijan organisaatioita ja henkilöstöä;
- 2) lentotoimintaluovassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa;
- 3) turvallisuudenhallintajärjestelmää;
- 4) lentotoimintaluvan haltijan toimintakäsikirjaa, toimintamenetelmiä ja toiminnan rajoituksia;
- 5) taloudellisia toimintaedellytyksiä siltä osin kuin näistä ei säädetä toimilupa-asetuksessa.

70 §

Liikennelupa

Liikenneluvasta säädetään lentoliikenneasetuksessa. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää liikenneluvan.

Uusi liikennelupa tarkistetaan vuoden kulluttua sen myöntämisestä ja sen jälkeen joka viides vuosi.

Lentoliikenteen harjoittajan käyttämät ilma-alukset on rekisteröitävä Suomen ilma-alusrekisteriin. Liikenteen turvallisuusvirasto

voi yksittäisen ilma-aluksen osalta sallia lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen rekisteröinnin toisessa jäsenvaltiossa, jos sen lentoturvallisuusvalvonta voidaan asianmukaisesti hoitaa.

71 §

Lentoliikenne yhteisön sisäisillä reiteillä, joiden lähtö- tai päätepiste on Suomessa

Lentoliikenteen harjoittaminen yhteisön sisäisillä reiteillä, joiden lähtö- tai päätepiste on Suomessa, edellyttää jäsenvaltiossa myönnettyä liikennelupaa. Liikenteen turvallisuusvirasto voi yksittäistapauksessa tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen perusteella myöntää tällaisen liikenteen harjoittamiseen luvan myös muulle kuin jäsenvaltiossa myönnetyn liikenneluvan haltijalle.

72 §

Julkinen palveluvelvoite

Lentoliikenneasetuksen 16 artiklassa tarkoitetun julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi asettaa lentoliikenneasetuksen mukaisia rajoituksia julkisen palveluvelvoitteen alaiselle reitille, jos rajoitukset ovat tarpeen liikennöinnin turvaamiseksi reitillä.

73 §

Säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää reittikohtaisen liikennöintiluvan säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen Suomen ja kolmannen maan välillä.

Jollei 74 §:n säännöksistä muuta johdu, liikennöintiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakijalla on 70 §:ssä tarkoitettu liikennelupa ja hakija on sijoittautunut Suomeen;

2) hakija on 1 momentissa tarkoitetun kolmannen maan nimeämä yhtiö, ja se täyttää Suomen ja tämän kolmannen maan välillä solmitun lentoliikennesopimuksen mukaiset edellytykset liikenteen harjoittamiselle; tai

3) hakija on 1 momentissa tarkoitetun kolmannen maan nimeämä yhtiö, sillä on 68 §:ssä tarkoitettua lentotoimintalupaa vastaava mainitun kolmannen maan viranomaisen myöntämä lupa, se täyttää tässä laissa ja yhteisöasetuksissa asetetut kolmansien maiden lentoyhtiöihin sovellettavat vaatimukset ja liikenne- ja viestintäministeriö pitää luvan myöntämistä Suomen liikennepolitiikan kannalta perusteltuna.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa tarvittaessa 1 momentissa tarkoitetun liikenteen kuljetusmaksut, paikkatarjonnan, aika- taulut ja muut lentoliikenteeseen liittyvät ehdot.

74 §

Reitit, joihin kohdistuu käyttörajoituksia

Liikenteen turvallisuusvirasto päättää, mikä tai mitkä liikennöintiluvan hakijoista saavat harjoittaa liikennettä sellaisilla 73 §:ssä tarkoitetuilla reiteillä, joihin kohdistuu lentoliikennesopimukseen perustuvia käyttörajoituksia. Liikennöintilupapäätöksen on perustuttava kokonaistarkasteluun, jossa otetaan huomioon matkustaja- ja rahtiliikenteen tarpeet, kilpailun edistäminen sekä yhteisön lentoliikenteen tasapainoinen kehitys.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset liikennöintilupien myöntämisestä 1 momentissa tarkoitetuille reiteille ja selvityksistä, joiden perusteella hakijoiden vertailu suoritetaan.

75 §

Ei-säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajalle Suomen ja kolmannen maan välisen ei-

säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen lentoluvan yksittäiselle lennolle tai useamman lennon käsittävälle lentosarjalle. Lupa myönnetään, jos lentoliikenteen harjoittaja osoittaa, että sen lentotoimintalupa ja liikennelupa tai näitä vastaavat luvat mahdollistavat kyseisen liikenteen harjoittamisen ja että sillä on käytettävissään lentojen asianmukaiseen suorittamiseen soveltuva kalusto.

Lupa voidaan jättää myöntämättä, jos on syytä epäillä, että:

1) hakija ei kykene harjoittamaan liikennettä ammattitaitoisesti ja turvallisesti;

2) hakijalla ei ole riittävää vastuuvakuutusta ilmailussa aiheutuvien vahinkojen varalta;

3) hakija pyrkii luvan avulla kiertämään säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiselle 73 ja 74 §:ssä säädettyjä vaatimuksia; tai

4) hakijan kotivaltio ei vastavuoroisesti myöntäisi lupaa suomalaiselle lentoliikenteen harjoittajalle.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa määräykset 1 momentissa tarkoitetun luvan hakemismenettelystä ja asiakirjoista, joilla hakija osoittaa luvan myöntämisen edellytysten täyttyvän. Liikenteen turvallisuusvirasto voi lisäksi määräyksellään rajoittaa muiden kuin valmismatkan osana myytävien lentokuljetusten osuutta lentokohtaisesta kokonaispaikkatarjonnasta, jos rajoitus perustuu jäsenvaltioissa yleisesti noudatettavaan kansainväliseen käytäntöön tai vastavuoroisuuteen.

Edellä 3 momentissa tarkoitetuissa määräyksissä on otettava soveltuvin osin huomioon yhteisön ei-säännöllisen lentoliikenteen harjoittamista koskevan lainsäädännön lisäksi:

1) Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset;

2) ECAC:n suositukset; ja

3) kansainvälinen käytäntö siltä osin kuin sitä yleisesti sovelletaan jäsenvaltioissa.

Yhteisön lentoliikenteen harjoittaja, jolla on jäsenvaltiossa myönnetty liikennelupa, saa harjoittaa ei-säännöllistä lentoliikennettä Suomen ja kolmannen maan välillä ilman erillistä lupaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kuitenkin 73 §:ssä tarkoitetun liikennöintiluvan haltijan vaatimuksesta kieltää sellaisen edellä 5 momentissa tarkoitetun ei-säännöllisen lentoliikenteen harjoittamisen jos siitä aiheutuu lii-

kennöintiluvassa tarkoitettulle toiminnalle suurempaa kuin vähäiseksi katsottavaa taloudellista haittaa.

76 §

Lentoliikenne Suomen alueen yli

Säännöllistä ja ei-säännöllistä lentoliikennettä saa harjoittaa Suomen alueen yli ilman erillistä lupaa, jos näin on sovittu Suomen ja lentoliikenteen harjoittajan kotivaltion välillä kahdenvälisen tai monenvälisen sopimuksen perusteella.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luvan lentoliikenteen harjoittamiseen Suomen alueen yli. Lupa myönnetään joko säännölliselle lentoliikenteelle, yksittäiselle lennolle tai useamman lennon käsittävälle lentosarjalle. Lupa myönnetään, jos lentoliikenteen harjoittaja osoittaa, että sen lentotoimintalupa ja liikennelupa tai näitä vastaavat luvat mahdollistavat kyseisen liikenteen harjoittamisen ja että sillä on käytettävissään lentojen asianmukaiseen suorittamiseen soveltuva kalusto.

Lupa voidaan jättää myöntämättä, jos on syytä epäillä, että:

- 1) hakija ei kykene harjoittaa lentoliikennettä ammattimaisesti ja turvallisesti;
- 2) hakijalla ei ole riittävää vastuuvakuutusta ilmailussa aiheutuvien vahinkojen varalta; tai
- 3) hakijan kotivaltio ei vastavuo-roisesti myöntäisi lupaa suomalaiselle lentoliikenteen harjoittajalle.

77 §

Lentotyö lupa

Lentotyöhön vaaditaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä lentotyö lupa. Lentotyö luvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään lentotyön turvalliseen suorittamiseen tarvittava organisaatio ja

henkilöstö sekä tarkoitettuun toimintaan soveltuva kalusto. Lentotyö lupaa ei vaadita, jos toiminnan harjoittaja, jonka kotipaikka tai pääasiallinen liikepaikka on toisessa jäsenvaltiossa, osoittaa täyttävänsä vastaavalle toiminnalle sanotussa jäsenvaltiossa asetetut lupa-, kelpoisuus- tai muut vastaavat vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi kuitenkin asettaa toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisia, syrjimättömiä ehtoja.

Lentotyö lupaa ei vaadita Liikenteen turvallisuusviraston määräysten mukaisesti tapahtuviin:

- 1) purjelentokoneiden hinauslentoihin;
- 2) laskuvarjohyppylentoihin;
- 3) metsäpalovalvontalentoihin;
- 4) satunnaisesti viranomaisen pyynnöstä suoritettaviin 121 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin etsintä- ja pelastuslentoihin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia, että muutakin kuin 2 momentissa tarkoitettua lentotyötä saa harjoittaa ilman lupaa, jos luvan hankkiminen ei turvallisuuden varmistamiseksi ole tarpeen.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentotyötoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentotyö luvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentotyö luvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoitusta ja ammattitaitoa;
- 2) lentotyö luvassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa;
- 3) lentotyö luvan haltijan toimintakäsikirjoja ja menetelmiä;
- 4) lentotyö luvan haltijan taloudellisia edellytyksiä.

Lentotyö lupa on myönnettävä, jos hakija täyttää tässä pykälässä säädetyt ja 4 momentin nojalla määrätyt edellytykset. Lentotyö lupa myönnetään Liikenteen turvallisuusviraston hakijan toimintaedellytysten, asianomaisten toimintaa koskevien säännösten ja määräysten tai vastaavan perusteen nojalla asettamaksi määräajaksi.

Lentotyössä käytettävä ilma-alue on rekisteröitävä Suomen ilma-alue rekisteriin. Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia, että lentotyöhön käytetään toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityä ilma-alusta, jos sen lentoturvallisuusvalvonta voidaan asianmukaisesti hoi-

taa. Jos lentotyöhön ei ole käytettävissä sopivaa jäsenvaltiossa rekisteröityä ilma-alusta ja jos lentoturvallisuus ei vaarannu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi hyväksyä käytettäväksi kolmannen maan ilma-alusrekisteriin merkityn ilma-aluksen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, millä edellytyksillä tällainen ilma-alus voidaan hyväksyä lentotyötehtäviin.

78 §

Lentokoulutuslupa

Lento- ja teoriakoulutukseen, joka liittyy ilma-alusten ohjaamomiehistöön lupakirjojen, kelpoisuustodistusten, kelpuutusten ja hyväksyntöjen saamiseen tai voimassa pitämiseen, vaaditaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä lentokoulutuslupa. Lentokoulutusluvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään lentokoulutuksen turvalliseen ja asianmukaiseen antamiseen tarvittava organisaatio ja henkilöstö sekä tarkoitettuun toimintaan soveltuva kalusto, tilat ja opetusvälineet.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentokoulustoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentokoulutusluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentokoulutusluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoitusta ja ammattitaitoa;
- 2) lentokoulutusluvassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa, opetustiloja ja muita opetusvälineitä;
- 3) lentokoulutusluvan haltijan toimintakäsikirjoja, toimintamenetelmiä ja koulutusohjelmia.

Lentokoulutuslupa on myönnettävä, jos hakija täyttää tässä pykälässä säädetyt ja 2 momentin nojalla määrätyt edellytykset. Lentokoulutuslupa myönnetään Liikenteen turvallisuusviraston hakijan toimintaedellytysten, asianomaista toimintaa koskevien säännösten ja määräysten tai vastaavan perusteen nojalla asettamaksi määräajaksi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, että tietynlaiseen lentokoulutukseen ei tarvita lentokoulutuslupaa, jos luvan hankkimiseen ei turvallisuuden varmistamiseksi ole tarvetta.

79 §

Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa

Lentonäytöksen ja lentokilpailun järjestämiseen vaaditaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä lentonäytös- tai lentokilpailulupa. Lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään näytöksen tai kilpailun turvalliseen toteuttamiseen tarvittava organisaatio ja henkilöstö. Lisäksi edellytyksenä on, että luvassa tarkoitettussa tapahtumassa käytettävä kalusto, lentonäytöksen esiintyjät tai kilpailun osanottajat, lento-ohjelmat ja tapahtuman turvallisuusjärjestelyt täyttävät säännösten ja määräysten vaatimukset.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tapahtuman turvallisen järjestämisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoitusta ja ammattitaitoa;
- 2) lentonäytösluvassa ja lentokilpailuluvassa tarkoitettussa tapahtumassa käytettävää kalustoa, lentonäytöksen esiintyjä, esiintyjien lento-ohjelmia ja kilpailun osanottajia;
- 3) lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan haltijan toimintamenetelmiä, tapahtuman turvallisuusjärjestelyjä sekä tapahtuman järjestäjän yhteistoimintaa lennonvarmistuselinien ja muiden viranomaisten kuin ilmailuviranomaisten kanssa.

Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa on myönnettävä, jos hakija täyttää tässä pykälässä säädetyt ja 2 momentin nojalla määrätyt edellytykset. Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa myönnetään erikseen kutakin tapahtumaa tai tapahtumasarjaa varten.

80 §

Hallinnolliset seuraamukset

Tässä luvussa tarkoitettujen lupien valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

9 luku

Lentopaikat ja maalaitteet

81 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *lentopaikalla* määrättyä maa- tai vesialuetta tai rakennelman päällä olevaa aluetta, joka on kokonaan tai osittain järjestetty ilma-alusten saapumista, lähtemistä ja maassa tai vedessä liikkumista varten;

2) *lentoasemalla* lentopaikkaa, jossa lentotiedotuspalvelu, hälytyspalvelu, ilmaliikenteen neuvontapalvelu ja lennonjohtopalvelu on pysyvästi järjestetty;

3) *kevytlentopaikalla* lentopaikkaa, jota käytetään lentotoimintaan purje- ja moottoripurjelentokoneilla, ilmalaivoilla, kuumailmapalloilla ja muilla Liikenteen turvallisuusviraston tarkemmin määrittelemillä kevyillä ilma-aluksilla;

4) *muulla ilmailua palvelevalla alueella* aluetta, jolla on lentopaikan alueesta erillään ilmailua palvelevia rakennuksia, rakennelmia tai laitteita;

5) *lentoaseman hyväksyntätodistuksella lupaa*, jolla vahvistetaan, että lentoaseman pitäjällä ja sen henkilöstöllä on ammattitaito, organisaatio ja toimintamenetelmät ilmaliikenteen riittävän turvallisuuden varmistamiseksi ja että lentoasema on määräysten mukainen;

6) *lentopaikan pitoluvalla* lupaa, jolla vahvistetaan lentopaikan organisaatio ja toimintaehdot ja että lentopaikka on säännösten ja määräysten mukainen;

7) *liikennealueella* lentopaikan osaa, joka on tarkoitettu ilma-alusten lento- ja laskuun ja joka ei ole asematasoa;

8) *asematasolla* lentopaikan osaa, joka on tarkoitettu ilma-alusten matkustajien, postin ja rahdin lastausta tai purkamista sekä ilma-alusten tankkausta, paikoitusta tai huoltoa varten.

Lentopaikkaan kuuluvat 1 momentissa määritellyn lisäksi:

1) vesialueilla liikennealueeseen liittyvät laituri- tai muut rantautumispaikat;

2) pelastustiestö ja ne suoja-, esterajoitus- ja muut alueet, joita lentopaikan ylläpito, käyttäminen ja turvavalvonta edellyttävät;

3) lentopaikan toiminnan kannalta tarpeelliset rakennukset, rakennelmat ja laitteet.

82 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Ilma-aluksen lento- ja laskuun saa käyttää vain lentopaikkaa tai 2 momentissa tarkoitettua aluetta. Kielto muiden alueiden käyttämiseen ei koske hätätilannetta, pakko-laskua tai muita niihin rinnastettavia tapauksia, ei myöskään lento- ja laskuun soti-lashelikopterilla, muulla valtion helikopterilla eikä etsintä- ja pelastustoimintaan käytettävällä helikopterilla pelastus-, virka-apu- ja operatiivisilla lennoilla. Aluksella olevan laskeutumisalueen käyttämisestä helikopterin lento- ja laskuun säädetään erikseen.

Ilma-aluksen lento- ja laskuun saa tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa ilmailun turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä:

1) maa- ja vesialueen tilapäisestä käytöstä;

2) ilma-alusten käyttämisen alueen mitoitus- ja pinnan ominaisuuksista;

3) lentoesterajoituksista;

4) muista lento- ja laskuun turvalli-suuteen vaikuttavista seikoista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavan maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan luvan edellyttämästä yhteisen

maa- tai vesialueen osakaskunnan suostuksesta säädetään yhteisalueissa (758/1989).

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää muun kuin lentoaikaan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitettun alueen käyttöä ilma-alusten lento- ja lähtöihin ja laskuihin. Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava asianomaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

83 §

Lentoliikenteen sujuvuuden edistäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto laatii ja vahvistaa lentoliikenteen sujuvuuden edistämistä koskevan kansallisen toimintaohjelman ja edistää lentoasemilla säännöllisesti toimivien yritysten ja viranomaisten toiminnan yhteensovittamista lentoliikenteen sujuvuuden kehittämiseksi.

Lentoaseman pitäjän on huolehdittava lentoasemalla säännöllisesti toimivien yritysten ja viranomaisten toiminnan yhteensovittamisesta kansallisen toimintaohjelman ja Liikenteen turvallisuusviraston antamien toiminnallisten ja teknisten määräysten mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään kuluttajaviranomaisten toimivallasta, Liikenteen turvallisuusvirasto on matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästyksen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 261/2004 sekä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1107/2006 tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

84 §

Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla

Lähtö- ja saapumisaikojen jakamisesta lentoasemilla säädetään slot-asetuksessa. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa slot-asetuksessa jäsenvaltiolle säädetyistä tehtävistä, jollei 3 momentissa toisin säädetä. Liikenteen turvallisuusvirasto nimeää slot-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua aikatauluneuvojan tai koordinaattorin.

Lentoaseman pitäjä:

- 1) suorittaa slot-asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kapasiteettitutkimuksen;
- 2) asettaa slot-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua koordinoitukomitean;
- 3) määrittää slot-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti lähtö- ja saapumisaikojen jakamisessa käytettävät tunnusluvut.

85 §

Rakentamislupa

Lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen rakentamiseen on saatava rakentamislupa. Sama koskee lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen muutoksia, joilla saattaa olla vaikutuksia lentoturvallisuuteen tai merkittäviä vaikutuksia maisemakuvaan. Rakentamisluvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto. Valtioneuvosto voi yksittäistapauksessa pidättää rakentamislupaa koskevan asian ratkaistavakseen.

Tässä luvussa tarkoitettua rakentamislupaa ei kuitenkaan vaadita puolustusvoimien tarpeisiin kriisioloja ja niiden harjoittelua varten rakennettaville varalaskupaikoille, puolustusvoimien helikopterilaskupaikoille eikä puolustusvoimien lennokkitoiminnan kevyt-lentopaikoille. Rakentamislupaa ei vaadita myöskään yksinomaan rajavartiolaitoksen käyttöön tarkoitetuille helikopterilaskupaikoille.

Jollei tästä luvusta muuta johdu, lentopaikan ja muun ilmailua palvelevan alueen rakentamisesta ja muuttamisesta noudatetaan, mitä kaavoituksesta, ympäristöluvasta, ympäristövaikutusten arvioinnista, rakentamisesta sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten

oikeuksien lunastuksesta säädetään. Jos ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen sisältyvät tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 126 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua toimenpidelupaa koskevia säännöksiä ei sovelleta lentopaikka-alueen eikä lentoturvallisuuden ja lentoliikenteen säännöllisyyden kannalta välttämättömien laitteiden ja rakennelmien, kuten ilmailuradiomajakoiden ja tutkalaitteiden sekä niiden suojarakennelmien rakentamiseen. Lentopaikalla ja muulla ilmailua palvelevalla alueella tehtäville toimenpiteille ei myöskään edellytetä maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaisen maisematyöluvan hakemista tai lain 129 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä.

86 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

Jos rakentamislupahakemus tarkoittaa muun ilmailua palvelevan alueen kuin lentopaikan tai sen rakennelmien ja laitteiden rakentamista taikka niiden 84 §:n mukaista muuttamista, asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan muulle asianomaiselle viranomaiselle ja naapureille on ennen rakentamisluvan myöntämistä varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

87 §

Rakentamisluvan myöntämisen edellytykset

Rakentamislupa on myönnettävä, jos lentopaikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä

sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyttävät lentoturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden edellyttämät vaatimukset ja lentopaikalle on myönnetty ympäristönsuojelulain (86/2000) edellyttämä ympäristölupa. Rakentamislupaan voidaan liittää ehtoja, joiden avulla voidaan varmistaa lentoturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden toteutuminen. Rakentamislupa voidaan kuitenkin evätä maanpuolustuksellisten syiden perusteella.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lento-toiminnan turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvat tarkemmat määräykset rakentamisluvan myöntämisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) ilma-alusten käyttöön tarkoitettujen alueiden mitoitusta ja ominaisuuksia;
- 2) lentoesterajoituksia ja lentoesteiden merkitsemistä;
- 3) visuaalisia maalaitteita;
- 4) lentopaikan lennonvarmistuspalveluja;
- 5) lentopaikan pelastustoimintaa;
- 6) siviili-ilmailun turvaamista;
- 7) muita 1—6 kohtaan verrattavia lentoliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi asetettavia vaatimuksia.

Rakentamislupa myönnetään vähintään viiden vuoden määräajaksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos lupaan liitettyjä ehtoja ei noudateta tai luvan antamisen edellytykset eivät enää täyty eikä luvan haltija ole korjannut puutteita Liikenteen turvallisuusviraston määräämässä kohtuullisessa ajassa.

88 §

Lentoaseman hyväksyntätodistus

Lentoasemalta vaaditaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä hyväksyntätodistus, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hyväksyntätodistuksessa määrätään, minkälaiseen liikenteeseen tai muuhun ilmailuun lentoasemaa saa käyttää.

Yleisessä käytössä olevan lentoaseman käyttämisen on oltava sallittua samoilla ehdoilla kaikille, jollei slot-asetuksessa tai sen nojalla toisin säädetä.

Hyväksyntätodistusta ei vaadita lentoasemalta, jota käytetään yksinomaan sotilasilmailuun tai valtion lentotoimintaan.

89 §

Lentoaseman hyväksyntätodistuksen myöntämisen edellytykset

Hyväksyntätodistus on myönnettävä, jos hakija osoittaa, että:

1) lentoasema on alueineen, laitteineen, järjestelmineen ja toimintoineen määräysten mukainen;

2) lentoaseman pitäjällä ja sen henkilöstöllä on tarvittava pätevyys ja kokemus lentoaseman pitoon.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lento toiminnan turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvat tarkemmat määräykset hyväksyntätodistuksen saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

1) ilma-alusten käyttöön tarkoitettujen alueiden mitoitus ja ominaisuuksia;

2) lentoasemaa koskevien tietojen ilmoittamista;

3) lentoesteroajoituksia ja lentoesteiden merkitsemistä;

4) visuaalisia maalaitteita;

5) lentoaseman lennonvarmistuspalveluja;

6) liikenteen ohjausta ja valvontaa;

7) henkilöstön koulutusta ja kelpuutuksia;

8) kunnossapitoa ja tarkastusten teknistä toteuttamista;

9) lumenpoistoa ja liukkauden torjuntaa;

10) lentoaseman pelastustoimintaa;

11) lentoaseman tilapäisjärjestelyjä;

12) lintujen ja muiden eläinten torjuntaa lentopaikoilla ja niiden läheisyydessä;

13) lentoaseman pitäjän toimintakäsikirjaa;

14) lentoaseman pitäjän organisaatiota ja henkilöstön pätevyyttä;

15) lentoaseman pitäjän turvallisuudenhallintajärjestelmää;

16) muita lentoliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi asetettavia vaatimuksia.

Hyväksyntä myönnetään määräajaksi tai toistaiseksi. Hyväksyntä on voimassa enintään niin kauan kuin hyväksyntätodistuksen

haltijalla on oikeus lentoaseman maa- tai vesialueen käyttöön.

Hyväksyntätodistuksen valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

90 §

Lentopaikan pitolupa

Lentopaikalta, jolta ei edellytetä 88 §:ssä tarkoitettua hyväksyntätodistusta, vaaditaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä pitolupa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Lentopaikan pitoluvassa määrätään lentopaikan pitäjä ja päällikkö sekä minkälaiseen liikenteeseen tai muuhun ilmailuun lentopaikkaa saa käyttää.

Pitolupaa ei vaadita lentopaikalta, jota käytetään yksinomaan sotilasilmailuun tai valtion lentotoimintaan.

91 §

Pitoluvan myöntämisen edellytykset

Pitolupa on myönnettävä, jos hakija on osoittanut, että lentopaikka täyttää 87 §:n mukaiset rakentamisluvan edellytykset ja että lentopaikan pitäjän organisaatio mahdollistaa lentopaikan turvallisen ylläpidon. Pitoluvan myöntämiseen sovelletaan, mitä 89 §:n 3 momentissa säädetään.

Pitoluvan valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

92 §

Kevytlentopaikat

Kevytlentopaikalle ei tarvitse hakea rakentamis- eikä pitolupaa. Tällaisesta lentopaikasta lentopaikan pitäjän on kuitenkin 90 päivää ennen rakentamisen aloittamista ja 30 päivää ennen lentopaikan käyttöönottoa tehtävä ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa määräykset siitä, mitä tietoja ilmoituksista on käytävä ilmi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lentoturvallisuuden vaarantumisen, haitallisten ympäristövaikutusten tai maanpuolustuksellisten

syiden perusteella kieltää kevytlentopaikan rakentamisen tai käyttöönoton taikka asettaa sen rakentamiselle ja käyttämiselle tarpeellisia lentoturvallisuuteen, ympäristön suoje-
luun tai maanpuolustukseen liittyviä ehtoja.

93 §

Rakennusten, rakennelmien ja laitteiden hyväksyminen käyttöön

Lentopaikan ja muun ilmailua palvelevan alueen rakennukselle, rakennelmalle tai laitteelle on saatava Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä ennen kuin se otetaan rakentamisen tai muutoksen jälkeen käyttöön. Hyväksyntä on myönnettävä, jos rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyttävät lentoturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden edellyttämät vaatimukset. Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntää ei vaadita, jos rakennus, rakennelma tai laite taikka muutos ei vaikuta lentoturvallisuuteen eikä haittaa liikenteen sujuvuutta.

94 §

Lentopaikan käytön kieltäminen ja rajoittaminen

Lentopaikan pitäjä vastaa siitä, että lentopaikka on ilmoitettuina palveluaikoina määräysten mukainen. Muuna aikana lentopaikan käyttämisestä ilma-aluksen lentoonlähtoon, laskuun tai rullaukseen vastaa ilma-aluksen päällikkö.

Lentopaikan pitäjän on kiellettävä lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen, rakennuksen, rakennelman tai laitteen käyttö taikka rajoitettava sitä sekä palveluaikana että muuna aikana, jos:

- 1) ilmailumääräyksissä vaadittu lentopaikan varustus ei ole kunnossa;
- 2) liikennealue tai asemataso ei kelirikon tai korjaustyön takia ole määräysten mukainen;
- 3) liikennealue tai asemataso ei esteen takia ole määräysten mukainen;

4) lentopaikalla järjestetään tilaisuus tai tapahtuma, joka rajoittaa tai estää lentotoiminnan; tai

5) jokin muu näihin rinnastettava painava syy sitä edellyttää.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen, jos se katsoo, ettei lentopaikan pitäjä ole toiminut mainitussa momentissa edellytetyllä tavalla.

10 luku

Maahuolinta

95 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) maahuolintapalveluilla niitä lentopaikalla sen käyttäjille toimitettavia palveluja, jotka luetellaan pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annetun neuvoston direktiivin 96/67/EY, jäljempänä maahuolintadirektiivi, liitteessä;

2) omahuolinnalla tilannetta, jossa lentoteitse matkustajia, rahtia tai postia kuljettava huolehtii yhden tai useamman maahuolintapalvelun suorittamisesta itselleen tekemättä tästä sopimusta kolmannen osapuolen kanssa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettui-
na kolmansina osapuolina toisiinsa nähden ei pidetä kuljettajia, joista toisella on hallussaan toisen osake-enemmistö tai joiden molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa.

96 §

Maahuolintapalvelujen tarjoaminen

Lentopaikan pitäjä ei saa ilman tässä pykälässä säädettyä perustetta rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa siltä osin kuin palvelujen tarjontaan lentopaikalla on sovellettava maahuolintadirektiiviä. Lentopaikan pitäjä on velvollinen huolehti-

maan siitä, että lentopaikan rakennelmien ja laitteiden käytössä maahuolintaan ja omahuolintaan sekä käytön järjestämisessä noudatetaan, mitä maahuolintadirektiivin 16 artiklassa säädetään. Lentopaikan pitäjä on lisäksi velvollinen huolehtimaan siitä, että maahuolintadirektiivin soveltamisalan piiriin kuuluvalla lentopaikalla on direktiivin 5 artiklassa tarkoitettu käyttäjien komitea.

Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtii maahuolintadirektiivissä tarkoitetuista valvontatehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi lentopaikan pitäjän hakemuksesta rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa maahuolintadirektiivin 6, 7, 9 tai 15 artiklan mukaisesti taikka asettaa maahuolintapalvelujen tarjoajille 15 artiklan mukaisia julkisen palvelun velvoitteita. Maahuolintadirektiivin 9 artiklan mukainen rajoitus on kuitenkin voimassa vain siltä osin kuin komissio sen hyväksyy mainitun artiklan 5 kohdan mukaisesti. Päätäessään rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa maahuolintadirektiivin 6, 7, 9 tai 15 artiklan mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston on soveltuvin osin meneteltävä siten kuin mainituissa artikloissa säädetään sekä tarvittaessa järjestettävä maahuolintapalvelujen tarjoajien valinta mainitun direktiivin 11 artiklan mukaisesti. Valintapäätöksistä ja ilman valintaa annetuista luvista rajoituksen alaisen maahuolintapalvelun tarjoamiseen on ilmoitettava siten kuin maahuolintadirektiivin 11 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Lentoaseman pitäjän on maahuolintaa koskevissa asioissa kuultava käyttäjien komiteaa ja maahuolintapalvelujen tarjoajia siten kuin maahuolintadirektiivin 13 artiklassa säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi vastavuoroisuuden puuttumisen perusteella rajoittaa muusta kuin jäsenvaltiosta olevan maahuolintapalvelujen tarjoajan tai omahuolinnan harjoittajan maahuolintadirektiivin mukaisia oikeuksia direktiivin 20 artiklan mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät tarkemmat määräykset maahuolinnasta. Määräykset voivat koskea maahuolinnan järjestämistä ja turvallisuuden hallintaa.

97 §

Lentopaikan keskitettyjen infrastruktuurien käyttäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lentoaseman pitäjän hakemuksesta päättää, että maahuolintapalvelujen tarjoajien ja omahuolintaan oikeutettujen on käytettävä maahuolinnan järjestämiseen lentopaikan keskitettyjä infrastruktuureja. Tällöin sovelletaan, mitä maahuolintadirektiivin 8 artiklassa säädetään.

98 §

Maahuolinnan kirjanpidon eriyttäminen ja tarkastaminen

Maahuolintapalveluja tarjoavan on kirjanpidossaan pidettävä maahuolintapalveluihin liittyvä toimintansa erillään muista toiminnoistaan (*kirjanpidon eriyttäminen*) sekä pyynnöstä annettava Liikenteen turvallisuusviraston määräämän tarkastajan käyttöön kirjanpitonsa ja tiedot, joiden perusteella kirjanpidon eriyttämistä voidaan valvoa.

Tarkastaja antaa kertomuksensa kirjanpidon eriyttämisen toteutumisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa kertomuksen komissiolle ja kilpailuviranomaiselle.

11 luku

Siviili-ilmailun turvaaminen

99 §

Luvun soveltamisala ja yleiset säännökset

Siviili-ilmailun turvaamisesta säädetään yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 300/2008 (*turva-asetus*) ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Liikenteen turvallisuusvirasto on turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettu asianmukainen viranomainen, joka huolehtii Suomessa turva-asetuksessa tarkoitetuista jäsenvaltion tehtävistä ja myöntää turva-asetuksessa tarkoitettun luvan ja hyväksynnän.

Poliisimiehelle turva-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten mukaisen luvan tai hyväksynnän myöntää poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, rajavartiomiehelle raja- tai merivartioston komentaja ja tullimiehelle tullihallitus.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi turva-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja 6 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa antaa määräyksiä turva-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännöksistä poikkeavista tai niitä täydentävistä toimenpiteistä, jos se on perusteltua ottaen huomioon arvioidut uhkat, yleinen turvallisuustilanne tai turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettujen toimien paikalliseen soveltamiseen liittyvät erityiset ongelmat. Toimenpiteillä ei kuitenkaan saa poiketa siitä, mitä 102 §:n 2 momentissa säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava toimenpiteistä komissiolle.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa siviili-ilmailun turvaamisen edellyttämät tarkemmat määräykset ottaen huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa säädetyt vaatimukset kansallisista määrittelyistä.

100 §

Määritelmä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *lentoasemalla* aluetta, jolla harjoitetaan kaupallista lentoliikennetoimintaa;
- 2) *ilmailun turvaamisella* toimenpiteiden yhdistelmää, jolla on tarkoitus suojata siviili-ilmailua siihen kohdistuvilta laittomilta teoilta;
- 3) *kulkuoikeudella* oikeutta pääsyyn lentoaseman turvalvotulle alueelle;
- 4) *henkilökortilla* lentoaseman työntekijöille ja lentoasemalla säännöllisesti käyville

henkilöille henkilöllisyyden ja sallitun liikumisalueen osoittamiseksi annettavaa korttia;

5) *ajoneuvoluvalla* ajoneuvo kohtaista lupaa, joka oikeuttaa liikkumaan lentoasemalla maaliikenne- ja lentokenttäalueiden välillä;

6) *valvotulla edustajalla* asiamiestä, rahti-huolitsijaa tai muuta yksikköä, joka harjoittaa liiketoimintaa lentoliikenteen harjoittajan kanssa ja joka suorittaa turvalvontatoimenpiteet rahdille, kuriiri- ja pikapaketeille tai postilähetyksille.

101 §

Lentoasemien ja lentoliikenteen harjoittajien turvaohjelmat ja niiden täytäntöönpano

Lentoaseman pitäjän ja Suomesta käsin palveluja tarjoavan lentoliikenteen harjoittajan on laadittava turva-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettun kansallisen siviili-ilmailun turvaohjelman vaatimuksia vastaava turvaohjelma, pantava se täytäntöön ja ylläpidettävä sitä. Turvaohjelmalle ja sen muutokselle on haettava Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä. Milloin lentoaseman turvaohjelmalla tai sen muutoksella on vaikutusta poliisin, tullilaitoksen tai rajavartiolaitoksen kyseisellä lentoasemalla toimivan yksikön toimintaan, Liikenteen turvallisuusviraston on hankittava lausunto sisäasiainministeriöltä ja tullihallitukselta.

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava, että lentoaseman pitäjät ja lentoliikenteen harjoittajat panevat ohjelmat täytäntöön ja ylläpitävät niitä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi painavasta syystä, kuten siviili-ilmailun turvallisuuden ollessa uhattuna, peruuttaa myöntämänsä hyväksynnän ja keskeyttää lentoaseman tai lentoliikenteen harjoittajan toiminnan tai rajoittaa sitä, jos ohjelma tai sen täytäntöönpano ei enää vastaa turva-asetuksen vaatimuksia eikä ohjelmaa tai sen täytäntöönpanoa oikaista viipymättä.

Lentoaseman pitäjä ja lentoasemalla toimiva yritys tai yhteisö on velvollinen viivytyksettä sallimaan komission valtuuttamien virkamiesten ja Liikenteen turvallisuusviraston suorittamat turva-asetuksen ja turvaohjelman soveltamista koskevat tarkastukset.

102 §

Tarkastusten suorittaminen ja vähimmän haittan periaate

Turvataarkastuksen suorittamisesta säädetään turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa. Turvataarkastuksen saa suorittaa henkilö, joka on suorittanut tämän luvun ja turva-asetuksen mukaisen koulutuksen ja jonka Liikenteen turvallisuusvirasto on turvataarkastajaksi hyväksynyt.

Turvataarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle, tavaralle tai kohteelle. Tarkastuksilla ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä lentoliikennettä eikä lentoasemalla tapahtuvaa muuta toimintaa.

103 §

Vastuu turvatoimista

Turva-asetuksen, sen nojalla annettujen komission asetusten sekä tämän luvun mukaan lentoasemalla edellytettävistä siviili-ilmailun turvaamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ja järjestelyistä vastaa lentoaseman pitäjä, jollei vastuuta näistä toimenpiteistä ja järjestelyistä ole säädetty viranomaiselle, lentoliikenteen harjoittajalle tai muulle toiminnanharjoittajalle. Lentoliikenteen harjoittaja ja valvottu edustaja vastaavat järjestämistään rahdin tai muun ilma-aluksessa kuljetettavan tavaran turvataarkastuksista.

Menettelystä lentoaseman pitäjän, lentoliikenteen harjoittajan tai muun toiminnanharjoittajan hoitaessa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa, sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa, kielilaissa, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja arkistolaissa. Lentoaseman pitäjän, lentoliikenteen harjoittajan tai muun toiminnanharjoittajan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on kuitenkin noudatettava oikaisuvaatimuksesta huolimatta, jollei Liikenteen turvallisuusvirasto toisin määrää.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

104 §

Yleinen liikkumisrajoitus lentoaseman eräillä alueilla

Liikkuminen ja oleskelu ilman lentoaseman pitäjän lupaa on kielletty lentoaseman asematasolla ja liikennealueella sekä alueisiin välittömästi liittyvissä rakennuksissa siltä osin kuin pääsy alueille ja rakennuksiin on aidalla tai muutoin rakenteellisesti estetty ja liikkumis- ja oleskelurajoitukset selkeästi merkitty.

105 §

Kulkuoikeus ja Liikenteen turvallisuusviraston oikeus saada tietoja viranomaisista

Liikenteen turvallisuusviraston on myönnettävä lentoasemalla turvavalvotulla alueella työskentelevälle tai siellä säännöllisesti käyvälle henkilölle kulkuoikeus, jos hakijalle tehdyn turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) mukaisen perusmuotoisen tai suppean turvallisuusselvityksen tai toisessa valtiossa tehdyn taustantarkastuksen mukaan:

1) hakijaa ei ole tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, joka osoittaa yleistä piittaamattomuutta toisten turvallisuudesta, huumausainerikoksesta tai kuulumisesta järjestäytyneeseen rikollisryhmään;

2) hakijaa ei ole tuomittu sakkorangaistukseen lentoturvallisuutta tai siviili-ilmailun turvaamista koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta; ja

3) hakija ei ole aiemmalla toiminnallaan osoittanut sellaista yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että se antaa aiheen epäillä hakijan kykyä tai halua noudattaa lentoturvallisuuden tai siviili-ilmailun turvaamisen kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lykätä kulkuoikeuden myöntämistä koskevan asian käsittelyä, jos hakijan osalta on vireillä 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun rikoksen esitutkinta, syyteharkinta tai tuomioistuinkäsittely. Liikenteen turvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta sekä tuomioistuimelta kulkuoikeuden myöntämistä, uusimista tai peruuttamista koskevan asian käsittelyä varten esitutkintaa, syyteharkintaa tai tuomioistuinkäsittelyä koskevat tarpeelliset tiedot.

Poliisimiehellä, rajavartiomiehellä ja tullimiehellä on työtehtäviensä perusteella tässä pykälässä tarkoitettu kulkuoikeus.

106 §

Lentoaseman henkilökortti ja ajoneuvolupa

Kulunvalvontaa varten tarvittavasta lentoaseman henkilökortista ja ajoneuvoluvasta säädetään turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Lentoaseman pitäjä antaa kulkuoikeuden saaneelle henkilökortin ja ajoneuvoluvan. Lentoaseman pitäjä voi rajoittaa 105 §:ssä tarkoitetun kulkuoikeuden koskemaan vain muuta kuin lentoaseman turvaluvottua aluetta.

Lentoaseman pitäjä voi vaatia henkilökortin ja ajoneuvoluvan palauttamista, jos niitä käytetään tavalla, joka vaarantaa turva-asetuksen ja tämän luvun mukaisten turvatoimien toteutumisen tai tehokkuuden. Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan apua henkilökortin ja ajoneuvoluvan palauttamiseksi lentoaseman pitäjälle.

Lentoaseman pitäjä voi periä henkilökortista ja ajoneuvoluvasta niiden valmistus- ja käsittelykustannuksia vastaavan korvauksen, jonka on oltava syrjimätön.

107 §

Lentoliikenteen turvaamiseen liittyviin hyväksyntöihin puuttuminen

Tässä luvussa tarkoitettujen lupien ja hyväksyntöjen valvonnassa käytettävistä hal-

linnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

108 §

Turvatarkastajan koulutukseen pääsyn edellytykset

Turvatarkastajakoulutukseen osallistuvien henkilöiden on oltava Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymiä. Hyväksynnän edellytyksenä on, että:

1) koulutukseen hakija on täyttänyt 18 vuotta;

2) koulutukseen hakija täyttää 105 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulkuoikeuden myöntämisen edellytykset;

3) koulutukseen hakijalla on tehtävien edellyttämä näkö ja kuulo.

Turvatarkastajakoulutukseen osallistumisen hyväksyy 1 momentista poiketen poliisimiehen osalta poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, rajavartiomiehen osalta raja- tai merivartioston komentaja ja tullimiehen osalta tullihallitus.

109 §

Siviili-ilmailun turvaamiseen liittyvät koulutusohjelmat

Seuraavien henkilöiden koulutukseen liittyville ohjelmille voi hakea Liikenteen turvallisuusviraston hyväksynnän:

1) turvatarkastaja;

2) turvakoulutuksen antamisesta ja kehittämisestä vastaava henkilö;

3) lentoaseman ja lentoliikenteen harjoittajan turvavaatimusten noudattamisesta vastaava henkilö.

Koulutusohjelman hyväksynnän edellytyksenä on, että koulutus täyttää turva-asetuksen liitteen 12 kohdassa olevat vaatimukset.

Hyväksytty koulutusohjelma on voimassa kolme vuotta hyväksymispäivämäärästä lukien. Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, että koulutusohjelmaan on sen voimassa-

oloaikana tehtävä lainsäädännön ja teknisen kehityksen edellyttämät muutokset.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa koulutusohjelmalle annetun hyväksynnän, jos käy ilmi, ettei koulutusta anneta koulutusohjelman ja sitä täydentävien 3 momentissa tarkoitettujen muutosten mukaisesti ja ettei koulutus sen vuoksi vastaa tarkoitustaan, eikä koulutusta ole korjattu edellytysten mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston asettamassa kohtuullisessa ajassa.

110 §

Ilmailun turvaamista edistävät laitteet

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa ilmailun turvaamista edistävälle laitteelle turva-asetuksen mukaisesti myöntämänsä hyväksynnän, jos osoittautuu, ettei laite täytä turva-asetuksessa hyväksynnälle asetettuja vaatimuksia eikä laitetta viipymättä saateta vaatimusten mukaiseksi.

12 luku

Lennonvarmistus

111 §

Luvun soveltamisala ja yleiset säännökset

Lennonvarmistuksesta säädetään:

1) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 549/2004 (*puiteasetus*);

2) lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 550/2004 (*palveluntarjonta-asetus*);

3) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 551/2004 (*ilmatila-asetus*);

4) eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta annetussa Eu-

roopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 552/2004 (*yhteentoimivuusasetus*);

5) 1—4 kohdassa tarkoitettujen asetusten nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa tarkoitettuisa asetuksissa säädetään, lennonvarmistukseen sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa, sen lisäksi mitä tässä luvussa säädetään, lentoturvallisuuden ja ilmailun sujuvuuden edellyttämät tarkemmat lennonvarmistustoimialaa koskevat määräykset, jotka perustuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa myös lennonvarmistusalaan koskevien Euroopan yhteisön säädösten edellyttämät täydentävät määräykset.

112 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelulla* toimenpiteitä hädässä, kadoksissa tai uhkaavan vaaran alaisena olevan tai onnettomuuteen joutuneen ilma-aluksen ja siinä mukana olevien ihmisten pelastamiseksi;

2) *yhtenäisellä eurooppalaisella ilmatilalla* järjestelmää, joka perustuu 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asetuksiin;

3) *lähialueella* valvottua ilmatilaa, joka ulottuu maan tai veden pinnasta määrättyyn ylärajaan saakka;

4) *lähestymisalueella* yhden tai useamman suuren lentopaikan läheisyyteen perustettua lennonjohtoaluetta;

5) *lentotiedotusvyöhykkeellä* rajoiltaan määrättyä ilmatilaa, jossa annetaan lentopaikan lentotiedotuspalvelua;

6) *ilmatilaluokalla* rajoiltaan määrättyä ilmatilaa, jossa voidaan suorittaa määrättyjä lentotyyppejä, lentosäännöissä tarkemmin eriteltyjä lentoja ja jossa annettavat ilmaliikennepalvelut ja noudatettavat toimintasäännöt on määrätty.

Lennonvarmistuspalvelun, sääpalvelun, ilmatilan lohkon, toiminnallisen ilmatilan lohkon, reittiverkon, reitityksen ja sektorin kä-

sitteiden sisällöstä säädetään puiteasetuksen 2 artiklassa.

113 §

Kansallinen valvontaviranomainen yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa

Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtii yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa puiteasetuksessa, palveluntarjonta-asetuksessa ja yhteentoimivuusasetuksessa sekä niiden nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettuista Suomen valvontaviranomaisen tehtävistä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtii myös yhteisön lennonjohtajan lupakirjasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2006/23/EY) tarkoitetusta kansallisen valvontaviranomaisen tehtävistä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Lupien valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

114 §

Ilmatilan jäsentäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto päättää ilmatilan lohkon perustamisesta ja muuttamisesta sekä niistä muodostettavista toiminnallisen ilmatilan lohkoista. Liikenteen turvallisuusvirasto ottaa päätöstä tehdessään huomioon lentoliikenteen sujuvuuden, maanpuolustuskäytökohdat, siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittamisen sekä harrasteilmailun toimintamahdollisuudet. Jos toiminnallinen ilmatilan lohko on maanpuolustuksen tai aluevalvonnan kannalta tärkeä, Liikenteen turvallisuusviraston on ennen päätöksentekoa neuvoteltava puolustusministeriön tai sisäasiainministeriön kanssa.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa ilmaliikennepalvelujen tarjoajan esityksestä:

- 1) ilmatilan jaon ilmatilaluokkiin;
- 2) sektorit;
- 3) lähi- ja lähestymisalueen sekä lentotiedotusvyöhykkeen ulkopuoliset reitit;
- 4) lähi- ja lähestymisalueen sekä lentotiedotusvyöhykkeen rajat;
- 5) valtakunnan rajan ylityspaikat;

- 6) tilapäiset erillisvarausalueet;
- 7) sotilaslennonjohtoalueet.

Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava sotilasilmailuviranomaista silloin, kun 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla päätöksillä on vaikutusta sotilasilmailuun, ja sisäasiainministeriötä silloin, kun päätöksillä on vaikutusta lentämiseen valtakunnan rajan yli.

115 §

Ilmatilan käyttöä koskevat erityismääräykset

Ilmaliikennepalvelujen tarjoaja vastaa lentomenetelmistä lähi- ja lähestymisalueella sekä lentotiedotusvyöhykkeellä.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa ilmailun turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät määräykset määrättyillä reiteillä tai tietyssä ilmatilan osassa tarpeellisesta varustuksesta, henkilöstön koulutuksesta ja lentomenetelmistä. Liikenteen turvallisuusvirasto ottaa määräysten valmistelussa huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä JAA:n, ECAC:n ja Eurocontrolin normit ja suositukset.

116 §

Ilmaliikenne- ja sääpalvelujen tarjoaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö nimeää ilmatilan lohkon ilmaliikennepalvelujen tarjoajan. Liikenne- ja viestintäministeriön on ennen ilmaliikennepalvelujen tarjoajan nimeämistä kuultava sisäasiainministeriötä ja puolustusministeriötä ja otettava huomioon asianomaisessa ilmatilan lohkoissa tarjottavan ilmaliikennepalvelun erityispiirteet, turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla, ilmatilan tehokas käyttö sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat ehdot.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi nimetä puolustusministeriötä ja ilmaliikennepalvelujen tarjoajaa kuultuaan sääpalvelujen tarjoajan kaikkien tai joidenkin säätietojen toimittamiseksi yksinoikeudella Suomen vastuulla olevan ilmatilan osassa. Liikenne- ja viestintäministeriön on ennen sääpalvelujen tarjoajan nimeämistä otettava huomioon turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilalahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Sääpalvelujen tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat ehdot.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi ilmaliikennepalvelujen tarjoajan esityksestä päättää, että tietyssä ilmatilan lohossa ilmaliikenne- ja sääpalveluja annetaan vain englannin kielellä, jos se on lentoturvallisuuden varmistamiseksi tarpeen ottaen huomioon lentoliikenteen pääasiallinen koostumus kyseisessä ilmatilan lohossa.

117 §

Valtion ilma-aluksia ja sotilasilma-aluksia varten tarjottavat lennonvarmistuspalvelut ja niiden hinnoittelu

Lain 116 §:ssä tarkoitettu lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja on velvollinen tarjoamaan yleisten palveluehtojen mukaisesti tasapuolisin ja syrjimättömin perustein lennonvarmistuspalveluja ilmatilan lohkoissa valtion ilma-aluksia ja sotilasilma-aluksia varten, jos kyseisiä lennonvarmistuspalveluita tarjoaa ainoastaan yksi palveluntarjoaja.

Valtion ilma-aluksilta ja sotilasilma-aluksilta perittävien lennonvarmistusmaksujen on vastattava siviili-ilmailun ilma-aluksille tarjottavista palveluista perittäviä maksuja, jos kyseessä ei ole lennonvarmistuksen erillispalvelu.

Lennonvarmistuksen erillispalveluilla tarkoitetaan tässä laissa niitä valtion ilma-alusten ja sotilasilma-alusten toiminnan vaatimuksesta tarvittavia lennonvarmistuspalveluja,

1) joita tarjoaa ainoastaan yksi palveluntarjoaja;

2) joita varten ei ole määritettynä yleisten palveluehtojen mukaisia maksuja; ja

3) joita käyttävät ainoastaan valtionilma-alukset tai sotilasilma-alukset.

Lennonvarmistuksen erillispalveluihin kuuluvista palveluista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Lennonvarmistuksen erillispalveluista suoritettavien korvausten tulee olla kohtuullisia ottaen huomioon palveluista aiheutuneet erilliskustannukset ja kohtuullinen tuotto.

118 §

Siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittaminen

Puolustusministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö sopivat, miten lennonvarmistuspalvelujen tarjonnassa otetaan huomioon siviili- ja sotilasilmailun tarpeet.

Ilmatilan käytössä sovelletaan ilmatilasetuksen 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla ilmatilan joustavan käytön periaatetta.

119 §

Lennonvarmistushenkilöstön lupakirjat, kelpoisuustodistukset, kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset

Lennonjohtotehtävää suorittavalla lennonjohtajalla ja lennonjohto-oppilaalla on oltava:

1) Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä tai hyväksymä lupakirja, tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus; tai

2) vieraassa valtiossa annettu lupakirja, tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan Suomessa.

Lennontiedottajan tehtävässä toimivalla on oltava:

1) Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä kelpoisuustodistus ja tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynyt sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus;

2) vieraassa valtiossa annettu kelpoisuustodistus ja tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynyt sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan Suomessa; tai

3) 1 momentissa tarkoitettu lupakirja.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lennonjohtajalta, lennonjohto-oppilaalta ja lennontiedottajalta vaadittavista lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista ja hyväksynöistä sekä lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksen liitteeseen 1 ja Eurocontrolin vaatimuksiin täydennettyinä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä.

120 §

Lennonvarmistushenkilöstön koulutus

Lennonjohtajan lupakirjaan ja lennontiedottajan kelpoisuustodistukseen liittyvän koulutuksen antamiseen on oltava Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä. Hyväksyntä on myönnettävä, jos hakijalla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö sekä tarpeelliset koulutustilat ja -välineet, koulutusohjelma ja laatujärjestelmä. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo koulutusta antavien organisaatioiden toimintaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa määräyksiä lennonvarmistusteknisen henkilöstön koulutuksesta ja kelpoisuudesta. Liikenteen turvallisuusvirasto ottaa määräysten valmistelussa huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä Eurocontrolin normit ja suositukset.

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy lennonvarmistusteknisen henkilöstön kelpoisuusjärjestelmän. Hyväksyntä on myönnettävä,

jos hakija täyttää Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettujen standardien ja suositusten sekä Eurocontrolin normien ja suositusten pohjalta asetetut vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo kelpoisuusjärjestelmän ylläpitäjän toimintaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin perustuvia tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettuna koulutusorganisaation:

1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;

2) koulutusohjelmista, työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Koulutusorganisaation hyväksynnän valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

121 §

Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelu

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvat määräykset ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelusta.

Ilmailuliikennepalvelujen tarjoajaksi nimetyn on huolehdittava ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä.

Jos ilmailuliikennepalvelujen tarjoajia on useampia, liikenne- ja viestintäministeriö määrää etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä. Tässä momentissa tarkoitettua tilanteessa tehtävästä maksetaan etsintä- ja pelastuspalvelun tuottamisen omakustannusarvoa vastaava korvaus. Korvauksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän ja sen, joka suorittaa tehtävää ilma-aluksessa tai lentopaikalla taikka muussa ilmailua varten tarkoitettussa laitoksessa, on osallistuttava ilmailun etsintä- ja pelastuspalveluun sekä pelastuspalveluharjoituksiin, jollei hän esitä pätevää estettä. Ilmailun etsintä- ja pelastuspalveluun osallistumaan

velvoitetulle aiheutuneesta henkilö- tai omaisuusvahingosta suoritetaan valtion varoista vahingonkorvauslain (412/1974) mukainen korvaus.

122 §

Hätäpaikannuslähetinrekisteri

Etsintä- ja pelastuspalvelun käynnistämiseksi niiden järjestämisestä vastaavan ilma-liikennepalvelujen tarjoajan on huolehdittava hätäpaikannuslähetinrekisterin pitämisestä.

Hätäpaikannuslähetinrekisteriin pitää merkitä tiedot ilma-aluksen:

1) omistajan ja käyttäjän nimestä ja yhteystiedoista;

2) muun etsintä- ja pelastustapauksissa yhteystahoksi nimetyn nimestä ja yhteystiedoista;

3) hätäpaikannuslähettimen tunnistuskoodista, joka on koodattu rekisterinpitäjän edellyttämällä Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettun standardin mukaisella protokollalla sekä lähettimen valmistus- ja tyyppihyväksyntätiedoista;

4) hätäpaikannuslähettimen luonteesta eli siitä onko kyseessä ilma-aluksen ensisijainen hätäpaikannuslähetin vai esimerkiksi pelastuslautan hätäpaikannuslähetin;

5) valmistajasta ja tyyppistä;

6) rekisteritunnuksesta;

7) kotilentopaikasta;

8) enimmäismatkustajamäärästä;

9) väristä;

10) radiovarustuksesta.

Hätäpaikannuslähetinrekisteriin saa merkitä tiedot ilma-aluksen muista kansainvälisten standardien ja käytäntöjen mukaisista tiedoista kuten rekisteröintipäivästä, akun viimeisestä voimassaolopäivästä ja hätäpaikannuslähettimen sijainnista ilma-aluksessa.

Jos Suomea koskevat kansainväliset velvoitteet, yleisesti käytössä olevat kansainväliset standardit, rekisterin tarkoitus, pelastustoiminnan toteutuminen, tekninen kehitys tai muut vastaavat seikat sitä edellyttävät, Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa 2 ja 3 momenttia täydentäviä määräyksiä tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Ilma-aluksen omistajan ja käyttäjän on ilmoitettava rekisterin pitäjälle tämän pykälän

edellyttämät tiedot ja muutokset niissä ja liitettävä ilmoitukseen tietojen yksilöimiseksi ja todentamiseksi riittävä selvitys.

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päätyttyä, jonka aikana tiedot ilma-aluksen hätäpaikannuslähettimestä on poistettu rekisteristä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän pyynnöstä.

Hätäpaikannuslähetinrekisteristä saa luovuttaa tietoja vain viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamiseksi.

Hätäpaikannuslähetinrekisteriin merkittyjen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

123 §

Lennonvarmistuksen maksut

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo, että lennonvarmistuksen maksut määrittellään palveluntarjoanta-asetuksen 15 artiklan mukaisesti.

124 §

Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutumiseen liittyvien tietojen kerääminen

Liikenteen turvallisuusvirasto on oikeutettu salassapitosäännösten estämättä saamaan tarpeelliset tiedot yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutumisen arvioimiseksi.

125 §

Lennonvarmistustoiminnan tallenteet

Ilmaliikennepalvelun tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikenteen tilannekuva sekä lennonvarmistuksen viestiliikenne tallennetaan ja säilytetään tavalla, joka turvaa ne oikeudettomalta puuttumiselta.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset tallentamistavoista ja

tallenteiden säilyttämisaajoista ottaen huomioon ilmailuonnettomuuksien, vaaratilanteiden ja poikkeamien tutkimustarpeet, käytettävän tallennustekniikan ja vastaavat seikat.

Jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu, tallenteita saa käyttää yksinomaan onnettomuuksien, vaaratilanteiden ja vastaavien tilanteiden tutkintaan sekä lennonvarmistuspalvelun tarjoajan omaan lentoturvallisuustyöhön. Liikenteen tilannekuvan tallennetta saa lisäksi käyttää ympäristövaikutusten arviointiin ja ilmatilan suunnitteluun.

13 luku

Ilmailuonnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat

126 §

Ilmailuonnettomuuksista ja vakavista vaaratilanteista ilmoittaminen

Onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa määräykset siitä, miten ilmoitus on tehtävä.

127 §

Ilmailuonnettomuuksien tutkinta

Ilmailussa tapahtuneen onnettomuuden sekä vakavan vaaratilanteen tutkinnasta säädetään onnettomuuksien tutkinnasta annetussa laissa (373/1985).

128 §

Liikenteen turvallisuusviraston järjestämä tutkinta

Liikenteen turvallisuusvirasto tutkii muut kuin 127 §:n mukaan tutkittavana olevat ilmailuun liittyvät vaaratilanteet ja poikkeamat, jos tutkinta on tarpeen lentoturvallisuuden edistämiseksi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi käyttää tutkinnassa apuna ulkopuolista asiantuntijaa.

129 §

Ilma-aluksen tai sen osan löytäminen

Sen, joka löytää ilma-aluksen tai sen osan taikka ilma-aluksessa kuljetetun tavaran olosuhteissa, joissa on aihetta epäillä onnettomuuden tapahtuneen, on ilmoitettava löydöstä joko aluehälytyskeskukselle, pelastuslaitokselle, Onnettomuustutkintakeskukselle, Liikenteen turvallisuusvirastolle, lentopelastuskeskukselle tai poliisille. Löydettyä esinettä ei saa siirtää ilman asiaa tutkivan viranomaisen lupaa, ellei siihen ole painavaa syytä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta muusta löytötavarasta kuin ilma-aluksesta tai sen osasta on muutoin voimassa, mitä löytötavaraissa (778/1988) säädetään. Viranomainen voi kuitenkin luovuttaa löytötavaran siihen oikeutetulle, vaikkei löytötavaraissa säädettyä löytöpalkkiota tai kustannusten korvausta ole suoritettu.

130 §

Hylyn poiskuljetus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tutkinta-iranomaista kuultuaan määrätä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän siirtämään ilma-aluksen, sen osan tai ilma-aluksessa olleen tavaran pois onnettomuuspaikalta tai tutkintatilasta.

131 §

Poikkeamista ilmoittaminen

Sen lisäksi, mitä yhteisön lainsäädännössä säädetään, ilmailutoimintaa harjoittavan, hänen palveluksessaan olevan sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on

ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle ilma-aluksen toimintaan, huoltoon, korjaukseen ja valmistukseen sekä lentopaikan toimintoihin ja lennonvarmistuspalveluihin liittyvistä vaaratilanteista, toiminnan keskeytyksistä, vioista, virheistä tai muista poikkeuksellisista tilanteista (*poikkeamista*), jotka vaarantavat, tai jos niihin ei puututa, vaarantaisivat ilma-aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai kenen tahansa muun henkilön turvallisuuden.

Seuraavien tulee tehdä 1 momentissa tarkoitetuista poikkeamista ilmoitus:

- 1) ilma-aluksen omistaja, haltija, käyttäjä tai päällikkö;
- 2) ilmailutoimintaan oikeuttavan luvan tai hyväksynnän haltija;
- 3) lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen haltija;
- 4) maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä suorittava.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY (*poikkeamadirektiivi*) liitteissä I ja II olevaan esimerkkiluetteloon pohjautuvat sekä lentoturvallisuustyön muutoin edellyttämät tarkemmat määräykset poikkeamien ilmoittamisesta.

132 §

Poikkeamailmoitusten tallettaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on talletettava onnettomuuksia, vakavia vaaratilanteita ja poikkeamia koskevat ilmoitukset tietokantaansa siten kuin poikkeamadirektiivin 5 artiklassa ja 8 artiklan 2 kohdassa säädetään.

133 §

Poikkeamatietojen vaihto

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission käyttöön onnettomuus- ja poikkeamatietokantoihin tallennetut

turvallisuustiedot siten kuin poikkeamadirektiivin 6 artiklassa säädetään.

Poikkeamatietojen salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voi pitää salassa poikkeamatietoa koskevan seikan, jos tiedon antaminen siitä vaarantaisi tietojen saannin tulevaisuudessa.

134 §

Poikkeamatietojen käyttö

Viranomaisen ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittelemattoman tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee viranomaisen tietoon ainoastaan siksi, että siitä on tehty ilmoitus 131 §:ssä olevan vaatimuksen johdosta, paitsi jos on kyse törkeänä huolimattomuutena pidettävästä velvollisuuksien laiminlyömisestä tai rikoslaisista rangaistavaksi säädetystä menettelystä.

Toiminnanharjoittajat eivät saa kohdella syrjivästi työntekijää, joka tekee ilmoituksen tiedossaan mahdollisesti olevasta vaaratilanteesta.

14 luku

Meluun liittyvät toimintarajoitukset lentoasemilla

135 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *melunhallintadirektiivillä* meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/30/EY;

2) *suihkukoneella* siviilikäytössä olevaa, ääntä hitaampaa suihkumoottorikäyttöistä lentokonetta, jonka suurin sallittu lentoonläh-
tömassa on vähintään 34 000 kilogrammaa

tai jonka suurin sallittu tyyppikohtainen matkustajapaikkamäärä on yli 19 miehistölle varattuja istuinpaikkoja lukuun ottamatta;

3) vaatimukset niukasti täyttävällä suihkukoneella suihkukonetta, jonka melupäästö on Chicagon yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3 luvussa määritellyn päästöraja-arvon mukainen siten, että yhteenlaskettu marginaali on enintään viisi desibeliä tehollista meluisuutta (EPNdB); yhteenlaskettu marginaali on EPNdB:nä ilmaistu lukuarvo, joka saadaan laskemalla yhteen tyyppihyväksynnän mukaisen melupäästön tason ja suurimman sallitun melutason erotukset kussakin kolmesta yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3 luvussa määritellystä vertailumittauspisteestä;

4) *melualueella* aluetta, jolla lentoaseman lentoliikenteen aiheuttama LDEN melutaso ylittää laskennallisten selvitysten mukaan 55 dB(A).

juntatoimiin ja meluntorjuntatoimien vaikutuksia, kuten ilma-alusten melupäästöjen vähentämisen, maankäytön suunnittelun ja sen toteuttamisen, melun leviämistä vähentävien lentomenetelmien sekä toimintarajoitusten vaikutuksia.

Toimintarajoituksia asetettaessa on otettava huomioon rajoituksista aiheutuvat kustannukset, rajoitusten välttämättömyys melun torjumiseksi, lentoaseman erityispiirteet sekä se, ettei rajoituksin aseteta lentoliikenteen harjoittajia tai ilma-alusten valmistajia eri asemaan niiden kotivaltion tai muun seikan perusteella. Suorituskykyyn perustuvat toimintarajoitukset on määritettävä suihkukoneen aiheuttaman melun perusteella siten kuin se määritellään Chicagon yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen mukaisessa tyyppihyväksyntämenettelyssä.

138 §

Toimintarajoitusten tarpeen arviointi

Ennen toimintarajoitusten asettamista lentoaseman pitäjän on arvioitava rajoitusten tarpeellisuus. Arvioinnissa on:

1) selvittävä lentoaseman nykyinen tilanne;

2) tehtävä ennuste tilanteesta ilman uusia toimenpiteitä;

3) arvioitava lisätoimenpiteiden tarve.

Arvioinnista on käytävä ilmi melunhallintadirektiivin liitteessä II tarkoitettut seikat.

Toimintarajoitusten tarpeellisuutta ei kuitenkaan tarvitse arvioida, jos:

1) arvioinnissa saatavia vastaavat tiedot sisältyvät lentoasemaa koskevaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa säädettyyn ympäristövaikutusten arviointiin;

2) tarpeellisuutta on viimeksi arvioitu vähemmän kuin viisi vuotta sitten; tai

3) olemassa olevaa toimintarajoitusta on tarkoitus muuttaa vähäisessä määrin eikä muutoksella ole merkittäviä vaikutuksia lentoliikenteen harjoittajien kustannuksiin lentoasemalla.

Liikenteen turvallisuusviraston on varattava niille, joiden etua, oikeutta tai velvelli-

136 §

Toimintarajoitusten soveltamisala ja sisältö

Liikenteen turvallisuusvirasto voi päätöksellään asettaa 137—139 §:n mukaisesti meluhaittojen ehkäisemiseksi toimintarajoituksia lentoasemalla, jolla kolmen perättäisen viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana suihkukoneiden lentoonlähtöjen ja laskujen yhteismäärä on keskimäärin enemmän kuin 50 000 vuodessa. Toimintarajoitukset voivat koskea suihkukoneiden pääsyä lentoasemalle, niukasti vaatimukset täyttävien suihkukoneiden liikennöinnin kieltoa sekä suihkukoneiden liikennöintiäkoja.

137 §

Toimintarajoituksia koskevat periaatteet

Toimintarajoitusten tarpeellisuutta ja laajuutta harkittaessa on noudatettava tasapainoista lähestymistapaa. Sen mukaisesti on tarkasteltava mahdollisuuksia eri meluntor-

suutta asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi toimintarajoitusten tarpeellisuuden arviointia koskevasta selvityksestä siten kuin asianosaisten kuulemisesta hallintolaisissa säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston on lisäksi pyydettävä lausunto asiasta lentoaseman melualueen kunnilta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

139 §

Vaatimukset niukasti täyttävien suihkukoneiden erityiset toimintarajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää vaatimukset niukasti täyttävien suihkukoneiden liikennöinnin tai rajoittaa niiden liikennöintiä, jos 138 §:ssä tarkoitettussa arvioinnissa todetaan muunlaiset rajoitukset riittäväksi.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu liikennöintikielto alkaa, liikennöintiä on rajoitettava siten, että vaatimukset niukasti täyttävät suihkukoneet voivat käyttää vain edellisen vuoden vuoroja vastaavia vuoroja. Tämä rajoitus saa alkaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua kieltoa koskevan päätöksen antamisesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen rajoitusten alkamisen jälkeen niukasti vaatimukset täyttävien suihkukoneiden liikennöintiä on rajoitettava siten, että kyseisten suihkukoneiden määrä vähenee 20 prosenttia vuodessa, kunnes liikennöinti on loppunut. Tämä rajoitus saa alkaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua 2 momentissa tarkoitettujen rajoitusten alkamisesta.

140 §

Toimintarajoituksista ilmoittaminen

Edellä 139 §:ssä tarkoitetuista rajoituksista on ilmoitettava melunhallintadirektiivin 11 artiklan mukaisesti.

141 §

Toimintarajoituksista poikkeaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää lentoaseman pitäjän tai vaatimukset niukasti

täyttävän suihkukoneen omistajan, haltijan tai käyttäjän hakemuksesta poikkeuksen toimintarajoituksesta, jos kyse on:

- 1) yksittäisestä tai lyhytaikaisesta poikkeuksellisesta liikennöinnistä lentoasemalle; tai
- 2) suihkukoneen yksittäisestä laskeutumisesta lentoasemalle muutostöitä, korjauksia tai huoltoa varten ja tämän jälkeen tapahtuvasta lentoonlähdestä lentoasemalta.

15 luku

Vahingonvastuu ja vakuutukset

142 §

Vahingonkorvausvastuu

Ilmailussa aiheutuneen vahingon korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain säännöksiä jäljempänä säädetyin poikkeuksin.

Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä ovat huolimattomuudestaan riippumatta yhteisvastuussa vahingosta, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu henkilölle tai omaisuudelle, jota ei kuljeteta samassa ilma-aluksessa. Ilma-alukseen kohdistuvan omistuksenpidätysoikeuden tai muun omistukseen perustuvan vakuusoikeuden haltija taikka ilma-aluksen vuokralle antaja ei kuitenkaan ole vastuussa tämän momentin nojalla edellyttäen, että tieto ilma-aluksen käyttäjästä on merkitty ilma-alusrekisteriin.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta vahinkoon, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu toiselle ilma-alukselle, jota vahingon sattuessa myös käytetään ilmailuun, tai tällaisessa ilma-aluksessa kuljetettavalle henkilölle tai omaisuudelle. Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta myöskään, jos ilma-alus on vahingon tapahtuessa ollut luvatta käytössä. Tällöin muulle kuin ilma-aluksen omistajalle, haltijalle tai käyttäjälle aiheutunut vahinko korvataan ilma-aluksen vastuuvakuutuksesta siltä osin kuin vahingon aiheuttaja ei pysty korvaamaan vahinkoa.

Korvausvastuusta vahingosta, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu

henkilölle tai omaisuudelle, jota kuljetetaan samassa ilma-aluksessa, säädetään erikseen.

143 §

Lentoaseman koordinaattorin vahingonkorvausvastuu

Slot-asetuksessa tarkoitettujen koordinaattorin vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain mukaisesti. Koordinaattori vastaa kuitenkin vain vahingosta, jonka hän mainitun asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan aiheuttaa tahallaan tai törkeällä huolimattomuudellaan.

144 §

Vakuutukset

Vakuutuksista ilmailussa aiheutuvan vahingon varalta säädetään lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 785/2004 (*ilmailun vakuutusasetus*). Siltä osin kuin asetusta ei sovelleta tai asetuksessa ei säädetä vakuutukseen liittyvistä seikoista, sovelletaan 142 §:ää.

145 §

Kansalliset vakuutusvaatimukset

Suomalaisen ilma-aluksen tai suomalaisen lentotoimintaluvan, lentotyöluvan tai lentokoulutusluvan haltijan käytössä olevan ilma-aluksen vastuuvakuutuksen ehdot eivät saa mahdollistaa vakuutuksen keskeytymistä ennen vakuutuskauden loppua tai keskeytyksen ilmoittamista Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Suurimmalta hyväksytyltä lentoonlähtömassaltaan enintään 2 700 kilogramman ilma-alukselta, jota käytetään muihin kuin kaupallisiin lentoihin, vaadittavan vastuuvakuutuksen vakuutusmäärän henkilövahinkojen varalta on oltava matkustajaa kohti vähin-

tään puolet ilmailun vakuutusasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesta matkustajia koskevasta yleisestä vähimmäisvakuutusturvasta, mutta kuitenkin vähintään mainitun kohdan mukainen tässä momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia koskeva vähimmäismäärä.

Peruslentokoulutuksessa ilma-aluksella on oltava lento-oppilaalle ja lennonopettajalle aiheutuvan henkilövahingon varalta istuinpaikkakohtainen tapaturmavakuutus, jonka vähimmäisvakuutusmäärä on vähintään kymmenen prosenttia 2 momentissa tarkoitettua matkustajia koskevasta yleisestä vähimmäisvakuutusturvasta. Lennonopettajan vakuutusturva voidaan järjestää myös tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaisella tapaturmavakuutuksella.

16 luku

Lupia ja hyväksyntöjä koskevat hallinnolliset seuraamukset

146 §

Soveltamisala

Mitä tässä luvussa säädetään luvista, koskee henkilölle myönnettäviä lupakirjoja, kelpuutuksia, kelpoisuustodistuksia ja hyväksyntöjä sekä oikeutta käyttää 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia tai laitteita samoin kuin organisaatiolle myönnettäviä lupia ja hyväksyntöjä.

Jollei yhteisön lainsäädännössä lupia koskevista hallinnollisista seuraamuksista toisin säädetä, sovelletaan tätä lukua.

147 §

Toimenpiteet henkilölle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarvittaessa ryhtyä 148—151 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun henkilöllä on:

- 1) lentäjän lupakirja siihen liittyvine kelpuutuksineen;
- 2) huoltohenkilöstön lupakirja;

- 3) lennonvarmistushenkilöstön lupakirja;
- 4) lennontiedottajan kelpoisuustodistus;
- 5) ilma-alukselle opastusmerkkejä antavan henkilön hyväksyntä;
- 6) turvatarkastajan hyväksyntä;
- 7) turvakoulutuksen kehittämisestä ja antamisesta vastaavan henkilön hyväksyntä;
- 8) lentoliikenteen harjoittajan tai lentoasemien turvallisuusvaatimusten noudattamisesta vastaavan henkilön hyväksyntä; tai
- 9) lentoaseman kulkuoikeus.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen viranomaisena on poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, kun kyseessä on poliisimiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä, raja- tai meriosaston komentaja, kun kyseessä on rajavartiomiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä, ja tullihallitus, kun kyseessä on tullimiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä.

148 §

Henkilölle annettava huomautus ja varoitus

Edellä 147 §:ssä tarkoitettulle henkilölle voidaan antaa huomautus, jos tämä toimii huolimattomuudesta vastoin säännöksiin tai määräyksiin perustuvaa velvollisuuttaan lentoturvallisuuteen tai siviili-ilmailun turvaamiseen vaikuttavassa tehtävässä. Huomautus voidaan antaa suullisesti tai kirjallisesti.

Edellä 147 §:ssä tarkoitettulle henkilölle voidaan antaa varoitus, jos tämä:

- 1) toimii tahallaan vastoin säännöksiin tai määräyksiin perustuvaa velvollisuuttaan lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä;
- 2) rikkomalla ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyksiä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen; tai
- 3) toimii vastoin siviili-ilmailun turvaamisesta annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Varoitus annetaan kirjallisesti.

149 §

Henkilölle määrättävä toimintakielto

Edellä 147 §:ssä tarkoitettua henkilöä voidaan kieltää harjoittamasta luvan oikeutta toimintaa, jos tämä:

- 1) sairauden, vammautumisen tai muun lentoturvallisuuteen vaikuttavan syyn vuoksi ei enää täytä asianomaisen luvan saamisen edellytyksiä;

2) ei tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan tai kokemukseltaan enää täytä luvan saamisen edellytyksiä;

3) huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta jatkaa ilmailua koskevien säännösten tai määräysten rikkomista;

4) rikkomalla olennaisella tavalla tai toistuvasti ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyksiä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen; tai

5) on muulla toiminnallaan osoittanut sellaista yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että se antaa aiheen epäillä luvan haltijan kykyä tai halua noudattaa turvallisuuden kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimintakielto on voimassa siihen saakka, kun luvan saamisen edellytykset täyttyvät. Momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu toimintakielto määrätään olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräjän tai toistaiseksi.

Luvan haltijaa voidaan kieltää harjoittamasta toimintaa, johon lupa oikeuttaa, milloin Liikenteen turvallisuusviraston tutkittavana tai käsiteltävänä on asia, josta saattaa seurata 1 momentissa tarkoitettu toimintakielto tai 150 §:ssä tarkoitettu lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttaminen. Tällainen määräys on voimassa enintään siihen asti, kun kyseinen asia on ratkaistu. Toimintakieltoon määräämisestä tehdään merkintä asianomaisen luparekisteritietoihin.

150 §

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Lääketieteellinen kelpoisuustodistus voidaan peruuttaa, jos luvan haltija sairauden, vammautumisen tai muun lentoturvallisuuteen vaikuttavan syyn vuoksi ei enää täytä luvan saamisen edellytyksiä.

151 §

Lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen palauttaminen viranomaiselle

Edellä 149 ja 150 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa luvan haltija voidaan velvoittaa heti toimittamaan lupakirjansa tai kelpoisuustodistuksensa sen myöntäneelle viranomaiselle.

152 §

Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarvittaessa ryhtyä 153—155 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun kyseessä on:

- 1) organisaatio, jolle on myönnetty 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu lupa kokeilu- ja tutkimustarkoitukseen käytettävän miehittämättömän ilma-aluksen poikkeamiseen lentosäännöistä;
- 2) lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio;
- 3) suunnittelu-, valmistus- tai huoltoorganisaatio;
- 4) huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio;
- 5) lentotoimintaluvan haltija;
- 6) säännöllisen lentoliikenteen tai tilausliikenteen harjoittaja Suomen ja kolmannen maan välillä;
- 7) lentotyöluvan haltija;
- 8) lentokoulutuksen, lentonäytöksen tai lentokilpailun järjestäjä;
- 9) lentopaikan pitäjä;
- 10) valvottu edustaja tai valvottu postihallinto;
- 11) lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja;
- 12) lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaatio; tai
- 13) 165 §:ssä tarkoitettun lentoesteluvan haltija.

153 §

Organisaatiolle annettava huomautus tai varoitus

Jos organisaatiolle myönnetyn luvan haltija jättää noudattamatta tässä laissa tarkoitettun

hyväksynnän ehtoja tai muita määräyksiä, jotka koskevat luvassa tarkoitettua toimintaa, luvan haltijalle voidaan antaa huomautus tai varoitus.

Varoitus annetaan, milloin huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioiden voida pitää riittävänä. Varoitus annetaan kirjallisesti.

154 §

Organisaatiolle myönnetyn luvan muuttaminen, rajoittaminen ja peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi muuttaa tai rajoittaa tässä laissa tarkoitettua organisaatiolle myönnettyä lupaa, peruuttaa luvan taikka kieltää siinä tarkoitettun toiminnan väliaikaisesti, jos:

- 1) on perusteltua syytä epäillä, ettei luvan mukaisen toiminnan harjoittaja kykene harjoittamaan toimintaansa turvallisesti;
- 2) luvan myöntämisen edellytyksiä ei enää ole eikä edellytyksissä olevia virheitä tai puutteita korjata asetetussa määräajassa;
- 3) luvan haltija jättää olennaisesti noudattamatta luvan ehtoja tai muita määräyksiä, jotka koskevat luvassa tarkoitettua toimintaa;
- 4) luvan haltija jatkaa huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta luvan ehtojen vastaista toimintaa tai jatkaa muiden toimintaa koskevien määräysten rikkomista; tai
- 5) luvan haltija ei noudata liikennöintiluvan perusteena olevaa lentoliikennesopimusta tai muuta kansainvälistä velvoitetta.

Lupa voidaan peruuttaa vain, jos organisaation kannalta lievempää seuraamusta ei asiasta kokonaisuudessaan ilmenevät seikat huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

155 §

Luvan muuttamatta tai uudistamatta jättämisen maksun laiminlyönnin johdosta

Viranomaisen ei saa ilman erityistä syytä hyväksyä myöntämänsä luvan muuttamista tai uudistamista koskevaa hakemusta, jos luvasta säädettyä eräänäntynyttä maksua ei keho-

tuksesta huolimatta ole kohtuullisessa määräjassa maksettu.

156 §

Lentotoimintaluvan, lentoluvan tai liikennöintiluvan raukeaminen

Lentotoimintalupa, lentolupa tai liikennöintilupa raukeaa, jos:

1) luvan haltija ei ole ryhtynyt käyttämään liikenneoikeuksia saamansa liikennöintiluvan ehtojen mukaisesti;

2) luvan haltija lopettaa tai keskeyttää lentotoimintansa eikä osoita Liikenteen turvallisuusviraston asettamassa vähintään kuuden kuukauden mittaisessa määräajassa, että hän edelleen täyttää luvan saamisen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset tai että liikenteen keskeyttäminen johtuu sellaisista poikkeuksellisista seikoista, joihin liikennöintiluvan haltija ei ole voinut vaikuttaa; tai

3) luvan saamiseksi säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa, eikä luvan haltija tee oikaisua Liikenteen turvallisuusviraston asettamassa vähintään kuukauden mittaisessa määräajassa.

157 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Liikenteen turvallisuusvirasto voi asettaa tämän lain tai yhteisöasetuksen nojalla antamansa käskyn tai kiellon tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

17 luku

Erinäiset säännökset

158 §

EASA-asetuksessa tarkoitettu kansallinen viranomainen

Liikenteen turvallisuusvirasto on EASA-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komis-

sion asetuksissa tarkoitettu kansallinen toimivaltainen viranomainen, jollei muualla toisin säädetä.

159 §

Ammattitaidon ylläpitäminen

Liikenteen turvallisuusviraston palveluksessa oleva, jonka tehtävälle on asetettu erityisiä vaatimuksia ammattitaidon ylläpitämiseksi, voi ylläpitää ammattitaitoaan työskentelemällä sivutoimisesti ilmailutoimintaa harjoittavan palveluksessa. Tällaisesta työstä ja sen ehdoista sovitaan erikseen viraston, sen palveluksessa olevan ja mainitun toiminnanharjoittajan kesken.

Mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään 1 momentissa tarkoitettun henkilön esteellisyydestä käsiteltävässä Liikenteen turvallisuusvirastossa mainitussa momentissa tarkoitettua toiminnanharjoittajaa koskevaa asiaa, ei sovelleta lennonvarmistuksen valvontaan eikä sitä koskevaan päätöksentekoon.

160 §

Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Ilmailutoimintaa harjoittavan samoin kuin ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on siltä osin kuin tiedot ovat hänen hallussaan tai saatavillaan annettava salassapitosäännösten estämättä Liikenteen turvallisuusvirastolle sen pyynnöstä ilmailutoiminnan valvontaa varten:

1) ilma-alusta ja sen liikkumista koskevat tiedot, mukaan lukien tilannekuvan tallenteet;

2) lennonvarmistuspalvelun, ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun sekä ilma-alusten puhelin- ja radioliikenteen tallenteet;

3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen lentoturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot;

4) toiminnanharjoittajan toimintaa, taloutta ja vakuutuksia koskevat tiedot;

5) matkustajien oikeuksien toteutumisen valvonnan kannalta merkitykselliset tiedot.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada pyynnöstä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeellisia tietoja:

- 1) matkustajilta;
- 2) ilma-aluksen henkilökuntaan kuuluvilta;
- 3) ilma-aluksessa kuljetettavan tavaran haltijoilta.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä lain ja yhteisöasetusten noudattamisen valvomiseksi:

- 1) päästä ilma-alukseen ja muuhun paikkaan, jossa ilmailutoimintaa harjoitetaan; pääsyoikeus ei kuitenkaan koske asuintiloja;
- 2) tarkastaa muutoinkin ilmailutoimintaa harjoittavan toimintaa.

161 §

Oikeus saada virka-apua

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada sille säädetyn tehtävän hoitamiseksi virka-apua poliisilta, rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta.

162 §

Valvontatiedostot

Liikenteen turvallisuusviraston tämän lain perusteella antamista luvista, oikeuksista ja hyväksynnöistä pidetään rekistereitä. Niihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietolakia sekä mitä tämän lain 2 ja 6 luvussa säädetään.

163 §

Miehistökortti

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta ilma-aluksen miehistölle miehistökortin. Hakemukseen on liitettävä liikenneluvan haltijan vakuutus siitä, että hakija on sen palveluksessa.

Miehistökortin myöntämisen ja voimassaolon edellytyksenä on, että:

- 1) hakija toimii ilma-aluksen miehistön jäsenenä Liikenteen turvallisuusviraston myöntämän liikenneluvan haltijan palveluksessa;
- 2) hakija täyttää 105 §:ssä tarkoitetun kulkuoikeuden myöntämisen edellytykset.

Liikenneluvan haltijan on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle miehistökortin haltijan työsuhteen päättymisestä.

164 §

Ilmailun ympäristövaikutuksia koskevat määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi, ottaen huomioon 137 §:ssä tarkoitetun tasapainoisen lähestymistavan, antaa määräyksiä lento- ja huoltotoiminnasta, milloin se on tarpeen ilma-alusten aiheuttaman melun tai muun haitallisen ympäristövaikutuksen vähentämiseksi tai estämiseksi sallitun poikkeuksen myöntämiseksi. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentopaikan käyttöaikaa tai -tapaa tai lentoonlähtöjen ja laskujen määrää;
- 2) huoltoon liittyvien koekäyttöjen rajoittamista tai kieltämistä määrättyinä aikoina;
- 3) poikkeuksellisen meluisten lentokoneiden käytön rajoittamista;
- 4) aiemmin hyväksytyyn lentokonetyypin käytön kieltämistä siirtymäajan jälkeen.

165 §

Lentoesteet

Mastoa, nosturia, valaistus-, radio- tai muuta laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä ei saa asettaa, järjestää tai kohdistaa siten, että sitä voidaan erehdyksessä pitää ilmailua palvelevana laitteena tai merkinä. Rakennelma tai laite ei saa myöskään häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua sekaan- nusta, häiriötä tai vaaraa mahdollisesti aiheuttavan laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen tarvitaan lentoestelu- pa, jos este:

1) ulottuu yli 10 metriä maanpinnasta ja sijaitsee lentopaikan, kevytlentopaikan tai varalaskupaikan kiitotien ympärillä olevan suora-kaiteen sisällä, jonka pitkät sivut ovat 500 metrin etäisyydellä kiitotien keskilinjasta ja lyhyet sivut 2 500 metrin etäisyydellä kiitotien kynnyksistä ulospäin;

2) ulottuu yli 30 metriä maanpinnasta ja sijaitsee 1 kohdassa tarkoitetun alueen ulkopuolella mutta kuitenkin enintään 45 kilometrin etäisyydellä lentoaseman mittapisteestä;

3) ulottuu yli 30 metriä maanpinnasta ja sijaitsee 1 kohdassa tarkoitetun alueen ulkopuolelta, mutta kuitenkin enintään 10 kilometrin etäisyydellä varalaskupaikan tai muun lentopaikan kuin lentoaseman mittapisteestä;

4) ulottuu yli 60 metriä maanpinnasta ja sijaitsee 1—3 kohdassa tarkoitettujen alueiden ulkopuolella.

Lentoestelupaa ei tarvita lentopaikan pitäjän asettamille tai sen toimeksiannosta asetettaville laitteille, rakennuksille, rakennelmille tai merkeille.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi vapauttaa sellaisen 2 momentissa tarkoitetun esteen luvanvaraisuudesta, jolla ei ole vaikutusta lentopaikkojen esterajoituspintoihin eikä lentomenetelmiin tai joka sijaitsee olemassa olevan esteen välittömässä läheisyydessä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa esteiden rakennetta tai vastaavia teknisluonteisia seikkoja koskevia tarkempia määräyksiä.

Lentoesteen ylläpitäjän on ilmoitettava estettä ja yhteystietojaan koskevat muutokset viipymättä Liikenteen turvallisuusvirastolle tai sen nimeämälle taholle.

166 §

Lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttava toiminta

Jos lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus niin vaatii, Liikenteen turvallisuusvirasto voi määräyksellään tai päätöksellään kieltää ammunta-, ilotulitus- tai räjäytystoiminnan sekä ilmassa liikkuvien tai maassa olevien laitteiden sekä lasersäteiden käyttämisen, rajoittaa toimintaa tai asettaa sille ehtoja.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määräyksellään kieltää tai rajoittaa myös lentopai-

kan ja muun ilmailua palvelevan alueen läheisyydessä tapahtuvan lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttavan tai liikenteen sujuvuutta merkittävästi haittaavan muun toiminnan.

167 §

Varautuminen poikkeusoloihin

Seuraavien ilmailutoimintaan oikeuttavan Suomessa myönnetyn luvan tai hyväksynnän haltijoiden on varauduttava poikkeusoloihin osallistumalla valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa:

1) 24 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio, jonka tehtäväksi lentotoimintaluvan haltija on antanut 23 §:n 1 momentissa tarkoitetut tehtävät;

2) 68 §:ssä tarkoitetun lentotoimintaluvan haltija;

3) 88 §:ssä tarkoitetun lentoaseman hyväksyntätodistuksen haltija;

4) liikenne- ja viestintäministeriön 116 §:n nojalla nimeämä ilmaliikennepalvelujen ja sääpalvelujen tarjoaja.

Lentoaseman pitäjän sekä ilma-liikennepalvelujen ja sääpalvelujen tarjoajan on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, varauduttava huolehtimaan siitä, että toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi sen lisäksi, mitä valmiuslaissa säädetään valtioneuvoston ja ministeriön toimivallasta, antaa poikkeusoloihin ja niihin rinnastettaviin normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumisen edellyttämiä tarkempia säännöksiä ja ohjeita valmiussuunnittelun järjestämisestä.

168 §

Viranomaistehtävien siirtäminen

Jos suomalaista ilma-alusta vuokra- tai muun sen kaltaisen sopimuksen perusteella

käyttää käyttäjä, jonka pääasiallinen toimipaikka tai asuin- tai kotipaikka on toisessa valtiossa, Liikenteen turvallisuusvirasto voi yksittäisen ilma-aluksen ja sen miehistön osalta siirtää 3 ja 5 luvussa sekä 59 ja 60 §:ssä Liikenteen turvallisuusviraston hoidettavaksi määrättyjä tehtäviä asianomaisen vieraan valtion viranomaisen hoidettavaksi niin kuin siitä sovitaan kyseisen valtion kanssa.

169 §

Tehtävien siirto harrasteilmailun järjestölle

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sopimuksella siirtää valtakunnalliselle rekisteröidylle harrasteilmailun järjestölle harrasteilmailun valvontaan liittyviä julkisia hallintotehtäviä. Siirrettävät tehtävät voivat koskea harrasteilmailun ilma-alusten ja laitteiden hyväksyntää ja luettelointia sekä näitä ilma-aluksia ja laitteita käyttävien koulutusta sekä lupakirjojen ja kelpoisuustodistusten myöntämistä.

Liikenteen turvallisuusviraston on hakeuksesta hyväksyttävä 1 momentissa tarkoitetuksi harrasteilmailun järjestöksi oikeushenkilö, joka toimii valtakunnan koko alueella ja jolla on 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten käytettävissään tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät ja ohjeet. Hyväksyntä annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo tässä tarkoitettua harrasteilmailun järjestön toimintaa.

Menettelystä harrasteilmailun järjestön hoidtaessa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa, kielilaisa, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, henkilötietolaissa ja arkistolaissa. Valtakunnallisen harrasteilmailun järjestön harrasteilmailun valvontaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutos-

ta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

170 §

Yhteisvastuullisuus lentopaikan ja ilmailua varten annetun palvelun käytössä sekä ilma-aluksen lähdön estäminen, jos suoritusta ei ole saatu

Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat yhteisvastuullisesti lentopaikan pitäjältä tai palvelun antajalta saamiensa palvelujen kustannuksista omistus-, hallinta- tai käyttöoikeutensa ajalta sekä siltä ajalta, jona nämä ovat merkittyinä ilma-alusrekisteriin omistajana, haltijana tai käyttäjänä.

Lentopaikan pitäjä voi palveluiden antamisesta pidättymällä tai ilma-aluksen liikkeelle lähdön estävin välinein tai rakentein estää ilma-aluksen lähdön, kunnes 1 momentissa tarkoitettujen erääntyneiden maksut on suoritettu tai vakuus niistä asetettu. Toimenpiteet on mitoitettava ja toteutettava niin, ettei niillä vaaranneta henkeä tai terveyttä eikä vahingoiteta paikoitettua ilma-alusta. Oikeutta lähdön estämiseen ei kuitenkaan ole, jos ilma-alus on lähdössä kansainvälisessä säännöllisessä lentoliikenteessä aikataulun mukaiselle lennolle.

171 §

Ilma-aluksen lähdön estäminen muusta syystä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää lennon ja estää ilma-aluksen lähdön:

1) jos on aihetta epäillä, ettei ilma-alus lennolle lähdettäessä ole lentokelpoinen tai asianmukaisesti miehitetty;

2) jos on aihetta epäillä, ettei tässä laissa säädettyjä tai sen nojalla annettuja lentoa koskevia määräyksiä muutoin ole noudatettu; tai

3) jos ilma-aluksen käyttäminen ilmailuun on muutoin tämän lain nojalla kielletty.

Lähdön estämiseksi tarvittavat toimenpiteet on mitoitettava ja toteutettava niin, ettei niillä vaaranneta henkeä tai terveyttä eikä vahingoiteta paikoitettua ilma-alusta.

Lentopaikan päälliköllä, lentopaikan pitäjän palveluksessa olevalla tai lennonvarmistuksessa taikka huolto- tai maahuolintaorganisaatiossa tehtävää hoitavalla on Liikenteen turvallisuusviraston pyynnöstä oikeus antaa ilma-aluksen lähdön estämiseksi tarvittavaa apua.

Edellä 3 momentissa tarkoitettulla on oikeus estää ilma-aluksen lähtö, jos on ilmeistä, että 1 momentissa tarkoitettut puutteet voivat vakavasti vaarantaa lentoturvallisuuden. Ilma-aluksen lähdön estämisestä on tällöin viipymättä ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle, jonka on ryhdyttävä asian vaatimiin toimiin. Lähdön estämiseksi sallituista toimenpiteistä on voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

172 §

Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaa- tiessa Liikenteen turvallisuusvirasto ja väli- töntä puuttumista edellyttävissä tapauksissa lennonjohdosta vastaava lentopaikka, alue- lennonjohto ja ilmaliikennepalvelusta vas- taavan lentopaikan päällikkö tai hänen mää- räämänsä sijainen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättö- määstä syystä tai merkittävän valtiollisen ta- pahtuman turvaamiseksi sotilasviranomainen voi kieltää ilma-aluksen lähdön, määrätä il- ma-aluksen laskeutumaan, vaatia tunnistami- sta, määrätä lentosuunnan ja -korkeuden taikka muutoin puuttua ilma-aluksen kul- kuun. Jos ilma-alus määrätään laskeutumaan, on laskua varten osoitettavan lentopaikan ol- tava sopiva kyseisen ilma-alustyyppin turvalli- seen laskuun.

Ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta tullivalvonnan vuoksi sekä alueellisen koskemato- muuden valvomisen tai turvaamisen vuoksi säädetään erikseen.

173 §

Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen tartunta- taudin leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain (583/1986) 4 §:n 2 mo- mentissa tarkoitettua yleisvaarallisen tartunta-

taudin leviämisen estämiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä ilmaliikenne- palvelun tarjoajan välityksellä ilma-aluksen laskeutumaan sellaiselle lentoasemalle, jolla Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveys sääntöjen (2005) (SopS 51/2007) 20 artiklan sekä sääntöjen I liitteen mukaisten toimien suorittamiseen on varauduttu (*terveys- tarkastuslentoasema*).

Välitöntä puuttumista edellyttävissä tapa- uksissa sosiaali- ja terveysministeriö voi yk- sittäistapauksessa tehdä Liikenteen turvalli- suusviraston sijaan 1 momentin mukaisen päätöksen.

Jollei lentoturvallisuudesta muuta johdu, ilma-aluksen on laskeuduttava terveystarkas- tustasemalle 1 ja 2 momentissa tarkoite- tun Liikenteen turvallisuusviraston määräyk- sen tai sosiaali- ja terveysministeriön päätök- sen mukaisesti.

Terveystarkastuslentoasemista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

174 §

Ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoase- man pitäjän avustamisvelvollisuus

Ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoase- man pitäjän on avustettava 173 §:ssä tarkoi- tettuihin tapauksiin liittyvissä käytännön jär- jestelyissä ja viranomaisten tekemien päätös- ten täytäntöönpanossa silloin, kun toimenpi- teet kohdistuvat ilmaliikenteeseen tai ilma- alukseen taikka lentoasemalla lentomatkusta- jiin ja ilma-aluksen miehistöön.

175 §

Huumaavat aineet ja toimintakyvyn heikke- neminen

Tehtävää ilma-aluksessa, ilmailuun käytet- tävässä liitimessä tai muussa laitteessa taikka lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa ei saa suorittaa se, jonka veren alkoholipitoisuus on alkoholin nautti- misesta kohonnut tai joka on käyttänyt muuta

huumaavaa ainetta niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä.

Edellä 1 momentissa mainittua tehtävää ei saa hoitaa myöskään henkilö, joka sairauden tai väsymyksen johdosta tai muusta sellaisesta syystä ei voi hoitaa tehtävää lentoturvallisuutta vaarantamatta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös lennon valmisteluun välittömästi liittyviä toimenpiteitä.

Sotilasilmailuviranomainen määrää tarvittaessa toiminnan vaativuuden sitä edellyttäessä sotilasilmailussa sovellettavista tiukemmista vaatimuksista kuin 1—3 momentissa säädetään.

176 §

Ilma-aluskiinnitys

Kiinnityksestä ilma-alukseen säädetään kiinnityksestä ilma-aluksiin annetussa laissa (211/1928).

177 §

Ilmailun tilastot

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ilmailun tilastoista. Tilastotehtävää hoitaessaan Liikenteen turvallisuusvirasto noudattaa tilastolain (280/2004) säännöksiä.

Edellä 160 §:n 1 momentissa mainittujen on salassapitosäännösten estämättä annettava toimintojaan koskevia tilastotietoja Liikenteen turvallisuusvirastolle sen pyynnöstä.

178 §

Osallistuminen kansainvälisten sopimusten valmisteluun

Liikenteen turvallisuusvirasto osallistuu kansainvälisten siviili-ilmailua koskevien sopimusten valmisteluun ja huolehtii sopimusten soveltamisesta.

18 luku

Rangaistukset

179 §

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen

Rangaistus liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta säädetään rikoslain 23 luvun 1 ja 2 §:ssä.

180 §

Ilmaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta

Rangaistus ilmaliikennejuopuksesta, kulkuneuvon luovuttamisesta juopuneelle ja kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain 23 luvun 6, 8 ja 10 §:ssä.

181 §

Huumaavan aineen käyttäminen ilmailussa

Jos ilma-aluksessa tehtävää suorittava tai maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä oleva suorittaa tehtävänsä, vaikka hänen verensä alkoholipitoisuus on alkoholin nauttimisesta kohonnut tai on käyttänyt muuta huumaavaa ainetta kuin alkoholia niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä, taikka jos tässä tarkoitettu henkilö rikkoo sotilasilmailuviranomaisen 175 §:n 4 momentin nojalla antamia alkoholin tai huumaavan aineen käyttöön liittyviä vaatimuksia, hänet on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, huumaavan aineen käyttämisestä ilmailussa sakkoon.

182 §

Ilmailurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 6 §:n 4 momentin nojalla annettua määräystä,

2) käyttää tai antaa toisen käyttää ilma-alusta ilmailuun 7 §:n vastaisesti,

3) rikkoo 8 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta,

4) laiminlyö 16 tai 25 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden,

5) käyttää ilmailuun ilma-alusta, jota ei ole asianmukaisesti merkitty 19 §:ssä tarkoitettuihin tunnuksiin tai vastaavin ulkomaisiin tunnuksiin taikka joka on varustettu väärin tunnuksiin,

6) käyttää tai antaa toisen käyttää ilma-alusta ilmailuun 23 §:n 2 momentin tai yhteisön asetusten vastaavien, lentokelpoisuuden hallintaa koskevien säännösten ja määräysten vastaisesti,

7) tekee ilman hyväksyntää työn, johon 31 §:n tai suunnittelua, valmistusta ja huoltoa koskevien EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännösten mukaan vaaditaan hyväksyntä,

8) käyttää ilma-alusta, joka ei täytä 33 §:n nojalla annettuja määräyksiä,

9) rikkoo 62 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

10) rikkoo 64 §:ssä matkustajalle säädettyä velvollisuutta,

11) harjoittaa kaupallista ilmakuljetusta ilman 68 tai 70 §:ssä tarkoitettua lupaa taikka rikkoo tällaisen luvan ehtoja,

12) harjoittaa 77—79 §:ssä tarkoitettua toimintaa ilman vaadittavaa lupaa tai rikkoo tällaisen luvan ehtoja,

13) käyttää lentoonlähtö- tai laskupaikkana muuta kuin 82 §:n mukaan sallittua lentopaikkaa tai aluetta,

14) pitää lentopaikkaa ilman 88 §:ssä tarkoitettua lentoaseman hyväksyntätodistusta tai 90 §:ssä tarkoitettua pitolupaa taikka rikkoo tällaisen todistuksen tai luvan ehtoja,

15) rikkoo 94 §:n mukaista velvollisuutta taikka lentopaikan pitäjän tai Liikenteen turvallisuusviraston asettamaa mainitussa pykälässä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta,

16) rikkoo 104 §:ssä säädettyä kieltoa,

17) käyttää valtakunnan rajan ylittämiseen muuta kuin 114 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua rajanylityspaikkaa,

18) siirtää luvatta 129 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-alusta taikka sen osaa tai tavaraa,

19) rikkoo 134 §:n 2 momentissa säädettyä kieltoa,

20) rikkoo 164 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä,

21) rikkoo 165 §:ssä säädettyä kieltoa tai määräystä,

22) rikkoo 166 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta tai

23) rikkoo 172 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta, ilmailurikkomuksesta sakkoon.

183 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 182 §:ssä säädetty rikkomus on vähäinen tai teosta tekijälle aiheutuvia hallinnollisia seuraamuksia voidaan teon vakavuuteen nähden pitää riittävinä, voidaan siitä jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta.

Milloin rikkomus ilmeisesti on sellainen kuin 1 momentissa säädetään, voi Liikenteen turvallisuusvirasto muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa rikkomukseen syyllistyneelle huomautuksen.

184 §

Liikenteen turvallisuusviraston ja sotilasilmailuviranomaisen kuuleminen

Virallisen syyttäjän on ennen tässä luvussa tarkoitettua tekoa koskevan syyteratkaisun tekemistä varattava Liikenteen turvallisuusvirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.

Tuomioistuimen on tässä luvussa tarkoitettua tekoa koskevaa asiaa käsitellessään varattava Liikenteen turvallisuusvirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kyse on sotilasilmailusta, virallisen syyttäjän ja tuomioistuimen on kuultava sotilasilmailuviranomaista.

19 luku

Muutoksenhaku

185 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston, ministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Rakentamislupaa, uhkasakkoa ja teettämisuuhkaa koskevaa päätöstä lukuun ottamatta päätöstä on kuitenkin valituksesta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisena toisin määrää.

Edellä 169 §:ssä tarkoitettuun harrasteilmailun järjestön antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

20 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

186 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Lain 139 §:ää sovelletaan melunhallintadiirektiivin 8 artiklassa tarkoitettussa valtiossa rekisteröityyn vaatimukset niukasti täyttävään suihkukoneeseen 28 päivästä maaliskuuta 2012, jos suihkukoneelle on myönnetty

Chicagon yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3 luvussa määritellyn standardin mukainen meluhyväksyntä ja suihkukoneella on liikennöity 136 §:ssä tarkoitettulla lentoasemalla 1 päivän tammikuuta 1996 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana. Edellytyksenä on lisäksi, että suihkukone on ollut kyseisen valtion rekisterissä koko mainitun ajan ja sitä liikennöi edelleen kyseiseen valtioon sijoittautunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

187 §

Kumottavat säädökset

Tällä lailla kumotaan 29 päivänä joulukuuta 2005 annettu ilmailulaki (1242/2005), sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 2006 annetulla lailla 540/2006.

Edellä 1 momentissa kumotun lain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä on edelleenkin noudatettava sikäli kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa.

188 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulo ei vaikuta lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla annettuihin lupiin, hyväksyntöihin, kieltoihin tai päätöksiin. Tämä laki ei myöskään aiheuta muutosta siihen, mitä ennen sen voimaantuloa on sovittu vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan 187 §:n nojalla kumottujen säädösten mukaan.

2.

Laki**rajavartiolain 75 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 75 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

75 §

Rajavartiolaitoksen ilmailu

Rajavartiolaitos voi tehtäviensä suorittamiseksi harjoittaa sellaista yksinomaan valtion tarkoituksiin tapahtuvaa ilmailua kuin ilmailulain (/) 5 §:ssä tarkoitetaan. Rajavartiolaitoksen ilmailussa noudatetaan ilmailulakia, jollei muualla toisin säädetä taikka Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa vastaaviin tarkoituksiin käytettävien valtion ilma-alusten osalta toisin määrätä.

Muualta kuin ilmailulaissa tarkoitetulta lentopaikalta laskeutumisesta ja nousemisesta sekä ilmailulain 5 §:n 2 momentissa säädetystä poikkeavasta menettelystä rajavartiolaitoksen ilmailussa päättää rajavartiolaitoksen päällikkö. Ilmailuviranomaisia on ennen menettelyn toteuttamista ja poikkeuksen tekemistä kuultava, jos poikkeavasta menettelystä voi aiheutua vaaraa lentoturvallisuudelle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

rajavartiolain 75 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päivänä 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 11 luvun 75 §:n 1 ja 3 momentit seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

75 §

75 §

Rajavartiolaitoksen ilmailu

Rajavartiolaitoksen ilmailu

Rajavartiolaitos voi tehtäviensä suorittamiseksi harjoittaa sellaista yksinomaan valtion tarkoituksiin tapahtuvaa ilmailua kuin ilmailulain (281/1995) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetaan. Rajavartiolaitoksen ilmailussa noudatetaan ilmailulakia, jollei muualla toisin säädetä taikka Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa vastaaviin tarkoituksiin käytettävien valtion ilma-alusten osalta toisin määrätä.

Rajavartiolaitos voi tehtäviensä suorittamiseksi harjoittaa sellaista yksinomaan valtion tarkoituksiin tapahtuvaa ilmailua kuin ilmailulain (/) 5 §:ssä tarkoitetaan. Rajavartiolaitoksen ilmailussa noudatetaan ilmailulakia, jollei muualla toisin säädetä taikka Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa vastaaviin tarkoituksiin käytettävien valtion ilma-alusten osalta toisin määrätä.

Muualta kuin ilmailulaissa tarkoitetulta lentopaikalta laskeutumisesta ja nousemisesta sekä ilmailulain 4 §:n 3 momentissa säädetyistä poikkeavasta menettelystä rajavartiolaitoksen ilmailussa päättää rajavartiolaitoksen päällikkö. Ilmailuviranomaisia on ennen menettelyn toteuttamista ja poikkeuksen tekemistä kuultava, jos poikkeavasta menettelystä voi aiheutua vaaraa lentoturvallisuudelle.

Muualta kuin ilmailulaissa tarkoitetulta lentopaikalta laskeutumisesta ja nousemisesta sekä ilmailulain 5 §:n 2 momentissa säädetyistä poikkeavasta menettelystä rajavartiolaitoksen ilmailussa päättää rajavartiolaitoksen päällikkö. Ilmailuviranomaisia on ennen menettelyn toteuttamista ja poikkeuksen tekemistä kuultava, jos poikkeavasta menettelystä voi aiheutua vaaraa lentoturvallisuudelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .